

“शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, यातायात र पूर्वाधार,
प्राकृतिक श्रोत भगवतीटोल गा.वि.स.को विकासको आधार”

गाउँ विकास आवधिक योजना

२०७१/२०७२-२०७५/२०७६)

भगवतीटोल गाउँ विकास समिति
जाजरकोट

भाद्र २०७०

पहाडी क्षेत्र विकास
अभियान, जाजरकोट

सि.एफ.एल.जी.,
जाजरकोट

लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस
इन्टरकोअपरेसन नेपाल

जिल्ला विकास
समिति, जाजरकोट

भगवतीटोल गाउँ विकास
समिति, जाजरकोट

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
जाजरकोट

शुभकामना

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ ले प्रदान गरेको अधिकारको क्षेत्र भित्र रही स्थानीय निकायले प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि योजनावद्ध विकास गर्नुपर्ने मान्यताको आधारमा गाउँ विकास समिति भगवतीटोलले “शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, यातायात र पूर्वाधार, प्राकृतिक श्रोत भगवतीटोल गा.वि.स.को विकासको आधार” भन्ने दीर्घकालीन सौचका साथ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरेकोमा हार्दिक प्रशन्नता व्यक्त गर्दै यस आवधिक योजनाले यस गा.वि.स.को समग्र विकासमा सार्थक योगदान पुऱ्याउन सकोस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु। यस कार्यमा गा.वि.स.मा रहनु भएका राजनैतिक दल, नागरिक समाज, पत्रकार जगत, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुले यस आवधिक योजनाले निदिष्ट गरेका लक्ष्यहरुलाई हरेक वर्ष आ-आफ्नो योजना तर्जुमा गर्दा, कार्यान्वयन गर्दा र समीक्षा गर्दा पनि आत्मबोध गर्ने, हेक्का राख्ने र समेटेर सँगसँगै लैजाने कार्य गर्नकालागि पनि यसै शुभकामना मार्फत विशेष अनुरोध गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद !

चक्रबहादुर बुढा
स्थानीय विकास अधिकारी
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, जाजरकोट
मिति: भाद्र, २०७०

नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
गाउँ विकास समितिको कार्यालय
भगवतीटोल, जाजरकोट

प्रकाशकीय

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ अनुरूप हरेक गा.वि.स.ले गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय साधन र श्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गरी गाउँ विकासको दीर्घकालिन सौँच, उद्देश्य, रणनीति र क्रियाकलापहरू उल्लेख गर्दै स्थानीय साधन र श्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गर्ने गरी बनाइएको यस गाउँ विकास आवधिक योजनाले गा.वि.स.को समग्र विकासमा सहयोग पुऱ्याउने कुरामा विश्वस्त छु । विकेन्द्रकृत शासन व्यवस्थामा गाउँ विकास आवधिक योजनाले समावेशी र सहभागितात्मक प्रक्रियाबाट यस गा.वि.स.का समुदायहरूको आधारभूत आवश्यकताहरूलाई योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्दै जाने विश्वास समेत लिईएको छ ।

जिल्ला विकास समिति जाजरकोट, लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेशन नेपाल, सि.एफ.एल.जी जाजरकोट पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट, अन्य सरोकारवालाहरूको सामूहिक प्रयासमा यस **भगवतीटोल** गाउँ विकास आवधिक योजना” तयार भएको छ । यस कार्यमा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष सहयोग गर्ने सम्पूर्ण संस्था, व्यक्ति र भगवतीटोल गाउँ विकास समितिका समुदाय, वडा नागरिक मञ्च, एकिकृत योजना तर्जुमा समितिका सदस्यहरू, समाजसेवी, नागरिक समाज एवं राजनीतिक दललाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । साथै यस आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य तथा उपलब्धीहरू हाँसिल गर्नमा जिल्ला तथा गा.वि.स.मा कार्यरत सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी, विकास साभेदार संस्थाहरू तथा राजनीतिक दलहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा गाउँ विकास समितिको तर्फबाट प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

ठगेन्द्र गिरी
गा.वि.स. सचिव
गाउँ विकास समितिको कार्यालय,
भगवतीटोल, जाजरकोट
मिति: भाद्र २०७०

विषय सूचि

१. परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गर्नुको उद्देश्यहरु.....	१
१.३ गाउँ विकास आवधिक योजनाको तयारी विधी.....	१
१.४ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमा.....	२
२. गा.वि.स.को परिचय, स्थिति विश्लेषण, सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा,अवसर र चुनौतिहरु	२
२.१ भगवतीटोल गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय.....	२
२.२ स्थिति विश्लेषण.....	३
२.३ सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौति (विश्लेषण).....	४
३. दीर्घकालिन सौँच, लक्ष्य, विषयगत उद्देश्य, रणनीति र सूचकहरु	७
३.१ दीर्घकालिन सौँच.....	८
३.२ लक्ष्य.....	८
३.३ विशिष्ट उद्देश्यहरु.....	८
३.४ गाउँ विकासका रणनीतिहरु.....	८
३.५ विषयगत सूचकहरु.....	३५
४. विषयगत क्षेत्र र सूचकहरु	दृज्ञ
४.१ विषयगत क्षेत्र,सूचकहरु, समयावधि र जिम्मेवारी.....	२१
५. जलवायु तथा वातावरण	२६
६. साभ्ना सरोकारका विषयवस्तु	२७
६.१ लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण एवं बालमैत्री स्थानीय शासन.....	२७
६.२ गा.वि.स.को क्षमता विकास.....	२७
७. कार्यक्रमको वित्तीय श्रोत प्रक्षेपण	२८
८. गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु	२८
९. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	२९
९.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन.....	२९
१०. सामाजिक, लैङ्गिक परीक्षण	२९
११. जिल्लाको आवधिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सहश्राव्दी लक्ष्यमा योगदान	३०
१२. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण	घट्ट
अनुसूची १: गा.वि.स.मा काम गरिरहेका विकास साभ्नेदार निकायहरुको विवरण	३४
अनुसूची २: सूचना विश्लेषण	३६
अनुसूची ३: गा.वि.स.को संक्षिप्त पार्श्वचित्र	४०
अनुसूची ४: भगवतीटोल गा.वि.स.का वडा स्तरीय आवश्यकता पहिचान	४९
अनुसूची ५: गा.वि.स.को श्रोत नक्साहरु	५७
अनुसूची ६: गा.वि.स.को सङ्गठन संरचना र संस्थागत सम्बन्ध	५९
अनुसूची ७: सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिवद्धता	६०
अनुसूची ८: कार्यशाला गोष्ठीको उपस्थिति	६५
अनुसूची ९: गा.वि.स.का न्यूनतम शर्तका सूचकहरु	६६
अनुसूची १०: बाली मौसमी पात्रो	६९

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा वि.सं. २०१३ सालदेखि योजनावद्ध रूपले विकासको थालनी भए तापनि लामो अवधिसम्म स्थानीय निकायहरूको अग्रसरतामा दीर्घकालीन सोच बनाएर योजनावद्ध विकासको अभ्यास गर्ने परिपाटीले मूर्त रूप लिन सकेको देखिदैन। स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ लागू भएपछि स्थानीय निकायहरूमा विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी वहन गर्नुपर्ने दायित्व सिर्जना भएको छ। उक्त ऐन र नियमावली अनुसार प्रत्येक गा.वि.स.ले आफ्नो गा.वि.स. क्षेत्रको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। हालै मात्र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट थालनी गरिएको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनमा पनि आवधिक योजना तर्जुमा गरी वार्षिक योजना तयार गरिएको कार्यलाई कार्य सम्पादनको सूचकको रूपमा राखिएको छ। स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा ४३ (१) बमोजिम हरेक गाउँ विकास समितिले आफ्नो आवधिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। साथै संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले स्थानीय निकायहरूको आवधिक एवं वार्षिक योजना निर्माण गर्न निर्देशिका (Guideline) समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छ। आवधिक योजनाले गाउँ विकास समितिभित्र गरिने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरूमा आपसी अन्तर सम्बन्ध कायम गरी पारदर्शी र जवाफदेही तवरबाट विभिन्न विकास साभेदार निकायहरू समेतको समन्वय र सहयोगमा कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुऱ्याई स्थानीय नागरिकका मागहरूलाई प्रभावकारी र योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्ने परिपाटीको विकासमा सहयोग पुऱ्नेछ।

भगवतीटोल गा.वि.स. क्षेत्रको सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि दीर्घकालीन लक्ष्य, उद्देश्य एवं कार्यक्रमहरू निर्धारण गरी तोकिएको अवधिमा निश्चित उपलब्धीहरू हाँसिल गर्नका लागि र स्थानीय सुशासनको सबलीकरण गर्नका लागि आवधिक योजनाको आवश्यकता भएको हो। योजनावद्ध रूपमा सम्बोधन गर्न यो आवधिक योजना तयार गरिएको छ। जिल्ला विकास समिति, लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेसन नेपाल, पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट र यस गा.वि.स.मा कार्यरत सबै सरोकारवालाहरूको सामूहिक सहयोग र समन्वयको पृष्ठभूमिमा गा.वि.स.मा विद्यमान राजनीतिक दलहरू, शिक्षक एवं विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्यकर्मी एवं स्वास्थ्यचौकी व्यवस्थापन समिति, नागरिक समाज, वडा नागरिक मञ्च, विभिन्न उपभोक्ता समितिहरू, महिला समूह, समाजसेवी बुद्धिजीवीहरू भगवतीटोल गा.वि.स.मा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायका कर्मचारीहरू गा.वि.स. सचिव लगायत सबैको एकिकृत सक्रियतामा यो “गाउँ विकास आवधिक योजना” तर्जुमा गरिएको छ।

१.२ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गर्नुको उद्देश्यहरू

आवधिक योजना तयार गर्नुको मुख्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- १) गा.वि.स.मा विकास कार्यहरूका लागि प्राप्त साधन र श्रोतको अधिकतम परिचालन, उपयोग गर्ने तथा थप श्रोत र साधनहरूको खोजी गर्ने।
- २) स्थानीयस्तरमा विकास र निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूमा अन्तर सम्बन्ध स्थापनाका साथै काम गर्ने निकाय/संस्थाहरूबीच समन्वय तथा सहकार्यको प्रवर्द्धन गर्ने।
- ३) आवधिक योजनाको आधारमा वार्षिक योजनाको तर्जुमा कार्यान्वयन गरी स्थानीय नागरिकलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने कार्यलाई संस्थागत गर्ने।

१.३ गाउँ विकास आवधिक योजनाको तयारी विधी

गाउँ विकास आवधिक योजनाको निर्माण ३ चरणमा गरिएको छ। **तयारी चरण** अन्तर्गत केन्द्र र स्थानीयस्तरका सरोकारवाला बीच सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य गर्ने विषयमा केन्द्र, जिल्ला तथा गा.वि.स. वडास्तरमा छलफल

गरिएको थियो । सहजकर्ताको छनौट एवं प्रशिक्षण, सरोकारवालाहरु बीच समझदारी पत्र निर्माण गरी तिनको भूमिका र जिम्मेवारीहरु बाँडफाँड गरिएको थियो ।

विकास चरणमा गा.वि.स. स्तरमा समावेशी एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको गठन तथा त्यसको सुनिश्चितता, गरियो साथै समितिका सदस्यहरुलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम दिने, आधारभूत सूचनाहरु सङ्कलन गर्ने, विश्लेषण गर्ने, आवश्यकता र अवसरहरुको पहिचान एवं प्राथमिकता निर्धारण गर्ने काय् गरी सूचकमा आधारित दस्तावेज तयार गर्ने कार्य समेत यस चरणमा गरिएको थियो ।

कार्यान्वयन चरण यस दस्तावेजलाई गा.वि.स. परिषद्बाट प्रतिवद्धता सहित अनुमोदन गरी यसैको आधारमा वार्षिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि प्रस्तुत गरिएको छ । योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका साथै अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई पनि स्थानीयस्तरमा स्थापित गरिनुका साथै वार्षिक, मध्यावधि र अन्तिम समीक्षा गरी उपलब्धीहरुको लेखाजोखा गरी सोलाई संस्थागत गर्न गाउँ विकास समितिको पाँच वर्षको आवधिक योजना जारी गरिएको छ ।

आवधिक योजना तर्जुमा गर्दा गा.वि.स.को वर्तमान अवस्थाको क्षेत्रगत विश्लेषण गरी आगामी पाँच वर्षभित्र गा.वि.स.लाई कुन अवस्थामा पुऱ्याउन सकिन्छ भन्ने कुराको दूरदृष्टि, लक्ष्य, उद्देश्य एवं क्षेत्रगत साभ्ना सरोकारका विषयहरुलाई सूचकमा निर्धारण गरी आवधिक योजना तयार गरिएको छ । उक्त उपलब्धीका सूचकहरुलाई आधार मानी गाउँ विकास समितिले निरन्तर समीक्षा गर्दै आफ्नो वार्षिक योजना बनाउने परिपाटी अवलम्बन गरी योजनामा विस्तृत क्रियाकलापका साथै वार्षिक कार्यक्रम बजेट तर्जुमा गरिने छ ।

१.४ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमाहरु

आवधिक गाउँ विकास योजनालाई समावेशी, पारदर्शी एवं परिणाममुखी बनाउन सबै सरोकारवालाहरुको व्यापक सहभागिता लिने एवं अत्यावश्यक रूपमा क्षेत्रगत लक्ष्य, उद्देश्य र उपलब्धीका सूचकहरु समावेश गर्ने प्रयास भए तापनि गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सीमाहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- गा.वि.स.मा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी र जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालय एवं सरोकारवालाहरुबाट उपलब्ध भएसम्मका क्षेत्रगत योजनाहरु समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।
- यस योजनाको तर्जुमालाई समावेशी, सहभागितामूलक बनाउने प्रयास भए तापनि कतिपय सरोकारवालाहरुको कार्य व्यस्तता र समय सीमाको कारणले गर्दा अपेक्षित सहभागिता प्राप्तमा कठिनाई भएको थियो ।
- गा.वि.स.को आवधिक योजना निर्माण गर्ने प्रक्रियामा प्रारम्भिक तथ्याङ्क र सूचना लिने क्रममा केही सूचनाको अनुपलब्धताका कारणले कतिपय सूचकहरु दोश्रो तहको सूचनाको आधारमा तय गरिएको छ ।
- प्राप्त सूचनाको विश्लेषणलाई आधार मानी लक्ष्य, उद्देश्य एवं सूचक निर्धारण गरिएको छ ।
- केन्द्रियस्तरको प्रत्यक्ष लगानीबाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम बजेट प्रक्षेपणमा समावेश गरिएको छैन ।
- गा.वि.स.मा काम गर्ने सबै साभ्केदार सरकारी निकायको सबै चरणमा उपस्थित हुन नसक्नु ।
- राजनैतिक दलका जिम्मेवार पदाधिकारीहरु सबै चरणमा एउटै उपस्थित हुन नसकी फेरिएर आउनु ।

२. गा.वि.स.को परिचय, स्थिति विश्लेषण, सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा,अवसर र चुनौतिहरु

२.१ भगवतीटोल गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय

जाजरकोट जिल्लामा रहेका ३० वटा गा.वि.स.हरु मध्ये भगवतीटोल पनि एक हो । यस गा.वि.स. पूर्वमा डोल्पा जिल्ला, पश्चिममा रम्दा गा.वि.स., उत्तरमा डोल्पा जिल्लाका नर्कु र कालीका गा.वि.स. र दक्षिणमा रुकुमको गोतामकोट गा.वि.स.सँग जोडिएको छ । विश्व मानचित्रमा उत्तरी अक्षांश र पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको यो गा.वि.स. समुन्द्र सतहदेखि १६०० मिटरमा अवस्थित छ । ७४४६ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गा.वि.स.को

तापक्रम १२ देखि २५°C सम्म रहेको छ । यस गा.वि.स.को ६८८ घरधुरीमा कुल ३८०७ जनसंख्या छ, जसमध्ये महिला ५० प्रतिशत छ । यो गा.वि.स. जिल्ला सदरमुकाम खलङ्गादेखि २५ कोश टाढा पर्दछ । यस गा.वि.स.को चाड पर्वमा बडा दशैं, तिहार, चैते दशैं, साउने संक्रान्ति आदि रहेका छन् ।

२.२ स्थिति विश्लेषण

जनसंख्या

६८८ घरधुरीमा कुल जनसंख्या मध्ये जन्मेदेखि ३ वर्षसम्म उमेरका १८.६४ प्रतिशत, ४ देखि १५ वर्ष उमेरका ३५.८६ प्रतिशत, १६ देखि ६० वर्ष उमेरका का ५१.४८ प्रतिशत र ६० देखिमाथिका २.८२ प्रतिशत रहेको छ । जातीय रूपमा दलित, जनजाति, क्षेत्री, ब्राम्हण जातिको बसोबास रहेको छ ।

प्राकृतिक श्रोत, कृषि, वन वातावरण र खाद्य सुरक्षा

भगवतीटोल गा.वि.स.को कुल क्षेत्रफल ७४४६ हे. मध्ये ६८४६ हे. क्षेत्रफल वनजङ्गल, ५ हे. क्षेत्रफल नदीनाला र ६३७ हे. खेती योग्य जमिनले ओगटेको छ । यस गा.वि.स.को ८९.९८ प्रतिशत मानिसहरु कृषि पेशामा संलग्न छन् तापनि आफ्नो उब्जनीबाट ३ महिना मात्र खान पुग्ने घरधुरी ५८.५८ प्रतिशत, ३ देखि ६ महिना खान पुग्ने २३.९८ प्रतिशत, ६ देखि ९ महिना खान पुग्ने ११.६३ प्रतिशत र ९ देखि १२ महिनासम्म खान पुग्ने ५.८१ प्रतिशत रहेको छ । ८९.९८ प्रतिशत घरधुरीले आफ्नो श्रम र ८.७३ प्रतिशत वैदेशिक रोजगारबाट प्राप्त आयबाट जीविकोपार्जन गरेका छन् । यस गा.वि.स.को औषत उत्पादन १.६ टन प्रति हेक्टर देखिएको छ, जुन राष्ट्रिय औषत उत्पादनभन्दा कम देखिन्छ । कृषि र गैरकृषि जन्य व्यवसाय प्रवर्द्धनका लागि १ एग्रोभेट भए पनि आधारभूत पूर्वाधारहरुको कमी देखिएको छ । जाजरकोट डोल्पा लोकमार्गसँग जोडिएकोले स्थानीयस्तरमा उत्पादित कृषि तथा वनखजन्य वस्तुले सहज रूपमा बजार पाउने गरेको पाईन्छ तर बजारको माग अनुसार उत्पादन पुऱ्याउन आधुनिक र उन्नत प्रविधिको विकास गर्नुपर्ने स्थिति छ ।

वातावरणीय जोखिमको कुरा गर्ने हो भने गा.वि.स.का १२५ घरधुरी भूक्षय, ६० बाढी पहिरो र डढेलोबाट प्रभावित हुने गर्दछन् । गा.वि.स.का १०३ घरधुरीहरु २ वटा सामुदायिक वनमा आवद्ध छन् । यो गा.वि.स. जलवायु परिवर्तनको उच्च जोखिममा रहेको छ । जलवायु परिवर्तन र त्यसको असर न्यूनिकरण गर्ने संस्थागत एवं विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई

यस गा.वि.स.मा ७ वटा बाल विकास केन्द्र, ६ वटा प्रा.वि., ३ वटा नि.मा.वि., २ वटा मा.वि. र १ वटा उ.मा.वि. छन् भने २० वटा भवन र ७२ वटा कक्षा कोठाहरु रहेका छन् । ६१.९ प्रतिशत साक्षरता रहेको यस गा.वि.स.मा महिला साक्षरता ४८.९ प्रतिशत छ । स्कूल जाने उमेर समूहका बालक तथा बालिकाहरुको भर्ना दर प्रतिशत क्रमशः ८० र ७५ देखिएको छ, साथै विद्यालय छाड्ने दरको प्रतिशत १२ देखिन्छ । विद्यालय छोड्नेका मुख्य कारणहरुमा घरायसी काम गर्ने र गरीबी रहेका छन् ।

गा.वि.स.मा ७५ प्रतिशत जनसंख्यामा एकिकृत स्वास्थ्य सेवा पुगेको देखिए तापनि १ प्रतिशत शिशु मृत्यु दर र बाल मृत्यु दर २ प्रतिशत, मातृ मृत्यु दर १ प्रतिशत देखिन्छ । ८० प्रतिशत आमा र ९० प्रतिशत शिशुले खोपको पूर्ण मात्रा प्राप्त गरेको देखिन्छ भने गा.वि.स.बाट स्वास्थ्य सेवाको पहुँच औषत २ घण्टाको समयमा पुगे तापनि थप तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी, औषधी, उपकरण एवं भौतिक पूर्वाधार आदिको अभावले समयमा स्वास्थ्य सेवा उपलब्धतामा बाधा परेको देखिन्छ । गा.वि.स.मा कुपोषित जनसंख्या १५ प्रतिशत देखिन्छ । पाइपद्वारा वितरित खानेपानी ५० (प्रतिशत) घरधुरीले पाएका छन् भने ८० प्रतिशत घरधुरीले मात्र शौचालय प्रयोग गर्ने गरेका छन् । यसबाट गा.वि.स.मा २० प्रतिशत थप शौचालय निर्माण र सरसफाईमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार

यस गा.वि.स.मा जाजरकोट डोल्पा सडकको २ कि.मी. कच्ची सडक निर्माण भएको छ । ४ वटा भोलुङ्गे पुल (भो.पु.) निर्माण गरिएको छ । ५ वटा विद्यालयमा २० वटा कक्षा कोठा मर्मत गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको छ । स्वास्थ्यचौकीको भवन आफ्नो भए तापनि आवश्यक मापदण्ड अनुसार पर्याप्त नभएको अवस्थामा छ । यस गा.वि.स.को आफ्नो भवन भएको भए तापनि अझै व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

जलश्रोत, विद्युत, नविकरणीय उर्जा र सञ्चार

यस गा.वि.स.मा नदी खोला ३ वटा रहेका छन् । ६३७ हे. खेती योग्य जमिन मध्ये २ वटा सिंचाई कुलोबाट जम्मा ५० हेक्टरमा मौसमी सिंचाई सुविधा पाएको छ । २ वटा जल विद्युत निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको यस गा.वि.स.मा ४५० घरधुरीले नविकरणीय उर्जा (सौर्य) प्रयोग गरिरहेका छन् । यस गा.वि.स.का ५९५ घरधुरीमा मोबाईल सुविधा पुगेको छ ।

सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक

यस गा.वि.स.मा दलित २९.०७ प्रतिशत, जनजाति १.३१ प्रतिशत, ब्राम्हण १.७४ प्रतिशत, क्षेत्री, ठकुरीको ६७.८८ प्रतिशत बसोबास रहेको छ । छुवाछुत, धामी, भाँक्री प्रथा, अन्धविश्वास जस्ता सामाजिक कुरितीहरु यस गा.वि.स.मा केही मात्रामा विद्यमान छन् । गा.वि.स.मा ५० प्रतिशत परिवार गरीबीको रेखामुनी रहेका छन् । यस गा.वि.स.मा ऐतिहासिक महत्वका भगवती मन्दिर जस्ता पर्यटन तथा धार्मिक स्थलहरु रहेका छन् । फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु हाल ३४ जना रहेका छन् ।

सुशासन एवं संस्थागत विकास

यस गा.वि.स.मा अन्य गा.वि.स.को तुलनामा अत्यन्त न्यून अवस्थामा गैरसरकारी संस्थाहरु कार्यरत छन् । जसमा यासर्न जाजरकोटले गरीबी निवारण कोषको सहयोगमा कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पूर्वाधार विकासका क्षेत्रमा काम गरिरहेको छ भने उपाप र एल.जि.सि.डि.पी.को कार्यक्रम पनि सञ्चालित छन् । गा.वि.स.को समग्र सेवा प्रवाहको स्थिति, योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने परिपाटी, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सामाजिक तथा लैङ्गिक परीक्षण, वार्षिक लेखापरीक्षण गर्ने, वडा नागरिक मञ्च, एकिकृत योजना तर्जुमा समिति तथा अन्य समितिहरुको नियमित बैठक, कार्यक्रम र बजेटको सार्वजनिकरण जस्ता कुराहरु खासै संस्थागत हुन नसकेको स्थिति छ । कार्यक्रमहरुमा विकास साभेदार संस्था (सहकारी, बाल क्लब, महिला समूह, नागरिक सचेतना केन्द्र, वन उपभोक्ता समितिहरुको) उल्लेख्य सक्रिय सहभागिता हुन सकेको छैन । गाउँ विकास आवधिक योजनाको निर्माण पश्चात क्षेत्रगत योजनाहरुको कार्यान्वयनसँगै यस गा.वि.स.को सुशासनका क्षेत्रमा यस योजनाले पूर्ण रुपमा काम गर्ने विश्वास गरिएको छ ।

२.३ सबल पक्ष, सवाल/मुद्दा, अवसर र चुनौति (विश्लेषण)

सबल पक्ष

- जाजरकोट डोल्पा लोकमार्गमा मौसमी यातायात सञ्चालन भईरहेको ।
- पानीका श्रोतहरुको उपलब्धता ।
- कृषि जन्य तथा पशु उत्पादनका लागि उपयुक्त हावापानी छ ।
- कृषि क्षेत्रको विकासमा सरकारी तथा संघसंस्थाको लगानीमा वृद्धि भईरहेको अवस्था ।
- विद्यालय सुधार कार्यक्रम सञ्चालित ।
- स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ को कार्यान्वयनको थालनी ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ कार्यान्वयनमा अभ्यासको थालनी भएको ।
- गा.वि.स.का २ वटा स्थानमा जल विद्युत निर्माणाधिन छन् ।
- नविकरणीय उर्जा बिस्तारको लागि (अनुदान नीति) ।
- गाउँ विकास आवधिक योजना निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको ।
- वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत पारदर्शिताका बारेमा नियमित अनुशिक्षण ।

गाउँ विकासका मुख्य सवालहरु/मुद्दाहरु, अवसर र चुनौतिहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्:

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
१.	आर्थिक विकास			
१.१	कृषि	<ul style="list-style-type: none"> - कृषकहरूमा क्षमता विकासको कमी - उन्नत बीउ विजनको कमी - नयाँ कृषि प्रविधिको कमी - सिंचाईको कमी - परम्परागत खेती प्रणाली - कृषि प्रसार सेवा र सामग्रीहरूको कमी - सङ्कलन केन्द्रको अभाव - तत्काल आम्दानी दिने नगदेवालीको कमी - गहना सुधार प्रविधिको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> - पानीका श्रोतहरूको उपलब्धता - कृषि क्षेत्रको विकासमा विभिन्न संघसंस्था एवं स्थानीय निकायहरूको जोड एवं लगानीमा वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> - कृषिमा एकिकृत अनुदान नीतिको अभाव
१.२	गैरकृषिमा आधारित (सीप तथा रोजगारी)	<ul style="list-style-type: none"> - सहकारी सम्बन्धी ज्ञानको कमी - दक्ष जनशक्तिको अभाव - बेरोजगारी, घरेलु उद्योगको स्थापना हुन नसक्नु - परम्परागत सीपको स्तर वृद्धि हुन नसक्नु (डोको, डालो, राडी, पाखी आदि बुनाईमा) 	<ul style="list-style-type: none"> - युवा स्व:रोजगार कोषको कार्यान्वयन - कच्चा पदार्थको उपलब्धता - संघसंस्थाहरूको क्रियाशिलता - सडक सञ्जाल जोडिना थालिएको 	<ul style="list-style-type: none"> - श्रोतको अपर्याप्तता
१.३	वन तथा वातावरण	<ul style="list-style-type: none"> - वन तथा वातावरण संबन्धी चेतनाको कमी - छाडा चरीचरन - वृक्षारोपणको अभाव - वातावरण संरक्षणका क्रियाकलापहरूको कमी (वृक्षारोपणको अभाव, भू-क्षय, आगजनी) - वन क्षेत्रको संरक्षण एवं सम्वर्द्धनमा कमी - जडिबुटीहरूको अनियन्त्रित सङ्कलन तथा पैठारी - जडीबुटीको संरक्षणमा सरोकारवालाहरूको ध्यान नपुग्नु 	<ul style="list-style-type: none"> - वन संरक्षणका लागि राष्ट्रिय नीति - वन विकास कार्यक्रम प्रति संघसंस्था तथा स्थानीय निकायहरूको क्रियाशिलता 	<ul style="list-style-type: none"> - नीतिगत पारदर्शिता एवं कार्यान्वयनको अभाव - वन क्षेत्रको अतिक्रमण
२.	सामाजिक विकास			
२.१	शिक्षा	<ul style="list-style-type: none"> - अशिक्षा र अज्ञानता - अधिकांश विद्यालयमा शिक्षकहरू निजी श्रोतबाट राखेकाले पारीश्रमिकमा कमी भएर पठन पाठन गुणस्तरीय नहुनु - विद्यालयमा विद्यार्थीहरू पठनपाठन तर्फ रुचीमा कमीले छाडापना देखिनु - विद्यालयमा पर्याप्त विषयगत शिक्षकको कमी - विद्यालयमा अभिभावक तथा सरोकारवाला निकायको अनुगमन नहुनु - व्यवस्थित कक्षा कोठा, फर्निचर, स्वच्छ खानेपानी तथा शौचालयको कमी - पूर्ण बालमैत्री विद्यालय नभएको अवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> - विद्यालय सुधार कार्यक्रम - शिक्षाको नीतिमा अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था - बालमैत्री स्थानीय शासन - शिक्षा क्षेत्रमा लगानी वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> - श्रोतको अपर्याप्तता - शिक्षा नीति कार्यान्वयनमा राजनीतिक हस्तक्षेप
२.२	स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> - भूगोल र जनसंख्याको आधारमा स्वास्थ्य 	<ul style="list-style-type: none"> - स्वास्थ्य क्षेत्रमा काम 	<ul style="list-style-type: none"> - रोगको

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> संस्थाहरू नहुनु पानी जन्य रोगहरूको समस्या प्रसुति गृहको भवन र उपकरणको अभाव गुणस्तरीय औषधी र सामग्रीहरूको अभाव खोप कार्यमा चेतनाको अभाव दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको अभाव स्वास्थ्यकर्मीको नियमित उपस्थिती नहुनु स्वास्थ्य सामग्रीहरूको अभाव स्ट्रेचरको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> गर्ने संघसंस्थाहरूको लगानीमा वृद्धि सरकारले अभियान चलाएको 	<ul style="list-style-type: none"> महामारी भौगोलिक विकटता
२.३	दलित, महिला, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध	<ul style="list-style-type: none"> जातीय तथा लैङ्गिक विभेद स्थानीय सीप प्रवर्द्धनमा अभाव लक्षित वर्गको क्षमता विकासको अभाव प्रजनन स्वास्थ्य, तथा पाठेघर खस्ने समस्या फरक क्षमता (अपाङ्ग), असहाय र वृद्ध लक्षित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी लक्षित वर्गका लागि सामुदायिक भवनको कमी आधुनिक सीप प्रविधीमा कमी अभिभावकबाट छोरा र छोरीको लागि पढाई र अन्य अवस्थामा फरक व्यवहार गरिएको अवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति गाउँ विकास समिति अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६९ सामाजिक सुरक्षा नीति 	<ul style="list-style-type: none"> सचिवहरूको कार्यबोझ स्थानीय तहमा नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनको अभाव राजनीतिक हस्तक्षेप
	बालबालिका	<ul style="list-style-type: none"> योजना तर्जुमा गर्दा बालबालिकाको हितमा बोल्नेको अभावले बालबालिका केन्द्रित योजना नभएको, बाल विकासको लागि कुनै कोष स्थापना नभएको बाल मैत्री सुशासन कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी बाल विवाहको अवस्था कायमै रहेको बाल विवाहको हालको अवस्था भयावह रूपमा रहेको (१८ वर्ष मुनी) 	<ul style="list-style-type: none"> बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति सरकारको बालबालिका स्पष्ट नीति भएको गाउँ विकास समिति अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६९ 	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक हस्तक्षेप
२.४	सामुदायिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय भवनहरूको अवस्था जीर्ण रहेको सार्वजनिक शौचालयको कमी सामुदायिक भवनको कमी निर्माण भएका पूर्वाधारहरू पनि गुणस्तरीय निर्माण हुन नसक्नु मर्मत सम्भार कोषको स्थापना नहुनु 	<ul style="list-style-type: none"> दातृ निकायहरूको ग्रामीण क्षेत्रमा काम गर्ने चासो बढीरहेको अवस्था शिक्षा क्षेत्रमा लगानी गर्ने निकायहरूको बढ्दो क्रम 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको पर्याप्तता सामुदायिक भवनहरूको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन
३.	जलश्रोत विकास तथा विद्युतिकरण			
३.१	जलश्रोत विकास	<ul style="list-style-type: none"> स्वच्छ खानेपानीको अभाव पानीका धारा न्यून र जीर्ण खानेपानी योजनाको मर्मत सम्भार 	<ul style="list-style-type: none"> पानीका श्रोतहरूको उपलब्धता 	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन राजनीतिक

क्र. सं.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य सवालहरू/मुद्दाहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> नभएको र कोष पनि स्थापना नभएको - सिंचाईको कमी - सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलापहरूको कमी - सिंचाई योजनाहरूको मर्मत सम्भारको कमी 		अस्थिरता
३.२	विद्युत	- यस गा.वि.स.मा विद्युतको समस्या भएको	<ul style="list-style-type: none"> - २ वटा विद्युत उत्पादन निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको - नविकरणीय उर्जा विस्तारमा (अनुदान नीति) 	<ul style="list-style-type: none"> - जलवायु परिवर्तन - ठूलो आयोजनाको लागि श्रोत
३.३	सूचना एवं सञ्चार	<ul style="list-style-type: none"> - सर्वसुलभ ढङ्गले रेडियो सुन्न नसकिनु - राष्ट्रिय तथा स्थानीय पत्रपत्रिकाहरूमा पहुँच नभएको - टेलिफोन टावरको क्षमतामा कमी 	- नेपाल टेलिकमको क्षमता विस्तार प्रक्रिया रहेको	<ul style="list-style-type: none"> - विद्युत आपूर्ती - श्रोतको पर्याप्तता
४.	यातायात पूर्वाधार			
४.१	सडक तथा भो.पु.	<ul style="list-style-type: none"> - गा.वि.स.मा ग्रामीण कृषि सडक निर्माणको थालनी नै नहुनु - भोलुङ्गे पुलको समस्या भएको भो.पु. जीर्ण भएको - काठे पुल जीर्ण अवस्थामा रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> - सरकारी तथा अन्य दातृ निकायहरूको लगानीका लागि प्राथमिकता क्षेत्र - स्थानीय श्रोत साधनहरूको उपयोग 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक दवाव - भौगोलिक विकटता
५.	सुशासन तथा अन्य			
५.१	सुशासन	<ul style="list-style-type: none"> - गा.वि.स.मा अनुगमन सञ्जाल कमजोर भएको - योजनामा पारदर्शी रूपमा मूल्याङ्कन नहुनु - गा.वि.स.मा उपभोक्ता समितिलाई तालिम नहुनु - योजनाहरूको सार्वजनिक सुनुवाई र लेखापरीक्षणको कमी - लक्षित समुदायको योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रक्रियामा पहुँचको अभाव - गा.वि.स.मा क्षमता विकासका क्रियाकलापहरूको कमी - गा.वि.स.मा नागरिक वडा पत्र नहुनु - गा.वि.स.मा अभिलेख राख्ने पद्धति कमजोर 	<ul style="list-style-type: none"> - आवधिक योजना बनिरहेको अवस्था - गा.वि.स. अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६९ - गा.वि.स.का वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत पारदर्शिताका बारेमा सचेतनाका क्रियाकलापहरू सञ्चालन 	<ul style="list-style-type: none"> - विभिन्न संघसंस्थाहरूको आ-आफ्नो नीति र कार्यशैली - राजनीतिक अस्थिरता तथा दवाव

३. दीर्घकालिन सोच, लक्ष्य, विषयगत उद्देश्य, रणनीति र सूचकहरू

३.१ दीर्घकालिन सौँच

“शिक्षा स्वास्थ्य कृषि यातायात र पूर्वाधार,
प्राकृतिक श्रोत **भगवतीटोल** गा.वि.स.को विकासको आधार”

३.२ लक्ष्य

स्थानीय साधन श्रोतहरूको आधुनिक प्रणालीको अधिकतम् प्रयोग र परिचालन गरी **गाविसववासीहरूको** जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

३.३ विशिष्ट उद्देश्यहरू

- क) आर्थिक विकास र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न कृषि, पशु पालनका माध्यमबाट लक्षित समुदायको आयआर्जनमा टेवा पुऱ्याउने ।
- ख) सामुदायिक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमहरूमा लक्षित समुदायको पहुँच बिस्तार गर्ने ।
- ग) स्थानीय साधन श्रोतको अधिकतम प्रयोग गर्दै खानेपानी, सञ्चार, विद्युत र सिंचाईका अवसरबाट पछाडी पारिएका समुदायहरूमा पहुँच बिस्तार गर्ने ।
- घ) यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सदुपयोग गर्न समुदायको सहभागिता वृद्धि गर्ने ।
- ङ) गा.वि.स.मा सामाजिक समावेशिकरण, लैङ्गिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शिताको प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने ।

३.४ गाउँ विकासका रणनीतिहरू

आवधिक योजनाद्वारा परिलक्षित लक्ष्य, उद्देश्य तथा उपलब्धी सूचकको परिणाम प्राप्तिका लागि निम्न रणनीति अवलम्बन गरिने छ :

- क) यस गा.वि.स.को आवधिक योजना तयार गर्दा यस गा.वि.स.को आफ्नो मात्र श्रोतलाई नहेरी गा.वि.स.मा आउने सम्पूर्ण सरकारी तथा गैरसरकारी श्रोतलाई समेत हेरिएको हुँदा यस गा.वि.स.मा काम गर्ने सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी एवं निजी क्षेत्रका निकायहरूले यस आवधिक योजनाको भावना र उद्देश्य र लक्ष्य अनुसार कार्य गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । स्थानीयस्तरमा कार्यरत सबै सरकारी, गैरसरकारी, निजी एवं सामुदायिक सेवा प्रदायकहरूसँग कार्य सञ्जाल निर्माण, सुदृढिकरण र अन्तर सम्बन्ध स्थापित गरी एकिकृत सेवा प्रवाहद्वारा नागरिकका माग सम्बोधन गरिने छ । सार्वजनिक, निजी, साभेदारीलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- ख) आवधिक योजनाका उद्देश्य एवं उपलब्धी प्राप्तिको लागि वार्षिक रुपमा सहभागितात्मक, समावेशी रुपमा वार्षिक योजना, कार्यक्रम, बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन एवं अनुगमन गर्ने संस्थागत व्यवस्था र परिपाटी विकास गरिनेछ ।
- ग) स्थानीयस्तरका माग एवं आपूर्ति पक्षसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको क्षमता अभिवृद्धि एवं सशक्तिकरण गरिने छ । आवधिक योजनामा तयार पारेका कार्यक्रम तथा योजनाहरू सम्पन्न गर्दै लक्ष्य हाँसिल गर्ने क्रममा थप श्रोत साधन र सहयोगि निकायको खोजी गर्ने कार्यलाई समेत महत्व दिइनेछ ।
- घ) गा.वि.स.स्तरमा रहेका महिला, अति विपन्न, अल्पसंख्यक तथा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई लक्षित गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र छुट्याइएको अनुदान एवं विषयगत क्षेत्रहरूबाट प्रवाह हुन सक्ने सेवा, सुविधामा पहुँच अभिवृद्धि गरिने छ । लैङ्गिक, वातावरण, बालमैत्री क्रियाकलापलाई संस्थागत गरिने छ ।
- ङ) सुशासनका सबै मान्य औजारहरूको प्रयोगबाट पारदर्शिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व कायम गरी विकास कार्यक्रमहरूमा हुने अनियमितता र भ्रष्टाचारलाई न्यूनिकरण गरिनेछ ।
- च) विकास कार्यमा आधुनिक प्रविधीको प्रयोग गरी जिल्लास्तरीय सञ्जालसँग आवद्ध गरिनेछ ।
- छ) स्थानीय सीप, श्रोत, प्रविधीमा आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गरी परिचालन गरिनेछ ।

- ज) अन्तरस्थानीय निकाय, अन्तर गा.वि.स. समन्वयको माध्यमबाट पूर्वाधार, प्राकृतिक श्रोत, बजार, प्राविधिक जनशक्ति एवं अनुभव आदान-प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- झ) गा.वि.स.स्तरमा योजना सञ्चालन कार्य तालिका बनाई सञ्चालित योजना समयमा नै सम्पन्न गर्ने व्यवस्था मिलाउनुका साथै सबै सरोकारवाला सेवा प्रदायकको जिम्मेवारी तालिका बनाइनेछ र कार्यान्वयन योजनासँग संलग्न गरिनेछ ।
- ञ) यातायात सुविधालाई सर्वसुलभ बनाउन प्राप्त साधन र श्रोतको परिचालन गर्दै स्थानीय सडक निर्माण, मर्मत सम्भार र भोलुङ्गे पुल निर्माण जस्ता कार्यमा जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
- ट) सिंचाई, खानेपानी र विद्युतका लागि पानीका वैकल्पिक श्रोतहरु पहिचान गरी प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ ।
- ठ) लक्षित वर्ग केन्द्रित स्थानीय श्रोतको परिचालन र प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ ।

३.५ विषयगत सूचकहरु

गा.वि.स.को जम्मा घरधुरी संख्या: ६८८ घरधुरी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य: आर्थिक विकास र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्न कृषि, पशु पालनका माध्यमबाट लक्षित समुदायको आयआर्जनमा टेवा पुऱ्याउने ।				
१.१ कृषिमा आधारित				
उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि	व्यवसायिक र बेमौसमी खेती आलु: ७ मे.टन सिमी: ५ मे.टन बेसार: १० क्वीन्टल तरकारी: ०.५ मे.टन ५८० घ.धु. निर्वाहमुखी	व्यवसायिक र बेमौसमी खेती ● आलु: ८.७५ मे.टन २५ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने । ● सिमी: ६.२५ मे.टन ,२५प्रतिशतले वृद्धि गर्ने । ● ताजा तरकारी: ०.६२५ मे.टन, २५ प्रतिशतले वृद्धि गर्ने । ● ३५० घरधुरीले व्यवसायिक रुपमा आलु, सिमी र ताजा तरकारी खेती गरी आमदानीमा वृद्धि भएको हुनेछ ।	● कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ● स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन जि.कृ.वि.का. को अभिलेख	● श्रोतको अभाव खडेरी तथा बाढि पहिरा
	खाद्यान्न बाली धान: २२० मे.टन मकै: ८९० मे.टन गहुँ: २९० मे.टन कोदो: ५० मे.टन जौ: ९९मे. टन ६०० घ.धु. निर्वाहमुखी	खाद्यान्न बाली धान: २५३ मे.टन १५ प्रतिशतले वृद्धि मकै: ९७९ मे.टन १० प्रतिशतले वृद्धि गहुँ: ३४८ मे.टन २० प्रतिशतले वृद्धि कोदो: ५५ मे.टन १० प्रतिशतले वृद्धि जौ: १०० मे.टन १० प्रतिशतले वृद्धि ● ५५० घरधुरीमा उन्नत जातको खाद्यान्न बालीहरु प्रवर्द्धन गरी उत्पादनमा वृद्धि गरेका हुनेछन् । ● ग.वि.स.को भिरालो जग्गा भएका स्थानमा समूह निर्माण गरी सामूहिक गह्ना सुधार भएको हुनेछ ।	जि.कृषि विकास का., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	
	फलफूल ● आरु: ८ क्वीन्टल ● ओखर: १ क्वीन्टल ● स्याउ: २ क्वीन्टल १५० घ.धु.ले निर्वाहमुखी (आमदानी वार्षिक प्रति घ.धु. ले	स्याउ: २.५ क्वीन्टल १० प्रतिशतले वृद्धि आरु: ८.८० क्वीन्टल १० प्रतिशतले वृद्धि ओखर: १.५ क्वीन्टल १० प्रतिशतले वृद्धि २२५ घरधुरीले व्यवसायिक फलफूल खेती गरी उत्पादनमा १० प्रतिशत र आमदानीमा ५० प्रतिशतले वृद्धि गरेका हुनेछन् ।	● कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ● स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन	➤ श्रोतको अभाव हुरीबतास, असीना आदि

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
	रु.१००० औषतमा)			•
बजार प्रवर्द्धन	<ul style="list-style-type: none"> सहकारी: १ एग्रोभेट: १ वटा सङ्कलन केन्द्र: ० 	<ul style="list-style-type: none"> थप २ वटा सहकारीको गठन गरी सहकारीको संस्थागत क्षमता विकास भएको हुनेछ । गा.वि.स.को पायक पर्ने स्थानमा १ वटा कृषि तथा गैरकृषि उपज सङ्कलन केन्द्रको स्थापना भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ । थप १ वटा एग्रोभेट स्थापना गरी २ वटा एग्रोभेटबाट ६५० घरधुरीले नियमित सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अभाव
सेवा र प्रविधि	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय श्रोत व्यक्ति ५ र सामाजिक परिचालक ३ जना सूचनाको पहुँच पर्याप्त नभएको घर परिवारहरुले परम्परागत गोठ बनाएको 	<ul style="list-style-type: none"> विद्यमान ५ जना स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरु र ३ जना सा.प.को क्षमता विकास गरी ६५० घरधुरीलाई नियमित रुपमा प्राविधिक सेवा प्रदान गरेका हुनेछन् । ३०० घरधुरीमा गोठ सुधार, कम्पोष्ट तथा जैविक विषादी प्रवर्द्धन भएको हुनेछन् । ४२० जना कृषकहरुले कृषि सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्राप्त गरी कृषि प्रसारमा टेवा पुगेको हुनेछ । २२५ जना कृषकहरुको व्यवसायिक योजना तयार भई योजना अनुसार उत्पादन भएको हुनेछ । ४०० घ.धु.मा आधुनिक पशु पालन तालिम प्रदान भई पशु पालनमा आधुनिकीकरण भएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अभाव
पशु/पंक्षी	<ul style="list-style-type: none"> भैसी: ५१४ वटा बंगुरसुंगुर: ० भेडाबाखा: ३४८३ वटा गाईगोरु: २०१७ वटा कुखुरा संख्या: ३२०० वटा घोडा खच्चर: २७२ अन्य: ९ भैसी: १०५ घरधुरी बंगुरसुंगुर: ५ घरधुरी भेडाबाखा: ३५० घरधुरी गाईगोरु: ४०० घरधुरी 	<ul style="list-style-type: none"> नशल सुधारका लागि २० वटा उन्नत बोका/रांगा/साढे गधा वितरण एवं प्रवर्द्धन गर्ने । मासु, दुध उत्पादन १० प्रतिशतले वृद्धि भएको हुनेछ । ४०० घरधुरीले उन्नत जातका पशु/पंक्षी पालन गरी प्रति घर परिवार वार्षिक ६० हजार बराबर आमदानीमा गरेका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अभाव पशुरोगको महामारी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
	<ul style="list-style-type: none"> कुखुरा संख्या: ५०० घरधुरी 			
१.२ कृषि तथा गैरकृषिमा आधारित सीप एवं रोजगार				
स्व:रोजगार	<ul style="list-style-type: none"> आरन: ८ वटा सिलाई कटाई: १२ जना सिकर्मी: ३० जना डकर्मी: ३२ जुता सिलाउने: ० मोबाइल मर्मत: छैन इलेक्ट्रिसियन: ३ जना शौचालय मिस्त्री: १५ जना सुधारिएको चुलो: ४५ वटा मौसमी बसाईसराई: ८८ 	<ul style="list-style-type: none"> ८ वटा आरनको स्तरोन्नती व्यवस्थापन भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । यस कार्यमा संलग्न घरधुरीको ३६ हजार वार्षिक आमदानी भएको हुनेछ । गा.वि.स. भरी १५० जनालाई सिकर्मी/डकर्मी तालिम र थप १६ जना महिलालाई सिलाईकटाई तालिम प्रदान गरी वार्षिक प्रति व्यक्ति औषत ५० हजार आमदानी गरेका हुनेछन् । २ जना व्यक्तिलाई मोबाइल मर्मत तालिम प्रदान गरी व्यवसायमा लागि वार्षिक रु.५० हजार आमदानी गरेका हुनेछन् । इलेक्ट्रिसियन तालिम ३ जनाले पाई सेवा प्रवाह गरेका हुनेछन् । राडी पाखी तालिम पाई १५ जना व्यक्तिहरुले व्यवसाय सञ्चालन गरेका हुनेछन् । 	जिल्ला वन कार्यालय, विभिन्न संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अनुपलब्धता
१.३ वन तथा वातावरण				
काष्ठ जन्य	<ul style="list-style-type: none"> वन क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्र हेक्टर ६८०४ सा.वन: २ वटा आरा मिल: ० वटा क.व.उ.स.: ४ वटा वन जन्य उद्योग: ० नर्सरी: ० 	<ul style="list-style-type: none"> ४ वटा सामुदायिक वन, ४ वटा कवुलियत वनको घेरबार, संरक्षण र विकास भएको हुनेछ । ४ वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता विकास तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । गा.वि.स.मा १ वटा वन जन्य उद्योगहरुको स्थापना भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । ५ वटा बस्तीहरुमा बाढी, पहिरो, आगजनी र भू-क्षय नियन्त्रण र रोकथामका लागि क्रियाकलापहरु सञ्चालन भएका हुनेछन् । २ वटा नर्सरीको स्थापना तथा व्यवस्थापन भई २५००० बिरुवा उत्पादन भएका हुनेछन् । ५०००० गोटा बिरुवाहरु व्यवस्थापन गरी २५ हेक्टरमा वृक्षारोपण भएको हुनेछ । सामुदायिक गह्व्रा सुधार १२ स्थानमा भई व्यवस्थित खेतीपाती भएको हुनेछ । छाडा चरिचरण व्यवस्थित गर्न ९ वटै वडामा सचेतनामूलक तालिम 	जिल्ला वन कार्यालय, विभिन्न संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अनुपलब्धता जलवायु परिवर्तन आगलागी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
		सञ्चालन गरिने छ ।		
गैह्रकाष्ठ वन पैदावार	निजी गैह्रकाष्ठ वन पैदावारको खेती: छैन	<ul style="list-style-type: none"> ४ वटा सामुदायिक वन तथा ४ वटा क.व.उ.स.का माध्यमबाट गैह्रकाष्ठ वन पैदावारको संरक्षण गर्ने । वहुमूल्य जडिबुटी: चिराइतो, सतुवा, काउलो, धुपी, सिल्पाडीको उत्पादन, दीगो सङ्कलन र संरक्षण गर्न २३० घ.धु.ले तालिम प्राप्त गरेका हुनेछन् । 		
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य: सामुदायिक पूर्वाधार, शिक्षा, स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमहरुमा लक्षित समुदायको पहुँच विस्तार गर्ने ।				
२.१ शिक्षा				
साक्षरता र गुणस्तरीय शिक्षा	साक्षरता औपचारिक शिक्षा: भर्नादर: ८० छात्र: ८०, छात्रा: ७५ विद्यालय छाड्ने दर: छात्र: १०, छात्रा: १५ व्यवसायिक शिक्षा: छैन विद्यालय: १० वटा	<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय भर्ना दर छात्रको ८० बाट १०० मा र छात्राको ७५ बाट १०० पुऱ्याउने । विद्यालय छाड्ने दर छात्रको १० बाट ० मा र छात्राको १५ बाट ० घटाउने । ६१ प्रतिशतबाट थप ५ प्रतिशत साक्षरता वृद्धि भई ६६ प्रतिशत पुऱ्याउने। रिप्लेक्ट कक्षा, सहभागितात्मक सिकाई केन्द्र आदिबाट साक्षरतामा वृद्धि भएको हुनेछ । १० वटा भवन मर्मत भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला शिक्षा कार्यालय, विद्यालयहरु, संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन 	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अपर्याप्तता
	गुणस्तरीय शिक्षा बाल विकास केन्द्र: ७ शिक्षक/शिक्षिका: ५९ जना विद्यालय पूर्वाधार (भवन, शौचालय, खेल मैदान समेत) ६९ वटा कोठा शैक्षिक सामग्री अपर्याप्त छ बालमैत्री शिक्षा: पूर्ण नभएको फरक क्षमता भएका नागरिक मैत्री शिक्षाको अपर्याप्तता	<ul style="list-style-type: none"> शैक्षिक क्यालेण्डर, बालमैत्री शिक्षा, फरक क्षमता भएका नागरिक मैत्री शिक्षा, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको सक्रियता (समिति गठन, नियमित बैठक, अनुगमन र अन्तरक्रिया, सामाजिक परीक्षण, वार्षिक भेला, आम्दानी खर्चको कम्तिमा वर्ष १ पटक सार्वजनिकरण भएको हुनेछ । ७ वटा बाल विकास केन्द्रमा सामग्रीहरुको व्यवस्थापन भई बाल सुलभ क्रियाकलापहरु सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । थप २८ जना शिक्षक शिक्षिकाको व्यवस्थापन भई पठन पाठनमा सुधार आएको हुनेछ । ४ वटा विद्यालयमा पक्की भवन, ३६ कोठा मर्मत निर्माण, १० वटा बालमैत्री शौचालय निर्माण, थप फर्निचर (डेस्क बेन्च ३०० जोडा) को व्यवस्था, गरी निमित्त पठनपाठनको साथै गुणस्तरीय शिक्षा र बालमैत्री क्रियाकलाप सञ्चालन भएको हुनेछ । 		

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरू		
		सूचकहरू	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
		<ul style="list-style-type: none"> ६ वटा विद्यालयमा पौष्टिक आहारका लागि प्रत्येक विद्यालयमा भान्सा तथा गोदाम घर निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । ५ वटा विद्यालयमा कम्प्युटर तथा शैक्षिक सामग्री र २ वटा विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशालाको व्यवस्थापन भई पठनपाठनमा सुधार भएको हुनेछ। 		
२.२ स्वास्थ्य				
एकिकृत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच र गुणस्तरीय सेवा	<ul style="list-style-type: none"> पूर्वाधार ४ कोठे भवन: १ तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मी: ३ औषधी उपकरण उपलब्धता: पर्याप्त नभएको राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रम: नियमित सञ्चालन सुरक्षित मातृत्व: ९५ शिशु मृत्यु दर: १० बाल मृत्यु दर: ० मातृ मृत्यु दर: ० कुपोषण: १५ औषत आयु: ४९ वर्ष १ वटा उप-स्वास्थ्यचौकी पाठेघर खस्ने समस्या: ३५ जना 	<ul style="list-style-type: none"> शिशु मृत्यु दर ० प्रतिशतमा भाग्ने । बाल मृत्यु दर ० प्रतिशतमा भाग्ने । मातृ मृत्यु दर ० प्रतिशतमा भाग्ने । कुपोषित आमा र बालबालिकाको संख्या १० बाट ३ मा घटाउने । औषत आयु ४७ वर्षबाट ६० वर्ष पुऱ्याउने । वडा नं. ७ मा १ वटा उप-स्वास्थ्यचौकी स्थापना गरी २५० घरधुरीले नियमित सेवा लिएका हुनेछन् । १ वटा प्रसूति गृहको निर्माण गरी सामग्रीको व्यवस्थापन भई सेवामा प्रभावकारिता आएको हुनेछ । गा.वि.स.का सबै घरधुरीले सर्भसुलभ तरिकाले एकिकृत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । स्वास्थ्य केन्द्रमा अ.हे.ब. १, मा.सि.का २, अ.न.मी. १ जना थप गरी स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा थप सुधार आएको हुनेछ । १०० प्रतिशत महिलाहरुले प्रजनन सेवा र शत प्रतिशत बालबालिकाहरुले सबै किसिमका खोपहरु प्राप्त गरेका हुनेछन् । गा.वि.स.मा राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु नियमित रुपमा सञ्चालनमा आएको हुनेछ । प्रजनन उमेर पुगेका महिला तथा पुरुषहरुलाई चेतनामूलक सूचनाहरु गर्न र वर्तमान स्थितिमा सुधार ल्याउन ६ पटक चेतनामूलक अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ । गा.वि.स.मा कम्तीमा ३ वटा पायक पर्ने स्थानमा गाउँघर क्लिनिक नियमित रुपमा सञ्चालनमा आएको हुनेछ । 	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अपर्याप्तता रोगको महामारी

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिम पक्ष
स्वच्छ खानेपानीको पहुँच र पूर्ण सरसफाई	<ul style="list-style-type: none"> ९० वटा पाईप धाराबाट घरधुरीलाई ढुङ्गे धारा वटा व्यवस्थित नभएको सरसफाई (शौचालय निर्माण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई) घरधुरी चेतनामूलक कार्यक्रमहरु: सिमित मात्रामा 	<ul style="list-style-type: none"> ९ वटा खानेपानी योजना सञ्चालन गरी थप ९० वटा धाराहरुबाट ३५० घरधुरीलाई स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्थापन भएको हुनेछ। ४ वटा खानेपानी योजनाको मर्मत सम्भार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन्। थप ५ वटा ढुङ्गे धारा, पँधेराको व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन्। गा.वि.स.मा थप ५० वटा शौचालयहरु निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन्। गाउँ टोल सरसफाई सम्बन्धी सचेतना अभियान ६ पटक सञ्चालन र ५ वटा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण भएको हुनेछ। प्रत्येक वर्ष प्रत्येक वडामा विश्व हात धुने दिवशलाई अभियानका रुपमा मनाइने हुँदा पेट सम्बन्धी रोगमा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ। 	जि.खा.पा.का., गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अभाव ठूला योजनाहरु समयभित्र सम्पन्नको समयवाधि
२.३ दलित, महिला, बालबालिका, फरक क्षमता भएका, जेष्ठ नागरिक, वञ्चितकरणमा परेका, एकल महिला, विपन्न वर्ग, दूध पिडित				
सशक्तिकरण, पहुँच र नियन्त्रण	<p>दलित केन्द्रित</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागिता (सेवा, सुविधामा पहुँच र निर्णय प्रक्रिया) प्रभावकारी नभएको बचावट (भेदभाव) कायमै प्रवर्द्धन (चेतना) कमी सामाजिक सुरक्षा प्रभावकारी नभएको (२५ घरधुरी) <p>महिला केन्द्रित</p> <ul style="list-style-type: none"> सहभागिता (सेवा, सुविधामा पहुँच र निर्णय प्रक्रिया) बचावट (भेदभाव, हिंसा, 	<p>मुल प्रवाहिकरण</p> <ul style="list-style-type: none"> २०० दलित घरधुरीहरुको सशक्तिकरणका लागि प्रत्येक वर्ष अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ। १०० विपन्न तथा दलित घरधुरीका लागि सीपमूलक तालिम सञ्चालन भई आयआर्जन क्रियाकलापहरुमा संलग्न भएका हुनेछन्। १०० जना विपन्न दलित घरपरीवारलाई नगदेबाली तालिम तथा खेती गर्न सहयोग गरिने छ, जसबाट उनीहरुको वार्षिक कम्तिमा प्रति घरपरिवार रु.१० हजार आम्दानी गरेका हुनेछन्। निर्णय प्रक्रियामा दलित समुदायको पहुँच कम्तिमा २५ प्रतिशत पुगेको हुनेछ। दलित जातिलाई नेपाल सरकारले तोकि दिएको प्रतिशत अनुसार उनीहरुकै निर्णयमा गा.वि.स.को बजेट विनियोजन भई योजनको सदुपयोग गर्न। घरेलु हिंसा न्यूनिकरण सचेतनामूलक तालिम ९ वटै वडामा प्रदान गरिने छ। ५६० घरधुरीका महिलाहरुको सशक्तिकरणका साथै श्रोतहरुको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ। 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक दवाव श्रोतको अपर्याप्तता

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
	<p>कुरिति) कायमै</p> <ul style="list-style-type: none"> प्रवर्द्धन (चेतना, सशक्तिकरण) कमी (२०० घरधुरी) 	<ul style="list-style-type: none"> २०० जना महिलाहरु आयआर्जन तथा सीपमूलक क्रियाकलापहरुमा संलग्न भएका हुनेछन् । ७ बस्तीमा महिला साक्षरता कक्षा सञ्चालन भएको हुनेछ । गा.वि.स.मा महिला सशक्तिकरणका लागि ५ पटक लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । चेतनामूलक अभियान कार्यक्रमबाट छोरा र छोरीको लागि पढाई र अन्य अवस्थामा समान व्यवहार गर्ने वातावरण सिर्जना भएको अवस्था महिला वर्गलाई नेपाल सरकारले तोकिएको प्रतिशत अनुसार उनीहरुकै निर्णयमा गा.वि.स.को बजेट विनियोजन भई योजनको सदुपयोग गरेको हुनेछन् । 		
	<p>बालबालिका केन्द्रित</p> <ul style="list-style-type: none"> बाल बचाउ: प्रभावकारी नभएको बाल संरक्षण बाल विकास बाल सहभागिता संस्थागत विकास 	<ul style="list-style-type: none"> सबै शिशुलाई आमाले अनिवार्य रुपमा पूर्ण स्तनपान र जन्मा दर्ता गराएका हुनेछन् । एक वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले पूर्ण रुपमा खोप पाएका हुनेछन् । शत प्रतिशत गर्भवति आमाले स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् । विद्यालय तथा बाल क्लब तालिम गोष्ठी एवं अन्य ठाउँमा सञ्चालित चेतनामूलक अभियानको माध्यमबाट बाल विवाहको संख्यामा उल्लेख्य कमी आएको हुनेछ । गर्भवति महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चार पटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् । बाल संरक्षण/अधिकार तालिम प्रत्येक वर्ष १ पटक गरी ६ पटक सञ्चालन गरेका हुनेछन् । ५ वटा विद्यालयमा बाल क्लब गठन भई क्लब बाटै परिचालन भएका हुनेछन् । बाल विवाह रोक्न समुदाय तथा विद्यालयस्तरमा जनचेतनामूलक तालिम ५ पटक सञ्चालन गर्ने । विपन्न घर परिवारका बालबालिकाहरुलाई शैक्षिक क्रियाकलापमा सहयोग ५ पटक गरी पठनपाठनमा सहयोग पुगेको हुनेछ । 		

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरू		
		सूचकहरू	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
		<ul style="list-style-type: none"> घरपरिवार र समुदायवाट बालबालिकाका विरुद्ध हुने हिंसा, बाल विवाह, बेचबिखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको हुनेछ । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरूको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक दवाव श्रोतको अपर्याप्तता
	फरक क्षमता भएका <ul style="list-style-type: none"> संख्या र किसिम: १२४ जेष्ठ नागरिक(म/पु): १२० वञ्चितकरणमा परेका परिवार संख्या: ३४० असहाय: ३५ जना एकल महिला संख्या: १६७ विपन्न परिवार संख्या: ४५० द्वन्द्व पिडित: १८ जना 	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.मा सरकारी, गैरसरकारी संस्थाहरूको कम्ति २ पटक समन्वय बैठक र सहकार्य गर्नमा अपाङ्ग असहाय र वृद्ध लक्षित सशक्तिकरण र चेतनामूलक क्रियाकलापहरू सञ्चालन भएका हुनेछन् । लक्षित समुदायका लागि ३ वटा सामुदायिक भवनहरू निर्माण भएका हुनेछन् । व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत प्रत्येक वडाहरूमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालनमा आएको हुनेछ । 	गा.वि.स., संघसंस्थाहरूको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक पूर्वाग्रह श्रोतको अपर्याप्तता
३. सिंचाई, विद्युतिकरण र वैकल्पिक उर्जा				
उद्देश्य: स्थानीय साधन श्रोत र श्रमको अधिकतम प्रयोग गर्दै खानेपानी, सञ्चार, विद्युत र सिंचाईका अवसरवाट पछाडी पारिएका समुदायहरूमा पहुँच विस्तार गर्ने ।				
३.१ सिंचाई				
सिंचित क्षेत्रमा वृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> सिंचित क्षेत्रफल: १०७ हे. कुलो/नहर संख्या २ (जिर्ण) पोखरी/प्लाष्टिक पोखरी संख्या: ० वर्षातको पानी सङ्कलन ट्याङ्की: ० थोपा सिंचाई संख्या: ० स्प्रिङ्गलर: ५ वटा 	<ul style="list-style-type: none"> हालको १०७ हे.वाट १७७ हे.मा सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने । ४ वटा प्लाष्टिक पोखरीवाट २० हे. जमिन सिंचित भई खेतीपाति र व्यवसायिक तरकारी खेती गरेका हुनेछन् । २ वटा सिंचाई कुलो निर्माण गरी थप ५० हे. जमीनमा सिंचित गरिने छ । २ वटा सिंचाई कुलोको मर्मत सुधार, गरी सिंचाई सुविधामा थप टेवा पुग्ने छ । नदीखखोला कटान भएका ८ स्थानमा तटबन्ध गरी कटानवाट सुरक्षित भएको हुनेछ । 	जि.कृषि विकास कार्यालय, गा.वि.स., संघसंस्थाहरूको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको अपर्याप्तता
विद्युत सेवा र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जा	<ul style="list-style-type: none"> विद्युत योजना संख्या: २ निर्माण प्रक्रियामा सम्भाव्यता अध्ययन: २ वटा लाभान्वित घ.धु. संख्या: २५० 	<ul style="list-style-type: none"> २ वटा जल विद्युत निर्माण भई गा.वि.स.का १५० घरधुरीले सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । 	विद्युत कार्यालय, गा.वि.स., संघसंस्थाको प्रतिवेदन	

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
	<ul style="list-style-type: none"> सौर्य/गोबर ग्याँस घ.धु.: ४५० सुधारिएको चुलो प्रयोग घ.धु. संख्या: १४६ 	<ul style="list-style-type: none"> थप १५६ घरधुरीमा बिस्तार भई विशेष सौर्य उर्जा कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ। थप २०० घर परिवारहरुमा सुधारिएको चुलो निर्माण भई महिलाको स्वास्थ्य तथा वातावरणको प्रवर्द्धन भएको हुनेछ। 		
सूचनामा पहुँच	<ul style="list-style-type: none"> टेलिफोन: छैन इमेल/इन्टरनेट: छैन मोबाईल: ५९५ घरधुरी रेडियो: ४०० घरधुरी टेलिभिजन: १५ पत्रपत्रिका: छैन 	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.को पायक पर्ने स्थानमा १ वटा टेलिफोन टावर निर्माण भई सबै घरधुरीको मोबाईल सेवामा प्रभावकारिता आएको हुनेछ। थप २५० घरधुरीमा रेडियो प्रयोगको क्षमतामा बिस्तार भएको हुनेछ। उच्च मा.वि. तल्लु र गा.वि.स. कार्यालयमा गरी २ वटा इन्टरनेट सेवा सञ्चालन भई सूचनामा पहुँच वृद्धि भएको हुनेछ। 	विद्युत का., गा.वि.स., संघसंस्थाको प्रतिवेदन नेपाल टेलिकम, गा.वि.स., संघसंस्थाको प्रतिवेदन	
४. भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार क्षेत्र				
उद्देश्य: दीर्घकालीन यातायात तथा भौतिक पूर्वाधार निर्माण र सदुपयोगकालागि समुदायको सहभागितामा वृद्धि गर्ने।				
४.१ स्थानीय यातायात				
सेवामा पहुँच र आवागमन	<ul style="list-style-type: none"> मुख्य सडकबाट बस्तीसम्मको औषत समय: २ घण्टा कच्ची सडक: १० कि.मी. भोलुङ्गे पुल: ४ वटा पाटी, पौवा, चौतारी: ५ वटा काठे पुल: ३ सामुदायिक भवन: ० 	<ul style="list-style-type: none"> २ वटा कृषि सडक १५ कि.मी. निर्माण भई आवत जावतमा सहजता आएको हुनेछ। बस पार्क निर्माण भई यातायात व्यवस्थित भएको हुनेछ। १० वटा घोरेटो बाटो मर्मत भई समुदायलाई आवत जावतमा सहज भएको हुनेछ। ४ वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन्। २ वटा काठे पुल निर्माण भई प्रयोगमा आएका हुनेछन्। गा.वि.स.मा थप २ वटा सामुदायिक पूर्वाधारहरुको निर्माण भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ। 	सडक, गा.वि.स., संघसंस्थाको प्रतिवेदन	श्रोतको उपलब्धता
५. सुशासन तथा अन्य				
उद्देश्य: गा.वि.स.मा सामाजिक समावेशिकरण, लैङ्गिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शिताको प्रत्याभूति सुनिश्चित गर्ने।				
५.१ सुशासन				
भ्रष्टाचार रहित, उत्तरदायी र पारदर्शी	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रम वजेटको सार्वजनिकरण: सबैलाई जानकारी नभएको उजुरी एवं गुनासो सुनुवाई 	<ul style="list-style-type: none"> विषयगत योजनाका प्राथमिकतामा परेका क्रियाकलापहरु गा.वि.स.को वार्षिक योजनामा आई कार्यान्वयन भएका हुनेछन्। गा.वि.स.का प्रत्येक वडामा अनुगमन समितिको गठन भई योजनाहरुको 	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.को वार्षिक योजना परिषद्को निर्णय 	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक अस्थिरता श्रोतको

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
शासन व्यवस्था	<p>संयन्त्रको गा.वि.स.मा व्यवस्थाको कमी</p> <ul style="list-style-type: none"> पुरस्कार सम्मान र दण्ड: नभएको गा.वि.स.को परिषद् र नियमित बैठक: छ नागरिक वडा मञ्च/एकिकृत समिति, अन्य समितिहरुको नियमित बैठक: छ आवधिक योजना: निर्माण वार्षिक योजना: छ क्षमता विकास योजना: छैन सुपरिवेक्षण, अनुगमन र नियमित समिक्षा: प्रभावकारी नभएको योजनाको नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र परीक्षण: नभएको लेखापरीक्षण: प्रभावकारी नभएको न्यूनतम शर्त: अनुत्तीर्ण भएको समन्वय र सञ्जालिकरणको कमी लक्षित वर्ग केन्द्रित श्रोत विनियोजन: पर्याप्त नभएको लक्षित वर्ग केन्द्रित बजेट प्रभावकारी कार्यान्वयन नभएको सङ्गठन र संरचना: अपर्याप्त 	<p>नियमित अनुगमन भएको हुनेछ ।</p> <ul style="list-style-type: none"> वार्षिक रुपमा आवधिक योजनाको समीक्षा गरिएको हुनेछ । हरेक कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण एवं प्रभावकारी अनुगमन भएको हुनेछ । स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन निर्देशिका २०६९ मा उल्लेखित व्यवस्था अनुसार कमिमा ३६ प्रतिशत श्रोत लक्षित समुदायलाई विनियोजन भई प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ । दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रक्रिया र कार्यकारिणी समितिमा क्रमशः २५, ३५ र १० प्रतिशत अर्थपूर्ण सहभागिता भएको हुनेछ । गाउँ विकास समिति न्यूनतम शर्त तथा वार्षिक कार्य सम्पादनमा उत्तिर्ण भई थप अनुदान प्राप्त गरेको हुनेछ । गा.वि.स.ले क्षमता विकास योजना निर्माण भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ । सेवाग्राहीको पहुँच पुग्ने स्थानमा सूचना पाटी र नागरिक वडा पत्र राखिएको हुनेछ । हरेक कार्यक्रम र योजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण प्रत्येक वर्ष प्रभावकारी भएको हुनेछ । हरेक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा एकिकृत योजना तर्जुमा समितिको माध्यमबाट बस्तीस्तरका नागरिकहरुदेखि अन्य सबैलाई सक्रिय गराउँदै योजनामा उनीहरुको अपनत्व बढाइएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> अनुगमन प्रतिवेदन बैठक निर्णय सार्वजनिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन 	<p>उपलब्धता</p> <ul style="list-style-type: none"> सामाजिक अशुरक्षा गा.वि.स.मा सचिवको अनुपस्थिति
५.२ अन्य				

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था	५ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुष्ट्याई	जोखिम पक्ष
स्थानीय सीप, श्रोत साधन परिचालन र अभिवृद्धि	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत कमी सम्भाव्यता खोजी नभएको स्थानीय सीप प्रवर्द्धनमा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.को आयश्रोत वृद्धिका थप अवसर खोजी भएको हुनेछ । जडिबुटी निकासी करलाई व्यवस्थित गरी कार्यान्वयनमा आएको हुनेछ । स्थानीय निकायको समन्वय र सहकार्यमा विस्तार भएको हुनेछ । 		

४. विषयगत क्षेत्र र सूचकहरु

४.१ विषयगत क्षेत्र,सूचकहरु, समयावधि र जिम्मेवारी

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरु	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरुको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र						
१.१ कृषिमा आधारित						
तरकारी तथा नगदेबाली • आलु: ७-८.७५ मे.टन • सिमी: ५ मे.टन • तरकारी: ०-५ मे.टन	३५० जना व्यवसायिक तरकारी खेती	५०	१००	२००	३५०	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन • धान: २२३-२५३ मे.टन • मकै: ६९७ मे.टन • गहुँ: २८५ मे.टन • कोदो: ५० मे.टन • जौ: ९९ मे.टन	५५० घरघुरी उन्नत जातको बाली लगाउने	१०० घरघुरी	२०० घरघुरी	३०० घरघुरी	५५० घरघुरी	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
फलफूल खेती प्रवर्द्धन • स्याउ: २-२.५ क्वीन्टल • आरु: ८ क्वीन्टल • ओखर: १ क्वीन्टल	२२५ घरघुरीले व्यवसायिक फलफूल खेती	५०	१००	१५०	२२५	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
बजार प्रवर्द्धन कृषि उपज सङ्कलन केन्द्र स्थापना	१ वटा	१	०	०	०	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
सहकारी गठन	२ वटा	१	१	०	०	संघसंस्था
एग्रोभेट स्थापना	१ वटा	१	०	०	०	
स्थानीय श्रोत व्यक्ति र सा.प.को क्षमता विकास तालिम	८ जना	२	२	२	२	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
गोठ सुधार, कम्पोस्ट तथा जैविक विषादी सम्बन्धी तालिम एवं अनुदान सहयोग	३०० घरघुरी	५० घरघुरी	६० घरघुरी	९० घरघुरी	१०० घरघुरी	गा.वि.स., जि.प.से.का., संघसंस्था
कृषि सम्बन्धी सीपमूलक तालिम	४२० जना	१००	१००	१२०	१००	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
कृषकहरुको व्यवसायिक योजना	२२५ जना	५०	५०	५०	७५	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
नश्ल सुधारका लागि उन्नत साँढे, बोका, राँगा वितरण	साँढे: ५वटा	१	१	१	२	उपाप, पशुसेवा
	बोका: १२ वटा	९	१	१	१	
	राँगा: ३वटा	०	१	१	१	
	गधा: ३वटा	१	१	१	०	
आधुनिक पशु पालन (गाई, बाख्रा, भैंसी पालन) तालिम	४०० घरघुरी	१०० घरघुरी	१०० घरघुरी	१०० घरघुरी	१०० घरघुरी	गा.वि.स., जि.प.से.का., संघसंस्था
१.२ गैरकृषिमा आधारित सीप एवं रोजगार						

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
स्व:रोजगार						
आरनको प्रविधीमा स्तरोन्नती	८ वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	गा.वि.स., संघसंस्था
सिकर्मी डकर्मी तालिम	१५० जना	३०जना	३०जना	३० जना	६० जना	
सिलाई कटाई तालिम	१६जना	३ जना	३ जना	४ जना	६जना	
मोबाईल मर्मत तालिम	२ जना	१ जना	१जना	०	०	
इलेक्ट्रिसियन तालिम	३ जना	१जना	१जना	१जना	०	
राडी पाखी बुनाई	१५ जना	५ जना	१०जना	नियमित	नियमित	
ग्रामणि पर्यटन	१ वटा	० वटा	० वटा	१ वटा	०	
१.३ वन तथा वातावरण						
काष्ठ जन्य						
सामुदायिक वन गठन तथा विकास	४ वटा	१	१	१	१	जि.व.का., गा.वि.स., संघसंस्था
क.व.उ.स.मा घेरावार	४ वटा	१	१	१	१	
उपभोक्ता समितिको क्षमता विकास	४ वटा समूह	१	१	१	१	
वन जन्य उद्योग (फर्निचर) स्थापना	१ वटा	०	१ वटा	०	०	
चोयाचेत्रा, डोका डाला बुनाई तालिम	२५ जना	५ वटा	५जना	५ जना	१० जना	घरेलु, जि.व.का., संघसंस्था
वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन (बाढी, पहिरो, आगजनी) कार्यक्रम	५ वटा वस्ती	२ वस्ती	२ वस्ती	१ वस्ती	०	गा.वि.स., संघसंस्था
नर्सरी निर्माण र व्यवस्थापन	२ वटा	०	१ वटा	१ वटा	१ वटा	गा.वि.स., रेञ्ज-पोष्ट, सा.व.उ.स.
सामूहिक गह्वा सुधार	१२ वटा	२	३	३	५	गा.वि.स., जि.कृ.वि.का., संघसंस्था
वृक्षारोपण	२५ हे.	५ हे.	५ हे.	५ हे.	१० हे.	गा.वि.स., जि.व.का.
गैह्रकाष्ठ वन पैदावार						
गैरकाष्ठ वन पैदावार सङ्कलन	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	जि.व.का., सा.व.उ.स., गा.वि.स.
जडीबुटी सङ्कलन तालिम	२३० घ.धु.	४०	४०	५०	१००	जि.व.का., सा.व.उ.स.
सा.व.मा वन पैदावार संरक्षण कार्य	४ वटा	१ वटा	१ वटा	१ वटा	०	जि.व.का., सा.व.उ.स., क.व.उ.स.
क्षेत्रगत विषयका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति:						
<ul style="list-style-type: none"> • कृषक व्यवसाय पाठशाला सञ्चालन गर्ने । • उन्नत बीउबिजन, नश्ल सुधार, प्रविधिको प्रयोग र व्यवसायिकरण । • प्राङ्गारिक खेती प्रवृद्धिलाई प्रवर्द्धन गर्ने । • विकेन्द्रित कृषि प्रसार सेवा उपलब्धताको लागि कृषि वन तथा वातावरण समिति गठन र क्षमता अभिवृद्धि हुने । • कृषि तथा गैरकृषि उपज सङ्कलनका लागि सङ्कलन केन्द्र निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने । • मूल्य अभिवृद्धि श्रृंखलामा आधारित बजारिकरण । • अन्तर निकाय तथा संस्थाहरूसँग समन्वय, सहकार्य, सञ्चार र सञ्जालिकरण गर्ने । • आगलागिबाट हुन सक्ने वन बिनासतर्फ जनचेतना जगाउने 						

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र						
२.१ साक्षरता र गुणस्तरीय शिक्षा						
विद्यालय भवन निर्माण तथा मर्मत सुधार	१० वटा	३	३	३	१	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, गा.वि.स., अन्य संस्थाहरू
साक्षरता	६६ प्रतिशत	६२	६३	६४	६६	
विद्यालय पक्की भवन निर्माण	४ वटा	१	१	१	१	
बालमैत्री शौचालय निर्माण	१० वटा	३	२	२	३	
डेस्क बेन्च	३०० वटा	५०	५०	१००	१००	
बाल विकास केन्द्रमा शैक्षिक तथा मनोरञ्जनका सामग्री वितरण	७ वटामा	१	२	२	२	
पौष्टिक आहाराको भान्सा तथा गोदाम घर निर्माण	६	२ वटा	२ वटा	१ वटा	१ वटा	
शैक्षिक सामग्री						
कम्प्युटर शिक्षा प्रदान	५ वटा	१ वटा	१ वटा	१	२	
विज्ञान प्रयोगशाला सामग्री	२ वटा	१	१	०	०	
२.२ स्वास्थ्य						
उप-स्वास्थ्यचौकी भवन	१ वटा	०	१	०	०	जि.स्वा.का., गा.वि.स. र अन्य संघसंस्थाहरू
गाउँघर क्लिनिक स्थापना	३ वटा	०	१	१	१	
प्रसूति गृह	१ वटा	०	१	०	०	
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरू (पोलियो, हेपाटाईटीस बी, भिटामिन ए र खोपहरू)	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	
एच.आई.भी.एड्स तथा प्रजनन शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखिकरण	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	जि.स्वा.का., गा.वि.स. र अन्य संघसंस्थाहरू
प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनामूलक कार्यक्रम	६ पटक	२	२	२	४	
गाउँटोल सरसफाई अभियान	६ पटक	१	१	२	२	जि.खा.पा., जि.स्वा.का., गा.वि.स.
स्वच्छ खानेपानी योजना	९ वटा	२	२	२	३	
विश्व हात धुने दिवस मनाउने	५ पटक	१ पटक	१ पटक	१ पटक	२ पटक	जि.स्वा.का., ने.रे.सो.
शौचालय निर्माण व्यक्तिगत	५० वटा	३०	२०	०	०	
सार्वजनिक शौचालय निर्माण	५ वटा	१	१	१	२	
खानेपानी योजना, ढुङ्गे धाराको मर्मत सम्भार	९ वटा ५० धारा	३/७	३/१०	२/१४	१ /१९	गा.वि.स., संघसंस्था
२.३ दलित, महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध						
दलित केन्द्रित क्रियाकलापहरू						जि.वि.स., गा.वि.स., अन्य संस्थाहरू
दलित सशक्तिकरण तालिम	२०० घ.धु.	५० जना	५०जना	५०जना	५०जना	
विपन्न तथा दलित केन्द्रित सीप विकास तालिम	१०० जना	२०	२०	२०	४०	गा.वि.स., संघसंस्था

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
नगदे बाली तालिम तथा सपोर्ट	१००	२०	२०	२०	४०	गा.वि.स., उपाप, प्याफ
महिला केन्द्रित क्रियाकलापहरू						
महिला केन्द्रित क्रियाकलापहरू (घरेलु हिंसा न्यूनिकरण सम्बन्धी चेतनामूलक तालिम)	९ वटा वडा	२ वटा	२ वटा	२वटा	३ वटा	महिला तथा बालबालिका का., जि.वि.स., गा.वि.स.
महिला आयआर्जन तालिम	२०० जना	४० जना	४०जना	४०जना	८०जना	संघसंस्था
महिला साक्षरता कक्षा	७ वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	१ वटा	
लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण तालिम	५६० घ.धु.	१०० घ.धु.	१५० घ.धु.	२०० घ.धु.	१०० घ.धु.	
बालबालिका केन्द्रित क्रियाकलापहरू						
बाल अधिकार सम्बन्धी तालिम	६ पटक	१	२	१	२	महिला तथा बालबालिका का., शिक्षा का., जि.वि.स., गा.वि.स.
बाल बचाउ क्रियाकलापहरू (स्तनपान, खोप, भिटामिन ए, सुरक्षित सुत्केरी आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल संरक्षण क्रियाकलापहरू (जन्म दर्ता आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल शिक्षा	सबैलाई	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल सहभागिता क्रियाकलापहरू (बाल कार्यक्रम, बाल आवाज आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर		
बाल क्लब गठन	५ वटा	१ वटा	१ वटा	१ वटा	२ वटा	गा.वि.स., संघसंस्था
बाल विवाह न्यूनिकरण तालिम	५ पटक	१	१	१	२	
विपन्न तथा अनाथ बालबालिकाहरूलाई शैक्षिक क्रियाकलापमा सहयोग	५ पटक	१	१	१	२	
अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध केन्द्रित क्रियाकलापहरू	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स., संघसंस्था
द्वन्द्व पिडित केन्द्रित क्रियाकलापहरू						
घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, बसाईसराई, विवाह)	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स., वडा नागरिक मञ्च
सामुदायिक भवन निर्माण	३ वटा	१ वटा	१ वटा	१ वटा	०	गा.वि.स. र अन्य संघसंस्थाहरू
क्षेत्रगत बिषयका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति:						
<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.मा शैक्षिक क्यालेण्डर अनुसार शिक्षा गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने । विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूका लागि आवश्यक पूर्वाधारको विकासका लागि श्रोत साधनको खोजी । रिफ्लेक्ट कक्षा आदिबाट साक्षरतामा वृद्धि गर्ने । पानी जन्य रोगहरूको प्रकोपको न्यूनिकरण गर्न स्वास्थ्य तथा सरसफाई गतिविधिहरू सञ्चालन । लक्षित समुदाय विशेष गरी महिला, दलित, बालबालिका र फरक क्षमता भएकाहरूका लागि सीपमूलक, आयमूलक तालिम । गा.वि.स.मा सञ्चालित खानेपानी योजनाहरूको मर्मत सम्भार समिति र कोषको निर्माण । ५ प्रतिशत घरधुरीको शौचालय निर्माण तथा सरसफाई गतिविधि सञ्चालन गर्ने । गाउँमा पारालिगल समितिलाई संस्थागत विकास गर्ने । 						

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
<ul style="list-style-type: none"> विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई थप सक्रिय पारी विद्यालयको पठनपाठनमा सुधार ल्याउने । सरसफाई सम्बन्धी सचेतना मुलक क्रियाकलापहरू बस्ती स्तरमा सञ्चालन गर्ने 						
३. सिंचाई, विद्युतिकरण र वैकल्पिक उर्जा						
३.१ सिंचाई						
सिंचाई कुलो नयाँ निर्माण	२ वटा	०	१	०	१	गा.वि.स., जि.वि.स., सिंचाई कार्यालय तथा अन्य गै.स.सं.
सिंचाई कुलो मर्मत/सम्भार	२ वटा	१	१	०	०	
प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	४ वटा	१	१	१	१	
नदी कटान क्षेत्रमा तटबन्ध निर्माण	८ स्थानमा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	गा.वि.स., जि.वि.स., भू-संरक्षण कार्यालय
३.२ विद्युत सेवा र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जा						
जल विद्युत/पेल्ट्रिक सेट निर्माण	२	०	१	०	१	विद्युत प्राधिकरण, गा.वि.स., नविकरणीय उर्जा आयोजना, प्याफ
नविकरणीय उर्जा (सौर्य उर्जा)	१५६ घ.घु.	३० घ.घु.	३०घ.घु.	३०घ.घु.	७६घ.घु.	
सुधारिएको चुलो	२०० घ.घु.	४०	४०	४०	८०	गा.वि.स., संघसंस्था
३.३ सूचना एवं सञ्चार						
टेलिफोन/इमेल/	१ टावर	०	१ वटा	०	०	गा.वि.स., दूर सञ्चार कार्यालय
इन्टरनेट सेवा सञ्चालन	२ वटा	१	१ वटा	०	०	गा.वि.स., क्षेत्रिय हुलाक कार्यालय, नेपाल टेलिकम
रेडियो	२०० घ.घु.	४० घ.घु.	४० घ.घु.	४० घ.घु.	८० घ.घु.	रेडियो/पत्रपत्रिका
क्षेत्रगत बिषयका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति:						
<ul style="list-style-type: none"> योजनाको दीगो विकासका लागि मर्मत सम्भार कोषको स्थापना र परिचालन गर्ने । पानीका श्रोतहरूको संरक्षण संवर्द्धन गरी स्थानीय साधनको अधिकतम प्रयोग गर्ने । कुलो, पोखरी, आकाशे पानी सङ्कलन ट्याङ्की निर्माण र थोपा सिंचाईका प्रविधिहरू हस्तान्तरण गर्ने । अन्तर निकाय तथा संस्थाहरूसँग समन्वय, सहकार्य गरी श्रोतको व्यवस्थापनमा पहल गर्ने । टेलिफोन टावर निर्माणका लागि नेपाल टेलिकमलाई अनुरोध गर्ने । 						
४. भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार क्षेत्र						
४.१ स्थानीय यातायात						
कृषि सडक २ वटा	१५ कि.मी.	०	५ कि.मी.	५ कि.मी.	५ कि.मी.	प्याफ, गा.वि.स., जि.वि.स., जि.शि.का.
बस पार्क निर्माण	१ वटा	१ वटा	०	०	०	

विषयगत क्षेत्र एवं सूचकहरू	जम्मा लक्ष्य	क्रियाकलापहरूको कार्य योजना				कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरू
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	अन्तिम २ वर्ष	
घोरेटो बाटो	१० वटा	२ वटा	२ वटा	२ वटा	४ वटा	
भोलुङ्गे पुल	४ वटा	०	१	१	२	
काठे पुल	२ वटा	१	१	०	०	
सामुदायिक पूर्वाधार	२ वटा	०	१	०	१	
क्षेत्रगत बिषयका कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति:						
<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय श्रमको थप लगानीका लागि समुदायलाई अग्रसर गर्ने । ग्रामीण कृषि सडक निर्माण कार्यलाई क्रमागत योजनाको रूपमा सञ्चालन गर्ने । भोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि विभिन्न निकायमा अनुरोध गर्ने । गाउँमा भएका पाटी, चौतारीहरूको संरक्षणका लागि नागरिकलाई सचेतना जगाउने । 						
५. सुशासन तथा अन्य						
५.१ भ्रष्टाचार रहित, उत्तरदायी र पारदर्शी शासन व्यवस्था						
सार्वजनिक सुनुवाई एवं लेखापरीक्षण	५ पटक	१ पटक	१	१	२	गा.वि.स.
गा.वि.स.को आवधिक योजना समीक्षा तथा अद्यावधिक	५ पटक	१ पटक	१	१	२	
कर्मचारी तालिम	नियमित	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गा.वि.स.
क्षेत्रगत कार्यान्वयनका लागि कार्यनीति:						
<ul style="list-style-type: none"> गा.वि.स.मा सञ्चालन हुने योजनाहरूको अनिवार्य सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र जनलेखा परीक्षण गर्ने । गा.वि.स.को अनुगमन समितिलाई सशक्त बनाउने र प्रत्येक वडामा अनुगमन समितिको गठन गर्ने । आवधिक योजनाको नियमित समीक्षा गर्ने । लक्षित बजेट सही प्रयोजनका लागि लक्षित समुदायलाई सशक्तिकरण गर्ने । गा.वि.स.मा सूचना पाटी र नागरिक वडा पत्र तयार गरी टाँस गर्ने । गा.वि.स.मा सञ्चालन हुने सबै योजनाहरूको लागत बोर्ड राख्ने । गा.वि.स.का क्रमागत योजनाहरूलाई निरन्तरता दिदै गा.वि.स.को दिर्घकालिन लक्ष्य प्राप्त गर्न अग्रसर रहने । लक्षित समुदायको लक्षित बजेट प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न वडा नागरिक मञ्चलाई संस्थागत विकास गर्ने । 						
५.२ अन्य						
स्थानीय सीप, श्रोत साधन परिचालन र अभिवृद्धि	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	गा.वि.स., जि.वि.स.

५. जलवायु तथा वातावरण

जलवायु परिवर्तन र यसका असरहरूलाई न्यूनिकरण गर्नका लागि यस गाउँ विकास समितिले देहाय बमोजिमका कार्यनीतिहरू अवलम्बन गर्ने छ :

- मानव जन्य प्रकोपहरू न्यूनिकरण गर्न सञ्चार माध्यमबाट चेतनामूलक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- वन विनास, भू-क्षयलाई रोकथाम गर्न वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गर्ने ।
- वन संरक्षण गर्ने सम्बन्धी नीतिहरू कार्यान्वयन गर्न गराउनको लागि पहल गर्ने ।
- भगवतीटोल गा.वि.स.लाई खुल्ला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भईसकेको र थप सरसफाई प्रवर्द्धनका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- खानेपानीका मुहानहरू संरक्षण गर्ने क्रियाकलापहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा पानीका वैकल्पिक श्रोतहरू पहिचान एवं प्रयोग गर्ने ।
- वैकल्पिक उर्जाको पहुँचमा वृद्धि गर्न विशेष पहल गर्ने ।

- जैविक तथा दीगो भू-व्यवस्थापन प्रविधिमा आधारित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।
- स्थानीय सडकहरू निर्माण गर्दा स्थानीय हरित सडकको अवधारणा अनुसार निर्माण गर्ने, ठूलो औजार, उपकरण र विष्फोटक पदार्थहरू प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने ।
- ५ वर्षभित्र गा.वि.स.लाई धुवाँ कम गा.वि.स.को घोषणा गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- छाडा चरणको अवस्थामा सुधार ल्याई जङ्गलका रुख बिरुवा संरक्षण गर्ने ।

६. साभा सरोकारका विषयवस्तु

६.१ लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरण एवं बालमैत्री स्थानीय शासन

गाउँ विकास समितिले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण एवं बाल विकास सम्बन्धी नीतिहरूलाई व्यवहारिक कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तपसिल बमोजिमका कार्य नीतिहरू अवलम्बन गर्ने छः

- लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा र मर्मलाई स्थानीयस्तरका सबै सरोकार पक्षलाई अभिमुखिकरण गराई त्यस तर्फ जिम्मेवार बनाउने ।
- लैङ्गिक समानता सम्बन्धी अभिमुखिकरण गर्ने ।
- गा.वि.स.स्तरमा लैङ्गिक बजेट र यसको लेखापरीक्षण गर्ने परिपाटीको थालनी गर्ने ।
- महिला समूहहरूलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने र निर्णय प्रक्रियामा महिलाहरूको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
- महिला, एकल महिला, असहाय, फरक क्षमता भएका, दलित एवं पिछडा वर्ग एवं अल्पसंख्यकहरूको क्षमता वृद्धि र तिनीहरूको सक्रिय, सिर्जनात्मक सहभागिता, संरक्षण र हेरचाहको व्यवस्थालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने ।
- बाल बचाउ, बाल विकास, बाल संरक्षण र बाल सहभागितालाई संस्थागत गरी बाल लक्षित क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनको सुनिश्चित गर्ने ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन कार्य विधि २०६८ लाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गा.वि.स.मा कार्यरत संघसंस्थाहरूमा अभिमुखिकरण गर्ने, गराउने ।
- गा.वि.स.स्तरमा महिला एवं अति विपन्न वर्गलाई विकास प्रक्रियामा मुलप्रवाहिकरण गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न गा.वि.स. एवं क्षेत्रगत कार्यक्रमहरू पारदर्शी र सहभागितात्मक रूपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- महिला समूहहरूलाई विकासको मुलधारमा समाहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने र निर्णय प्रक्रियामा महिलाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।

६.२ गा.वि.स.को क्षमता विकास

क्षमता विकास योजना

क्र.सं.	अभिमुखिकरण, तालिमका विषय वस्तुहरू	कसलाई	बजेट
१	<ul style="list-style-type: none"> • स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ • योजना तर्जुमा कार्यान्वयन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सम्बन्धी • गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत साधन र सरोकारवाला विश्लेषण तथा समन्वय विस्तार • गा.वि.स.का विनियम निर्माण तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी सार्वजनिक समीक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक, लेखापरीक्षण 	<ul style="list-style-type: none"> • गा.वि.स. कर्मचारी, राजनीतिक दलका पदाधिकारी, एकिकृत योजना तर्जुमा समिति 	७००००
२	<ul style="list-style-type: none"> • निर्माण पूर्व व्यवस्थापन सम्बन्धी 	<ul style="list-style-type: none"> • उपभोक्ता समिति 	५००००

	<ul style="list-style-type: none"> निर्माण पश्चात मर्मत सम्भार तालिम सार्वजनिक समीक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक, लेखापरीक्षण 		
३	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहको योजना तर्जुमा प्रक्रिया र चरण वडा नागरिक मञ्चको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी 	<ul style="list-style-type: none"> वडा नागरिक मञ्च नागरिक सचेतना केन्द्रका पदाधिकारीहरु 	२८०००
४	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण सम्बन्धी क्षमता विकास 	<ul style="list-style-type: none"> दलित, महिला, सञ्जाल, समूह तथा बालबालिकाहरु 	२७०००
५	<ul style="list-style-type: none"> आयआर्जन तथा सीप विकास तालिम 	<ul style="list-style-type: none"> लक्षित समुदायलाई 	४८०००
६	<ul style="list-style-type: none"> नयाँ खोज अनुसन्धान तथा उत्कृष्ट योजना निर्माण गर्ने उ.भो.स.लाई सम्मान गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> उपभोक्ता समितिलाई 	४७००

७. कार्यक्रमको वित्तीय श्रोत प्रक्षेपण

भगवतीटोल गा.वि.स.को आवधिक योजनाले लक्षित गरेका क्रियाकलापहरु सञ्चालनको लागि तपसिल बमोजिमको बजेट प्रक्षेपण गरिएको छः

विवरण	आर्थिक वर्ष र बजेट (रु. हजारमा)			अन्तिम २ वर्ष	जम्मा बजेट
	२०७१/०७२	२०७२/०७३	२०७३/०७४		
क) गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोतबाट					
१. मालपोत कर	५	१०	१५	३०	६०
२. सिफारिस तथा पञ्जिकरण कर	२	३	४	५	१४
३. वन तथा जडिबुटी निकासी कर	१	२	३	५	११
४. व्यवसाय सञ्चालन कर	०	१	१.५	२	४.५
५. गिटी बालुवा कर	०	१५	२०	४०	७५
६. मनोरञ्जन कर	०	१	२	५	८
७. अन्य: दण्ड, जरिवाना	२	३	५	१०	२०
जम्मा	१०	३५	५०.५	९७	१९२.५
ख) गा.वि.स.को बाह्य श्रोतबाट					
१. गा.वि.स. अनुदान	३१००	३५००	३८००	८०००	१८४००
२. सामाजिक सुरक्षा भत्ता	१५००	१७००	२०००	४०००	९२००
ग) गा.वि.स.मा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको सहयोग	१५७७५	१७२००	१८५००	३७०००	८८४७५
जम्मा	२०३७५	२२४००	२४३००	४९०००	११६०७५
कुल जम्मा	२०३८५	२२४३५	२४३५०.५	४९०९७	११६२६७.५

८. गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु

यस गा.वि.स.को दिर्घकालिन सौँच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु हाँसिल गर्न गा.वि.स.को आफ्नै साधन र श्रोत अपरिहार्य हुन्छ। बाह्य श्रोतको निर्भरताले मात्र गा.वि.स.ले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु पूर्ति र स्वायत्त निकायको रुपमा विकास गर्न सक्दैन। दिर्घकालिन रुपमा राजश्व वृद्धिका लागि यस गा.वि.स.भित्र निम्न सम्भावनाहरु देखिन्छन्ः

- गा.वि.स.भित्र सम्भाव्य आम्दानी श्रोत पहिचानको लागि अनुसन्धान एवं अध्ययन गर्ने ।
- भेरी नदीमा जल विहारका अवसरहरु अध्ययन गरी आम्दानीका सम्भावनाहरु यकिन गर्ने ।
- ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा करको शुरुवात गर्ने ।
- मालपोत, सिफारिस तथा पञ्जिकरण, निकासी तथा व्यवसाय करलाई तदारुकताका साथ असुल गर्ने ।

९. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

आवधिक योजनाको दस्तावेज तयार भए पश्चात यसलाई तुरुन्त कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । यो दस्तावेजलाई गाउँ विकास समितिको एकिकृत योजना तर्जुमा समिति र परिषद्मा समेत पेश गरी अनुमोदन गरिएको छ । यो दस्तावेज कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवार निकाय भगवतीटोल गाउँ विकास समिति नै हुने हुँदा यस गा.वि.स.मा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी एवं अन्य विकास साभेदारहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्दा देखापर्ने समस्याहरु एवं विवादहरु आपसी छलफलबाट टुङ्गो लगाईनेछ । हरेक वर्ष आवधिक योजनामा उल्लेखित लक्ष्यहरु गाउँ विकास समितिको वार्षिक योजनामा ल्याई कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै हरेक वर्ष आवधिक एवं वार्षिक योजनाको समीक्षा गरी आवधिक योजनालाई अद्यावधिक समेत गरिनेछ ।

९.१ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

गाउँ विकास समिति र अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरुबाट भगवतीटोल गाउँ विकास समितिभित्र सञ्चालन हुने हरेक क्रियाकलापहरुलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र जवाफदेही तरिकाले कार्यान्वयन भए नभएको यकिन गरी राय, सल्लाह, सुझाव दिन नीतिगत व्यवस्था भए अनुसार तपसिल बमोजिमको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन समिति हुनेछ । यस समितिको भूमिका एवं जिम्मेवारी स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ मा व्यवस्था भए अनुसार हुनेछ । यस समितिले गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तथा वार्षिक योजनाले लक्षित गरेका क्रियाकलापहरु कार्यान्वयन भए नभएको समेत अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने छ । स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन कार्यविधि २०६९ अनुसार अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको गठन देहाय बमोजिम गरिएको छ:

(क)	गा.वि.स.को अध्यक्ष वा अध्यक्षको काम गर्न तोकिएको पदाधिकारी	- संयोजक
(ख)	वडा नागरिक मञ्चबाट कम्तीमा १ जना महिला सहित २ जना	- सदस्य
(ग)	गा.वि.स.ले तोकेको विषयगत ईलाका/गाउँस्तरको कार्यालयको प्रमुख १	- सदस्य
(घ)	प्राविधिक कर्मचारी (उपलब्ध भएसम्म) १	- सदस्य
(ङ)	गाउँ विकास समितिको सचिव वा निजले तोकेको व्यक्ति १	- सदस्य

(गा.वि.स. सचिव र संयोजक एउटै व्यक्ति भएमा)

उल्लेखित अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गा.वि.स. क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्रियाकलापहरुको नियमित अनुगमन गरी सुझाव सहितको प्रतिवेदन गाउँ परिषद्मा पेश गर्नेछ ।

- गाउँ विकास क्षेत्र अन्तर्गत सञ्चालित योजनाहरुको एकल एवं संयुक्त रुपमा सूचकको आधारमा अनुगमन गरिने छ ।
- सञ्चालित योजना नियमित रुपमा सुपरिवेक्षणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

१०. सामाजिक, लैङ्गिक परीक्षण

क) सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा एवं लेखापरीक्षण

भगवतीटोल गाउँ विकास समितिको आवधिक एवं वार्षिक क्रियाकलापहरुको सूचना एवं जानकारी गा.वि.स.भित्र र यससँग सरोकार राख्ने विभिन्न संघसंस्था, समुदायलाई सर्वसुलभ रुपमा उपलब्ध गराईनेछ । यसैगरी गा.वि.स.मा बसोबास गर्ने समुदायलाई माथि उल्लेखित सूचनाहरुको पहुँच र गा.वि.स. र सेवा प्रदायकहरुबाट

प्रदान गरिने सेवाको प्रभावकारिता सुनिश्चित गर्न हरेक वर्ष आवश्यकता अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा तथा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक/परीक्षण समेत गरिनेछ, र परीक्षणबाट प्राप्त सूचनाहरू सार्वजनिक गरिनेछ ।

रु. एक लाखभन्दा माथिको लागतमा सम्पन्न हुने योजनाहरूको लागत विवरण सहितको सार्वजनिक सूचना पाटी (होर्डिङ बोर्ड) योजना स्थलमा राखिने छ । साथै अन्य विकास साभेदार संस्थाहरूलाई पनि सार्वजनिक सूचना पाटी राख्नको लागि सु-सूचित गरिनेछ ।

गाउँ विकास समितिले आफ्नो कोषमा प्राप्त हुने आम्दानी खर्चको नियमानुसार प्रत्येक वर्ष आन्तरिक एवं अन्तिम लेखापरीक्षण गरी सोको सार्वजनिककरण गरिने छ, र परिषद् बैठकमा समेत पेश गरिने छ । लेखा परीक्षकको निर्देशन बमोजिम बेरुजु फछ्यौट गरिने छ, र असुल उपर गर्नुपर्ने भएमा रकम असुल उपर समेत गरिनेछ ।

ख) लैङ्गिक परीक्षण

स्थानीय निकाय र यसका सबै साभेदार संस्थाहरूको नीति र कार्यक्रमहरूमा लैङ्गिक मुलप्रवाहीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण गरी समतामुलक विकास एवं प्रवर्द्धन गरी संस्थागत गर्ने । यसका लागि देहाय बमोजिमका उद्देश्यहरू लिई सोको कार्यान्वयन गर्ने र गराईनेछ :

- स्थानीय निकायको आवधिक र वार्षिक योजनामा लैङ्गिक मुलप्रवाहीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय निकायको संरचना र कार्य योजनामा स्थान दिने ।
- स्थानीय निकायको श्रोत परिचालन, बजेट विनियोजन तथा खर्चलाई लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी दृष्टिले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने ।
- लैङ्गिक मुलप्रवाहीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणका प्रतिवद्धताहरूलाई लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट तर्जुमा एवं परीक्षणद्वारा अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गरी राष्ट्रिय एवं सहश्राव्दी विकासका लक्ष्यहरूलाई टेवा पुऱ्याउने ।
- लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी सुशासन व्यवस्थालाई संस्थागत गर्ने ।

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले तयार गरेको निर्देशिका अनुसार हरेक वर्ष लैङ्गिक लेखापरीक्षण गरिनेछ ।

११. जिल्लाको आवधिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सहश्राव्दी लक्ष्यमा योगदान

यस गा.वि.स.को आवधिक योजनाको अन्तर सम्बन्ध जिल्ला विकास समितिको आवधिक योजनासँग रहेको छ । गा.वि.स.भित्र सञ्चालन गर्न सकिने ठूला आयोजनाहरू गा.वि.स.मा उपलब्ध हुने साधन र श्रोतले नपुग्ने हुँदा जिल्ला एवं राष्ट्रिय योजनाको रूपमा लिईएको छ । जिल्लाको आवधिक योजनाको रणनीति अनुसार एवं प्राथमिकताका क्षेत्र अनुसार नै यस गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तयार गरिएको छ । यस आवधिक योजनाले कृषि, वन, व्यापार र पूर्वाधारलाई विशेष जोड दिँदै सुशासनको माध्यमबाट समुन्नत गाउँ विकास गर्ने परिकल्पना गरेको छ ।

यसैगरी त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना २०७०/०७१-०७२/०७३ को सुशासन कार्यनीति अनुसार निम्न विषय र क्षेत्रमा योगदान गर्दछ:

- शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु र अन्य सेवा प्रदायक स्थानीयस्तरका संस्थाहरूसँग समन्वय गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा स्थानीय निकायको संलग्नता बढाउने ।
- सार्वजनिक सेवाको प्राप्तिलाई सुनिश्चित बनाउन सेवा प्रवाहको अनुगमनको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सेवा प्रवाहको प्रक्रियालाई पारदर्शी, स्पष्ट र विधिसम्मत बनाउन सेवा प्रवाहमा कार्यविधि र योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।

- सबै वर्ग, क्षेत्रका महिलाहरुको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरण गर्दै दीगो शान्ति र विकासमा लक्षित वर्गको पहुँचलाई सशक्त बनाउने जस्ता कार्यनीतिमा यस आवधिक योजनाले योगदान पुऱ्याउने छ ।

यस आवधिक योजनाले सहश्राब्दी लक्ष्य हाँसिल गर्ने क्रममा कृषि क्षेत्रलाई बढि महत्व दिएको हुँदा यसबाट स्व:रोजगारमा वृद्धि गर्ने, भोकमरी घटाउने कार्यमा योगदान गर्दछ । त्यसैगरी आवधिक योजनाले समावेशी विकास, लैङ्गिक समानता र सशक्तिकरणमा जोड दिईएको छ । लैङ्गिक समता अभिवृद्धि, बाल शिक्षा, सुरक्षित मातृत्व, एच.आइ.भी.एड्स जस्ता चेतनामूलक क्रियाकलापहरुलाई आवधिक योजनाले विशेष जोड दिएको छ । त्यसैगरी जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावलाई न्यून गर्ने क्रियाकलापहरु जस्तै: वन विकास, वन संरक्षण, भू-क्षय नियन्त्रण, पानीको मुहान संरक्षण एवं मानव जन्य प्रकोप नियन्त्रण गर्ने क्रियाकलापहरु आवधिक योजनामा समावेश भएका छन् । सुरक्षित खानेपानी र सरसफाईका क्रियाकलापहरुलाई आवधिक योजनाले विशेष प्राथमिकतामा राखेको छ ।

गाउँ विकास आवधिक योजनाको जिल्ला एवं राष्ट्रिय योजनाको सूचकहरुसँगको अन्तर सम्बन्ध देहाय बमोजिम हुनेछ:

क्र. सं.	गा.वि.स.को आवधिक योजनाका सूचकहरु	जिल्ला आवधिक योजनाका सूचकहरु (जाजरकोटको सन्दर्भमा)	त्रिवर्षीय अन्तरिम योजनाका सूचकहरु
१.	६२० घरधुरीहरु व्यवसायिक कृषि तथा गैरकृषि क्रियाकलापमा संलग्न भई वार्षिक औषत रु. २५ लाख बराबर आम्दानी गरी जीवनस्तरमा सुधार भएको हुनेछ ।	- कृषि उत्पादन वृद्धि दर १.६ प्रतिशतबाट २ प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - प्रति व्यक्ति आय वार्षिक रु.७ हजार १५ बाट रु ८ हजार १ सय एक्काइस पुगेको हुनेछ । वृद्धि दर ५ प्रतिशत	- कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रको आम्दानी वृद्धि दर प्रतिशत क्रमशः १.३ बाट ४.५ र ५ बाट ६.७ पुऱ्याउने ।
२.	२५ हेक्टर क्षेत्रफलमा ५० हजार विरुवाहरु वृक्षारोपण, भू-क्षय रोकथाम तथा प्रकोप व्यवस्थापन गरी जलवायु परिवर्तका असरहरु न्यूनिकरण भएको हुनेछ ।	- कृषि उत्पादन वृद्धि दर १.६ प्रतिशतबाट २ प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - प्रति व्यक्ति आय वार्षिक रु.७ हजार १५ बाट रु ८ हजार १ सय एक्काइस पुगेको हुनेछ । वृद्धि दर ५ प्रतिशत	- कृषि तथा गैरकृषि क्षेत्रको आम्दानी वृद्धि दर प्रतिशत क्रमशः १.३ बाट ४.५ र ५ बाट ६.७ पुऱ्याउने ।
३.	गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक पूर्वाधार सहितका कार्यक्रमबाट लक्षित वर्गको सामाजिक अवस्थामा सुधार भएको हुनेछ । - ६६ साक्षरता प्रतिशत पुऱ्याउने - विद्यालय भर्ना दर २० प्रतिशत वृद्धि - ९५ प्रतिशत घरधुरीको एकिकृत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच	- औषत साक्षरता ६१ प्रतिशतबाट ७० प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ । - जनसंख्या वृद्धि दर १.८९ प्रतिशतबाट १.८ मा पुगेको हुनेछ । - नवजात शिशु मृत्यु दर प्रति हजार २५ बाट १८ मा पुगेको हुनेछ ।	- प्रा.वि. तहको विद्यालय भर्ना दर ९५.३ बाट १०० प्रतिशत पुऱ्याउने। - मातृ मृत्यु दर प्रति लाख २२९ बाट १३४ मा पुऱ्याउने । - औषत आयु ६९ वर्षबाट ७१ मा पुऱ्याउने ।
४.	स्थानीय साधन र श्रोतहरु परिचालन गरी खानेपानी, सरसफाई, सिंचाई तथा विद्युत जस्ता सेवाहरुको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ । - ७५ प्रतिशत घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानी	- पाइपबाट खानेपानी सुविधा उपलब्ध परिवार ६२.२ प्रतिशतबाट ८० प्रतिशतमा पुगेको हुनेछ ।	- स्वस्थ खानेपानी ८५ प्रतिशतबाट ९६.२५ - सरसफाई सुविधा ६२ बाट ९०.५ प्रतिशत पुऱ्याउने ।

	<ul style="list-style-type: none"> र सरसफाईमा पहुँच - १७७ हेक्टर कृषि योग्य जमिन सिंचित - ६५० घरधुरीहरू विद्युत र वैकल्पिक नविकरणीय उर्जामा पहुँच 	<ul style="list-style-type: none"> - जिल्लालाई खुल्ला दिसामुक्त जिल्ला घोषणा सन् २०१५ सम्म घोषणा भएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> - १३१७००० बाट १४९२३१५ हे. क्षेत्रफलमा सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने । - ६७.३ बाट ८७ प्रतिशत जनसंख्यालाई विद्युत सेवामा पहुँच पुऱ्याउने ।
५.	<ul style="list-style-type: none"> साधन र श्रोतको परिचालन गरी स्थानीय सडक निर्माण तथा बिस्तार गरी यातायातको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ । १५ कि.मी. स्थानीय सडक निर्माण, ४ वटा भो.पु., २ काठेपुल निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> - सडकले छोएका गा.वि.स. ७ बाट २१ मा पुगेको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> - २५७४८ बाट २८७४८ कि.मी. सडक बिस्तार - सबै जिल्लाहरूमा सडक सञ्जाल बिस्तार गर्ने ।
६.	<ul style="list-style-type: none"> लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सहितको सुशासनको अभ्यासमा वृद्धि भएको हुनेछ । - गा.वि.स.मा सञ्चालन हुने सबै विकास निर्माणका योजनाहरूको सामाजिक/सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा एवं लेखापरीक्षण - वर्षमा कम्तिमा एक पटक लैङ्गिक लेखापरीक्षण - कम्तिमा ३५ प्रतिशत बजेट लक्षित वर्गको लागि विनियोजन गरी उद्देश्यमूलक कार्यमा खर्च भएको - गा.वि.स.मा १५ प्रतिशत बजेट कृषि वन तथा वातावरणको क्षेत्रमा विनियोजन भई कार्यान्वयनमा आएको हुने । 	<ul style="list-style-type: none"> - हाल मानव विकास सुचाङ्क ०.४४८ बाट ०.४७५ मा पुगेको हुनेछ । - हाल लैङ्गिक विकास सुचाङ्क ०.४३९ राष्ट्रिय औसत ०.४४८ मा पुगेको हुनेछ । - औसत आयु ५९.९ बाट ७९.८ वर्ष पुगेको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> - सार्वजनिक तथा अन्य क्षेत्रहरूमा सुशासन कायम गर्ने । - लक्षित वर्ग, क्षेत्र र समूहको आर्थिक र सामाजिक सशक्तिकरण अभिवृद्धि गर्ने ।

१२. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण

आवधिक योजना कार्यान्वयनमा हुन सक्ने जोखिम र त्यसको न्यूनिकरण कार्यनीति तल उल्लेख गरिएको छः

जोखिम पक्ष	न्यूनिकरणका कार्यनीति
१. वर्तमान राजनैतिक रुपमा पुनःसंरचनामा अगाडि बढिरहेको परिवेशमा गाउँ विकास समितिको संरचनामा परिवर्तन हुन सक्ने ।	१. वडा वा बस्तीस्तरमा पहिचान भएका आवश्यकता र सम्भावनाहरूलाई नयाँ बन्ने संरचनाले सम्बोधन गर्न सक्ने । २. विधिवत् रुपमा जनसहभागितामा बनेको आवधिक योजना भएकाले सोको कार्यान्वयनका लागि जनदबाव दिने
२. आवधिक योजना निर्माण गर्दा सबै समुदायहरूको उपस्थिती हुन नसक्ने भएकाले यस योजनाको कार्यान्वयनमा कमी आउन सक्ने ।	३. आवधिक योजनाको डकुमेन्ट तयार गरी समयमै सरोकारवाला सामु पुऱ्याई सो को कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
३. गाउँ विकास समितिमा सिमित मानव श्रोतको कारणले यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा	४. गाउँ विकास समितिको क्षमता विकास योजनालाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।

अनुगमनमा कमी हुन सक्ने ।	
४. सरकार परिवर्तनसंगै राजनीतिक दलहरूको आ-आफ्नै कार्यक्रम मात्र कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीले साधन र श्रोतको तोडमोड हुन सक्ने ।	५. राजनीतिक दलहरूका साथै सरोकारवाला निकायहरूको प्रतिवद्धता सुनिश्चित गराउने ।
५. गा.वि.स.मा काम गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूको श्रोत र सहयोग गर्ने क्षेत्र परिवर्तन हुन सक्ने ।	६. गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत वृद्धि गर्नुका साथै गा.वि.स.को आवश्यकताको आधारमा लगानी गर्न पहल गर्ने ।
६. जलवायु परिवर्तन र यसको असर	७. योजना तर्जुमा गर्दा वातावरण अनुकूलका उपायहरू अवलम्बन गर्नुका साथै असरलाई न्यूनिकरण गर्न स्थानीयस्तरमा उपलब्ध श्रोत साधनको न्यायोचित उपयोग गर्ने ।

अनुसूची १: गा.वि.स.मा काम गरिरहेका विकास साभेदार निकायहरुको विवरण

कार्यक्रमको क्षेत्र	कार्यक्रम गर्ने निकाय/संस्था	वार्षिक बजेट (रु. हजारमा)	स्थान /वडा	लाभान्वित घरधुरी	मुख्य क्रियाकलापहरु	सहयोगी निकाय
१. आर्थिक विकास कृषि	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय	१००	१-९	४००	कृषि प्रसार कार्यक्रम तथा खाद्य सुरक्षा	नेपाल सरकार
	जि.वि.स./उपाप	३००	१-९	१५०	आयआर्जन तथा जीविकोपार्जन कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	यार्सन जाजकोट	५०००	१-९	३७५	आयआर्जन तथा जीविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम	गरिवी निवारण कोष
वन	जिल्ला वन कार्यालय	२५	१-९	५०	सामुदायिक वन क्षमता विकास तथा वन संरक्षण	नेपाल सरकार
	जि.वि.स./उपाप	२००	१-९	१००	कवुलियती वन कार्यक्रम	नेपाल सरकार, आइफाइड
पशु विकास	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	१००	१-९	४५०	पशु स्वास्थ्य तथा पशु विकास कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	जि.वि.स./उपाप	२००	१-९	२३०	नशल सुधार कार्यक्रम	नेपाल सरकार, आइफाइड
२. सामाजिक विकास शिक्षा	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	२१००	१-९	६५०	विद्यालय पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	नेपाल सरकार
स्वास्थ्य	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	२००	१-९	५५०	नियमित खोप तथा स्वास्थ्य परामर्श, उपचार	नेपाल सरकार
लक्षित समुदाय	जि.वि.स./गा.वि.स.	६००	१-९	३५०	क्षमता विकास तथा आयआर्जन कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	महिला विकास कार्यालय	०	१-९	१५०	पारालिगल कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	एल.जि.सि.डि.पी.	१००	१-९	२०	लक्षित वर्ग आयआर्जन (ना.स.के.मा)	बहुदातु निकाय
३. जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण (खानेपानी, सिंचाई, विद्युत)	जि.खा.पा.तथा सरसफाई कार्यालय	४००	१-९	३००	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	जि.वि.स./उपाप	१२००	१-९	३५०	साना पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	नेपाल सरकार, आइफाइड
	जि.सि.कार्यालय रुकुम	४००	१-९	३२५	साना तथा मझौला सिंचाइ परियोजना	नेपाल सरकार
	आस्था नेपाल	८००	१-९	३००	लघु जलविद्युत योजना	नेपाल सरकार, वैकल्पिक उर्जा
४. ग्रामीण यातायात पूर्वाधार	यार्सन जाजरकोट	२०००	१-९	३७५	आयआर्जन तथा भौतिक पूर्वाधार	गरिवी निवारण कोष
	जि.वि.स..	१५००	१-९	४५०	सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम	नेपाल सरकार
	यार्सन, एल.जि.सि.डि.पी., उपाप	३५०	१-९	६८८	सामाजिक परिचालन	गरिवी निवारण कोष, बहुदातु निकाय, आइफाइड

कार्यक्रमको क्षेत्र	कार्यक्रम गर्ने निकाय/संस्था	वार्षिक बजेट (रु. हजारमा)	स्थान /वडा	लाभान्वित घरधुरी	मुख्य क्रियाकलापहरु	सहयोगी निकाय
५. सुशासन तथा विकास	पहाडी क्षेत्र विकास अभियान	२००	१-९	६८८	आवधिक योजना निर्माण	लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेसन नेपाल
जम्मा		१५७७५				

अनुसूची २: सूचना विश्लेषण

१. आर्थिक विकास (कृषि र गैरकृषि)

जम्मा घरधुरी संख्या: ६८८

विषयगत मूख्य सवालहरु	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ ?	योजना/क्रियाकलाहरु
<p>कृषि</p> <ul style="list-style-type: none"> - कृषिको क्षेत्रमा व्यवसायिकरण हुन नसक्नु - कृषकहरुको क्षमता विकासको कमी - उन्नत बीउ विजनको कमी - नयाँ कृषि प्रविधिको कमी - सिंचाइको कमी - परम्परागत खेती प्रणाली - कृषि प्रसार सेवाको कमी - कृषि सामग्रीहरुको व्यवस्था नहुनु - व्यवसायमुखी हुन नसक्नु 	<ul style="list-style-type: none"> - कृषि प्रसार सेवाको लागि स्थानीयस्तरमा कृषि प्राविधिकको कमी - स्थानीयस्तरमा एग्रोभेट सञ्चालनको लागि क्षमता विकास नभएको - लगानीको श्रोतको अभाव छ - कृषकहरुमा निश्चित समयपछि बीउ फेरबदल गरी खेती गर्ने ज्ञान र क्षमताको अभाव - निर्वाहमुखी मात्र कृषि प्रणाली रहेको व्यवसायिक रुपमा नहुनु - समयमा मल, बीउ नपुग्नु - उपयुक्त फलफूलका विरुवा समयमा नपुग्नु - सिंचाइको कमी - गहना सुधार प्रविधिको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> - भगवतीटोल गा.वि.स.का ६०० जना कृषकहरुलाई उन्नत प्रविधिबाट खेती गर्ने प्रविधि र सीप हस्तारण गर्ने । - तल्लुबगर, दामाचौर र वायाकाडाका ३ जनालाई एग्रोभेट सम्बन्धी क्षमता विकास गरी सोही स्थानमा एग्रोभेट सञ्चालनको लागि प्रोत्साहन गर्ने । - गा.वि.स. तहमा ५ जना स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरुको विकास गरी कृषि वन तथा वातावरण समिति मार्फत परिचालन गर्ने । - तल्लु बगरमा १ वटा सङ्कलन केन्द्रहरु स्थापना गरी स्थानीयस्तरमा वस्तुहरुको मूल्यसूची समेत अद्यावधिक गर्ने । - भगवतीटोलका ५०० जना कृषकहरुलाई व्यवसायिक खेती गर्नको लागि ज्ञान, सीप र उत्पादन सामग्रीहरु सहयोग गर्ने । - भगवतीटोल गा.वि.स.का २२५ जना कृषकहरुको उत्पादन योजना तयार गरी उत्पादन कार्यमा सक्रिय गर्ने
<p>गैरकृषि</p> <ul style="list-style-type: none"> - सहकारी सम्बन्धी ज्ञानको कमी - दक्ष जनशक्तिको अपर्याप्तता - बेरोजगारी, लघु उद्योगको स्थापना हुन नसक्नु - परम्परागत सीपको समय सुहाउँदो स्तर वृद्धि हुन नसक्नु - गैरकृषि जन्य वस्तुहरु (जस्तै: जडिबुटी) को उपयुक्त बजारीकरणको अभाव । 	<ul style="list-style-type: none"> - लघु उद्यमशिलताको ज्ञान स्थानीयस्तरमा पुग्न नसक्नु - लघु उद्यम सञ्चालन गर्न आर्थिक अभाव - जडीबुटी कारोबारमा स्थानीयको पहुँच नपुग्नु । - परम्परागत सीपको स्तर वृद्धि हुन नसक्नु (डोका आरन, सिकर्मी, डकर्मी, डालो, राडी, पाखी आदि) 	<ul style="list-style-type: none"> - उल्लेखित क्षेत्रहरुमा उद्यमीहरुलाई तालिम दिई उद्यम सञ्चालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला संस्थाहरूसँग सम्बन्ध विस्तार गर्ने ● सिकर्मी डकर्मी तालिम: १५० जना ● सिलाई कटाई तालिम: १६ जना महिलाका लागि ● परम्परागत सीपमा क्षमता अभिवृद्धि: १० जना आरन सुधार ।

<p>वन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन</p> <ul style="list-style-type: none"> - चेतनाको कमी - छाडा चरीचरन प्रणाली - वृक्षारोपण गर्ने परीपाटी अभाव - वातावरण संरक्षणका गतिविधीमा कमी (वृक्षारोपण, भूक्षय, आगजनी) - वन संरक्षण एवं सम्बर्द्धनमा कमी - जडिबुटीहरूको अनियन्त्रित सङ्कलन पद्धती 	<ul style="list-style-type: none"> - स्थानीयस्तरमा वातावरण अनुकूल योजना निर्माणका लागि प्राविधिक सहयोग एवं क्षमतामा कमी - वातावरण संरक्षण क्षेत्रमा चेतनामूलक कार्यक्रमको आवश्यक - प्रकोप प्रभावित क्षेत्रको पहिचान र त्यस अनुसार कार्य योजना बन्न नसकेको - सामुदायिक वनहरूको कार्य योजना बनाई वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन हुन नसक्नु - जडिबुटीहरूको अनियन्त्रित सङ्कलन तथा निकासी 	<p>भगवतीटोल गा.वि.स.मा वन, वातावरण संरक्षणको लागि निम्न कार्यहरू गर्ने:</p> <ul style="list-style-type: none"> - १२ ठाउँको २५ हे.मा २६००० विरुवा वृक्षारोपण - ४ सा.व.हरूको क्षमता विकास एवं वन कार्य योजना निर्माण - वडा नं १ देखि ९ वटै वडामा ९ वटा सामूहिक गह्रा सुधार निर्माण
---	--	---

२. सामाजिक विकास क्षेत्र

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने? (रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
<p>शिक्षा</p> <p>विद्यालयमा भर्ना दर र नियमित उपस्थिति दरमा कमी रहेको</p> <ul style="list-style-type: none"> - १ उ.मा.वि. १५ कोठा, २ मा.वि. (२२ कोठा), ३ नि.मा.वि. (२५ कोठा), ५ प्रा.वि. (२८ कोठा), ९ वटा बाल विकास केन्द्र (९ कोठा) सञ्चालन रहेका - २०६९ मा विद्यालय सुधार योजना बनेको - २ विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता - ९ विद्यालयहरूमा १० वटा शौचालय भएको - कुनै पनि विद्यालयहरूमा बाल मैत्री कक्षा सञ्चालन नभएको - ९ विद्यालयहरूमा भण्डारण र भान्सा कोठा नभएको - १ वटा विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला र आधारभुत शैक्षिक सामग्रीहरू भएको 	<ul style="list-style-type: none"> - १० विद्यालयहरूमा ४ वटा पक्की भवन र २४ वटा कक्षा कोठाहरूको मर्मत सम्भारको आवश्यक भएको र ५ विद्यालयमा छाना मर्मत गर्नुपर्ने - १० विद्यालयहरूमा स्वच्छ खानेपानीको अभाव - १० विद्यालयहरूमा बाल मैत्री शौचालयको (छात्राको लागि) अभाव - १० वटा विद्यालयहरूमा भण्डारण र भान्सा कोठाको अभाव - १० वटा विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला र शैक्षिक सामग्रीहरूको अभाव - विषयगत शिक्षकहरूको दरबन्दीमा कमी - डेस्क बेन्चको अपर्याप्तता 	<p>भगवतीटोल गा.वि.स.मा रहेका सबै विद्यालयहरू मा</p>	<ul style="list-style-type: none"> - कक्षा कोठा मर्मत - कक्षा कोठा थप - छाना मर्मत - पक्की भवन निर्माण - पौष्टिक आहाराको भान्सा तथा गोदाम निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> - २४ वटा - १८ वटा - ५ वटा - ४ वटा - ११ वटा - ५८ जना शिक्षक दरबन्दीको व्यवस्थाको लागि सरोकारवालामा पहल गर्ने - ३०० थान डेस्क बेन्च थप्ने
<p>स्वास्थ्य</p> <p>मातृ, शिशु, बाल मृत्यु दर र कुपोषणको अवस्था</p> <ul style="list-style-type: none"> - २ कोठे हे.पो. भएको - स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा आधारभुत औषधी तथा सामग्रीहरूको उपलब्धतामा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> - स्वास्थ्यचौकीमा आधारभुत औषधी तथा सामग्रीहरूको थप आवश्यक - मौजुदा स्वास्थ्यकर्मीहरूबाट सम्पूर्ण गा.वि.स. क्षेत्रमा सेवाको पहुँच पुग्न नसकेको - नियमित बालबालिकाहरूको राष्ट्रिय अभियानका 	<p>भगवतीटोल गा.वि.स. जाजरकोट</p>	<ul style="list-style-type: none"> भण्डार कोठा १ आधारभुत औषधी तथा सामग्रीहरू 	<ul style="list-style-type: none"> थप ६ जना स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्थाको लागि पहल गर्ने

<ul style="list-style-type: none"> - १ जना स्वास्थ्यकर्मीबाट मात्र स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवाहरु उपलब्ध भएको - राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु नियमित सञ्चालन भएको - बालबालिकाहरुको अधिकार सम्बन्धी सचेतनामूलक क्रियाकलापहरुको न्यूनता - १५ प्रतिशत बालबालिकाहरु कुपोषित 	<ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमहरुमा पूर्ण पहुँच पुग्न नसकेको - गा.वि.स.बाट लक्षित वर्गलाई छुट्टयाईएको श्रोत उद्देश्य अनुसार कार्यान्वयन हुन नसकेको - अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि आवश्यक सामग्रीहरुको उपलब्धतामा कमी - स्वास्थ्य सम्बन्धी सचेतनामूलक क्रियाकलापमा कमी 			
सामुदायिक पूर्वाधार <ul style="list-style-type: none"> - १ वटा सामुदायिक भवन - स्वास्थ्यचौकी भवन संख्या १ वटा - पुरातात्विक महत्वका मठ मन्दिर संरक्षण संख्या १ वटा - गा.वि.स. भवन १ वटा 	<ul style="list-style-type: none"> - सामुदायिक भवनहरुको मर्मत सम्भारको अभाव - सामुदायिक पूर्वाधारहरुको अभावका कारण क्षमता विकासका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न कठिनाई - अतिरिक्त पुरातात्विक महत्वका स्थानहरुको संरक्षण हुन नसकेको 	भगवतीटोल गा.वि.स.मा	सामुदायिक पूर्वाधार	- ५ वटा

३. जलश्रोत विकास तथा विद्युतिकरण

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने? (रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
जलश्रोत <ul style="list-style-type: none"> - ४०० घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता - ७० प्रतिशत घरधुरीमा शौचालय निर्माण - २ वटा कुलोबाट ३३७ हे. क्षेत्रफल सिंचित 	<ul style="list-style-type: none"> - ३० प्रतिशत घरधुरीहरुमा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धतामा अभाव - ३० प्रतिशत घरधुरीमा पूर्ण सरसफाईको अभाव - निर्माण भएका खानेपानी तथा सिंचाईहरुको नियमित मर्मत सम्भार हुन नसक्नु 	भगवतीटोल गा.वि.स.का वडा नं १ देखि ९ सम्म	<ul style="list-style-type: none"> - खानेपानी योजना निर्माण - खानेपानी योजना मर्मत - शौचालय निर्माण - सिंचाई कुलो निर्माण - प्लाष्टिक पोखरी निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> - ९ वटा - ५ वटा - १४ वटा - २ वटा - ४ वटा
विद्युत तथा सूचना सञ्चार <ul style="list-style-type: none"> - घरधुरीहरुमा नविकरणीय उर्जाको विस्तार भएको - मोबाईल सेवा घरधुरीहरुमा पुगेको - लघु जलविद्युत योजना सञ्चालन नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> - २ वटा जल विद्युत योजना निर्माणाधिन अवस्थामा - घरधुरीमा नविकरणीय उर्जाको विस्तार हुन नसकेको - टेलिफोन टावरको अभावले मोबाईल सेवा प्रभावित रहेको 	- भगवतीटोल गा.वि.स.	<ul style="list-style-type: none"> - जल विद्युत निर्माणाधिन - टेलिफोन टावर निर्माण 	<ul style="list-style-type: none"> - २ वटा - १

४. यातायात पूर्वाधार

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने? (रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
सडक, भो.पु. तथा पैदल मार्ग <ul style="list-style-type: none"> - बाह्रै महिना सञ्चालन हुने: ० कि.मी. - मौसमी सडक: ५ कि.मी. 	<ul style="list-style-type: none"> - स्थानीय पूर्वाधार निर्माणका लागि श्रोतको अभाव छ - स्थानीय पूर्वाधारको अभावले विभिन्न 	भगवतीटो वडा नं. १ देखि ९ सम्मको सबै	<ul style="list-style-type: none"> - मर्मत गर्नुपर्ने सडक - पक्की पुल र भो.पु. - कच्ची एवं काठे पुल 	<ul style="list-style-type: none"> - ० - १/३ वटा - ५ वटा

वर्तमान अवस्था (तथ्यमा आधारित)	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ?	कहाँ र कसरी गर्ने? (रणनीति)		
		कहाँ	के	कति
<ul style="list-style-type: none"> - मर्मत गर्नुपर्ने सडक: ० कि.मी. - पक्की पुल: ० संख्या - भो.पु.: २ संख्या - कच्ची एवं काठे पुल: ३ संख्या 	ठाउँहरुमा समुदायहरुको श्रोतमा पहुँच पुग्न नसकेको		- गोरेटो घोरेटो बाटो	- ६ वटा

५. सुशासन

विषयगत मुख्य सवालहरु	रिक्तता/आवश्यक (Gap) के छ ?	योजना/क्रियाकलाहरु
<p>सुशासन</p> <ul style="list-style-type: none"> - गा.वि.स.मा अनुगमन सञ्जाल कमजोर भएको - योजनामा पारदर्शी रुपमा मूल्याङ्कन नहुनु - गा.वि.स.मा उपभोक्ता समितिलाई तालिम नहुनु - योजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई र लेखापरीक्षणको कमी - लक्षित समुदायको योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रक्रियामा पहुँचको अभाव - गा.वि.स.मा क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुको कमी - गा.वि.स.को नागरिक वडा पत्र नहुनु <p>अन्य</p> <ul style="list-style-type: none"> - नयाँ खोज र अध्ययनको लागि प्रोत्साहनको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> - स्थानीय विकास कार्यहरुमा गा.वि.स.को नेतृत्वदायी भूमिका - सहभागितात्मक समावेशी योजना तर्जुमा प्रक्रियामा स्थानीय निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धिमा कमी छ - गा.वि.स.मा कार्यरत विकास साभेदार संस्थाहरुबीच समन्वय र सहकार्य - गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत पहिचान एवं सम्भाव्यताको खोजी गर्ने कार्यमा निश्क्रियता - गा.वि.स.को क्षमता विकास योजनाको अभाव छ 	<ul style="list-style-type: none"> - गा.वि.स.को आवधिक योजनाले लक्षित गरे अनुसारका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने - योजनाहरुको नियमित अनुगमन, समीक्षा गर्ने क्रियाकलापहरु गा.वि.स.को वार्षिक योजनाभित्र समावेश गर्ने - लक्षित वर्गको पहुँच वृद्धिको लागि गा.वि.स.मा लक्षित समुदायलाई क्षमता अभिवृद्धि र सशक्तिकरण गर्ने - स्थानीय संस्थाहरुको निर्णय प्रक्रियामा कम्तिमा २५/३५/१० प्रतिशत लक्षित वर्गको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्ने - सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण गर्ने परिपाटीलाई गा.वि.स. तहमै संस्थागत गर्ने - विकास क्रियाकलापहरुमा समन्वय र नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्न गा.वि.स.को क्षमता विकाससँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरु वार्षिक कार्य योजनामा ल्याई कार्यान्वयन गर्ने - गा.वि.स.को आन्तरिक श्रोत वृद्धिका लागि गा.वि.स. क्षेत्रमा अध्ययन तथा अनुसन्धानको लागि विशेष पहल गर्ने

अनुसूची ३: गा.वि.स.को संक्षिप्त पार्श्वचित्र

गाउँ विकास क्षेत्रको तथ्याङ्क विश्लेषण

जिल्ला: जाजरकोट

गाउँ विकास समिति: भगवतीटोल

१. जनसंख्या विवरण

गा.वि.स.को घरधुरी विवरण:

जम्मा घरधुरी संख्या: ६८८ दलित घरधुरी: २०० जनजाति घरधुरी: ९ अन्य घरधुरी: ०

जम्मा जनसंख्या: ३८०७ महिला: १९६५ पुरुष: १८४२ दलित महिला: ५६२ दलित पुरुष: ५१०

विवरण		संख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत	
दलित	घरधुरी संख्या	२००	२९.०७	उपाप सर्वेक्षण २०७०	
	जनसंख्या	१०७२	२८.१६		
जनजाति	घरधुरी संख्या	९	१.३१		
	जनसंख्या	४९	१.२९		
ब्राम्हण	घरधुरी संख्या	१२	१.७४		
	जनसंख्या	७१	१.८६		
क्षेत्री/ठकुरी	घरधुरी संख्या	४६७	६७.८८		
	जनसंख्या	२६१५	६८.६९		
अन्य (अल्पसंख्यक)	घरधुरी संख्या				
	जनसंख्या	०			
जम्मा					

उमेर समूह

विवरण	जनसंख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत
० देखि ३ वर्ष उमेर समूहको	४०५	१०.६४	उपाप सर्वेक्षण २०७०
४ देखि १५ उमेर समूहको	१३३५	३५.८६	
१६ देखि ६० उमेर समूहको	१९६०	५१.४८	
६० उमेरदेखि माथि	१०७	२.८२	

२. भू-स्वामित्व, खाद्य पर्याप्तता, आम्दानी र आम्दानीका श्रोतहरू

	घरधुरी	भूमीहिन	५ रोपनी भन्दा कम	५ देखि १० रोपनी	१० रोपनी भन्दा बढी	सूचनाको श्रोत
घरधुरी		०	३१३	२२५	१५०	उपाप सर्वेक्षण २०७०
प्रतिशत			४५.४९	३२.७८	२१.८८	

खाद्य पर्याप्तता (आफ्नो उत्पादनले)	३ महिनासम्म खान पुग्ने	३ देखि ६ महिना खान पुग्ने	६ देखि ९ महिना खान पुग्ने	९ महिना भन्दा बढि खान पुग्ने	सूचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	४०३	१६५	८०	४०	उपाप सर्वेक्षण २०७०
प्रतिशत	५८.५८	२३.९८	११.६३	५.८१	

	नगद/आय आर्जनमा संलग्न (वार्षिक)	३० हजार भन्दा कम	३० देखि ४० हजार	४० हजार भन्दा माथि	सूचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या		४८८	१२५	७५	उपाप सर्वेक्षण २०७०
प्रतिशत	%	७८.९४	१८.१७	१८.९८	

	आम्दानीको श्रोत	आफ्नै कृषि खेतीबाट	व्यवसायमूलक सीपबाट	वैदेशिक रोजगारबाट	सूचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या		५८८	४०	६०	उपाप सर्वेक्षण २०७०
प्रतिशत	%	८९.९८	९.८१	८.७३	

टोल एवं वस्तीहरू	वडा नं	मुख्य टोल बस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	दलित घरधुरी	जनजाति घरधुरी	अल्पसंख्यक घरधुरी	सूचनाको श्रोत
टिमुरे, खिरा, बस्नेतगाउँ	१	बस्नेतगाउँ	७३	०	०	०	उपाप आधारभुत सर्वेक्षण २०७०
सीमा, दान्हीना, वायनगाउँ	२	बस्नेतगाउँ	५६	६	०	०	
औलगुर्ता	३	औलगुर्ता	९२	४०	७	०	
वाइकडाँडा, दामाचौर, खलढुङ्गा	४	वायाकाडा	८५	८४	१	०	
खत्रीगाउँ, तल्लुबगर, सुउरागौर	५	बस्नेतगाउँ	५५	०	०	०	
फुम्दा, गेउ, खाली	६	फुम्दा	८३	२३	१	०	
खुदी, भैजा, गलापानी, गेउ	७	खातीगुर्ता	६८	१	०	०	
फन्चौर, भचौर, खुदी, गेउ	८	खातीगुर्ता	८९	४३	०	०	
सिउना, रुप	९	सीउना	८७	३	०	०	
जम्मा			६८८	२००	९	०	

मौसमी बसाईसराईको अवस्था

वडा नं./टोल	बाहिर जानेको संख्या			जम्मा
	जिल्ला भित्र	जिल्ला बाहिर	दोश्रो मूलुक	
१. टिमुरे, खिरा, बस्नेतगाउँ	०	२	७	९
२. सीमा, दान्हीना, वायनगाउँ	०	२	६	८
३. औलगुर्ता	०	३	५	८
४. वाइकडाँडा, दामाचौर, खलढुङ्गा	०	२	४	६
५. खत्रीगाउँ, तल्लुबगर, सुउरागौर	०	३	७	१०
६. फुम्दा, गेउ, खाली	०	४	६	१०
७. खुदी, भैजा, गलापानी, गेउ	०	५	८	१३
८. फन्चौर, भचौर, खुदी, गेउ	०	६	७	१३
९. सिउना, रुप	०	५	६	११
जम्मा		३२	५६	८८

४. भूमिगत विवरण

	गा.वि.स.को कुल क्षेत्रफल (हे.)	कृषि योग्य जमिन (हे.)		वन जङ्गल (हे.)	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र चरीचरन (हे.)	सूचनाको श्रोत
		पाखो बारी	खेत बारी			
हेक्टर	७४४६	३००	३३७	६८०४	५	वार्षिक पुस्तिका जि.व.का., २०६९/०७०
प्रतिशत		४.८३	४.५३	९१.४०	०.१०	

५. विकासका क्षेत्रगत विवरण
५.१ आर्थिक विकासका क्षेत्र
कृषिमा आधारित

नाम	उत्पादन (टन/वर्ष)	सूचनाको श्रोत	विषय	सङ्केत (सबैभन्दा महत्वपूर्ण १ नं.)	
खाद्यान्न बाली			खाद्यान्न बाली	१	
१. धान	२२०	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय जाजरकोट वार्षिक प्रगति पुस्तिका आ.व. २०६९/०७०	कोषेबाली	५	
२. मकै	८९०		फलफूल	४	
३. गहुँ	२९०		नगदेबाली	३	
४. कोदो	५०		पशु पालन	२	
५. जौ	९९				
नगदे बाली/तरकारी				जडीबुटी	६
१. सिमी	५			सीप रोजगार	८
२. आलु	७			श्रममूलक	७
३. बेसार	३				
फलफूल				अन्य	
१. स्याउ	२ क्वीन्टल				
२. आरु	८ क्वीन्टल				
३. ओखर	१ क्वीन्टल				
जडीबुटी					
१. चिराइतो	१० क्वीन्टल				
२. सतुवा	२ क्वीन्टल				
३. काउलो	२५ क्वीन्टल				
४. पाखनवेद	१५ क्वीन्टल				
माहुरी पालन					
१. माहुरी पालन/मह उत्पादन	१ क्वीन्टल				

फलफूल

क्षेत्रहरू	वडा नं.	संख्या	संलग्न घरधुरी संख्या	यस क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरू	सूचनाको श्रोत
फलफूल प्रशोधन		०	०	०	नागरिक सचेतना केन्द्र
जैविक कृषि व्यवसाय		०	०	०	समुदाय छलफल
कम्पोस्ट मल/गोठ सुधार	१-९	१५	१५	उपाप	
डेरी		०	०	०	
हाट बजार		०	०	०	
शित भण्डार		०	०	०	
वधशाला		०	०	०	
कृषि तथा अन्य सहकारी सम्बन्धी क्रियाकलाप	१-९	६	१५०	प्याफ, उपाप	
कृषि प्रशोधन उद्योगहरू		०	०	०	
एग्रोभेट	४	१		निजी	

पशु पालन

विवरण	वडा नं.	पशु धन भएका घरधुरी संख्या	व्यवसायिक रुपमा पशु बिक्री गर्ने घरधुरी संख्या	सूचनाको श्रोत
भेंडा, बाखा	१-९	३५०	७५	जिल्ला पशु सेवा जाजरकोट
बंगुर, सुंगुर	१-९	५	०	
रांगा, भैसी	१-९	१०५	५	
गाई, गोरु	१-९	४००	२५	
कुखुरा, हाँस	१-९	५००	६०	

प्रसार सेवामा पहुँच

विवरण	संख्या	सेवाको प्रकार	सेवा प्राप्त गरेका घरधुरी संख्या	सूचनाको श्रोत
कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	१	नियमित	४००	नागरिक सतेतना केन्द्र
पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	१	अनियमित	३७५	
रेन्जपोष्ट	०	०	०	छलफल
स्थानीयश्रोत व्यक्तिहरु	५	अनियमित	१७५	
सामाजिक परिचालक	३	नियमित	५५५	
स्थानीय स्तरमा कृषि प्रसार सेवाको नियमितता	छ/छैन (जनशक्तिको अभाव)			

स्थानीय श्रोत व्यक्ति विवरण

	तरकारी	बीउ उत्पादन	जडी बुटी	पशु पालन	अनुभवी अगुवा कृषक	सामाजिक सवालका अभियानकर्ता	अन्य	सूचनाको श्रोत
महिला	१०	०	०	०	२५	०	०	समुदाय
दलित	४	०	२	२	१५	३	०	छलफल
जनजाति	०	०	०	०	०	०	०	ना.स.के.
अन्य	५	०	२	३	१०	५	०	
जम्मा		०	४				०	

नैरकृषिमा आधारित

विवरण	वडा नं.	संख्या	संलग्न घरधुरी संख्या	यस क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरु	सूचनाको श्रोत
परम्परागत सीप (आरन)	१-९	५	५	यार्सन, उपाप, प्याफ	घरेलु विकास समिति जाजरकोट
सुधारिएको चुलो	१-९	४५	४५	यार्सन, उपाप, प्याफ	
घरेलु तथा लघु उद्यम	१-९	०	०	यार्सन, उपाप, प्याफ	
ग्रामीण पर्यटन (ट्रेकिङ्ग)	१-९	०	०		
वातावरणीय प्रवर्द्धन	१-९	०	०		
रजिष्टर भएका साना, मझौला उद्योगहरु	१-९	०	०		
वन जन्य उद्योगहरु	१-९	०	०		
जम्मा	१-९	५०	५०	यार्सन, उपाप, प्याफ	

वन तथा वातावरण

विवरण	संख्या	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	आवद्ध घरधुरी संख्या		१ घण्टाको दुरी भित्र वनको श्रोतमा पहुँच भएका घरधुरी संख्या	सूचनाको श्रोत
			दलित	अन्य		
कुल वन क्षेत्र		६८०४				जिल्ला वन कार्यालय
वन						
चरिचरण	०	०	०	०	०	

राष्ट्रिय वन	०	०	०	०	०	जाजरकोट
सामुदायिक वन	२	५१.४६	३५	६८	१०३	
कवुलियती वन	४	३६	१९	२२	४१	

गैह्रकाष्ठ वन पैदावार

क्र.सं.	मुख्य पैदावारहरु	संलग्न घरघुरी संख्या	वार्षिक आमदानी	सूचनाको श्रोत
१	काउलो	१५०	१५००००	जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट
२	सतुवा	१२०	१४००००	जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट
३	चीराइतो	१३५	१८००००	जिल्ला वन कार्यालय जाजरकोट

वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन

विवरण	वडा नं.	समस्याग्रस्त बस्ती/ठाउँहरु	प्रभावित घरघुरी संख्या	सूचनाको श्रोत
भू-क्षय हुने मुख्य स्थान	१-७	औलगुर्ता, खातीगुर्ता, औल सीउना, बगर	१२५	समुदाय छलफल
बाढी पहिरो, डढेलो, आगलागी	१-९	औलगुर्ता	६०	समुदाय छलफल
जलवायु परिवर्तनको असर	१-९	सबै बस्तीहरु	५४०	समुदाय छलफल

५.२ सामाजिक विकासका क्षेत्र

शिक्षा क्षेत्र

विद्यालय	वडा नं.	किसिम (निजी/सामुदायिक/सरकारी)	विद्यालय संख्या	शिक्षक संख्या	विद्यालय पुग्ने औषत समय	स्कूल जाने बालबालिकाको संख्या (४ देखि १६ वर्ष)	भर्ना संख्या	दलित छात्र/छात्राको संख्या	सूचनाको श्रोत
वाल विकास केन्द्र	१-९	सरकारी	७	७	३० मी.	१४५	१५४	२२/२८	जिल्ला शिक्षा कार्यालय
प्रा.वि.	१-९	सरकारी	६	२२	४० मी.	१००५	१०३७	२१७/२२०	जाजरकोट श्रोत केन्द्र
नि.मा. वि.	२,३, ९	सरकारी	३	७	१ घण्टा	४३०	४४२	६२/७२	प्रोफाईल
मा.वि.	२२३	सरकारी	२	७	२ घण्टा	२००	२०८	३५/१२	
उ.मा.	२	निजी	१	५	३ घण्टा	४०	४५	७/५	
जम्मा									

साक्षरता दर

	१५ वर्ष भन्दा माथि	महिला	पुरुष	सूचनाको श्रोत
साक्षरता दर		७१०	११०८	जिल्ला प्रोफाईल २०६७
प्रतिशत		४८.९	७४.६	

विद्यालयको भौतिक अवस्था

विवरण	हालको अवस्था (संख्या)	प्रयोग गर्न योग्य	मर्मत एवं सुधार गर्नुपर्ने	सूचनाको श्रोत
भवन	२०	१६	४	जिल्ला शिक्षा कार्यालय जाजरकोट
पुस्तकालय/फर्निचर/शैक्षिक सामग्री	७००	५००	२००	
विज्ञान प्रयोगशाला	०	०	०	
प्रा.वि./नि.मा.वि./मा.वि./उच्च मा.वि. (कति)	३६	२०	१६	

वटा छान्)				श्रोत केन्द्र प्रोफाइल
कक्षा कोठा (कति वटा)	७२	५०	२२	
भवन (पक्की ढलान वा जस्ता पाताले छाएको)	१	१	०	
गोदाम/भान्सा घर	०	०	०	

स्वास्थ्य क्षेत्र

विवरण	वडा नं.	संख्या	सेवाको किसिम		सेवा प्राप्त गर्ने घरधुरी संख्या	स्वास्थ्य सेवामा औषत पहुँच (समय)	स्वास्थ्य चौकीहरुको भौतिक अवस्था	सूचनाको श्रोत
			नियमित	कहिले काहीं				
स्वास्थ्य क्षेत्रसंग सम्बन्धित जनशक्ति	१-९	२	नियमित		५००	३ घण्टा	भवन पर्याप्त नभएको	भगवतीटोल स्वास्थ्य चौकी
धामी/भाक्रीहरु	१-९	१०	नियमित		३५०	१		
सब हे.पो./ गाउँघर लिनिक/ प्रसूती गृह)	१-९	१	नियमित		५००	२ घण्टा		
प्रसूती गृह (कति कोठा)	१-९	०	०			०		
औषधी भण्डारण सुविधा	१-९	०	०			०		
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु (भिटामिन ए,जुका औषधी, पोलियो, हेपाटाइटिस वि तथा अन्य खोपहरु	१-९	२ पटक	नियमित		६००	२ घण्टा		
स्वास्थ्य शिक्षा/सचेतना	१-९	२ पटक		कहिले काहीं	५००			
महामारी व्यवस्थापन	१-९	१ पटक		कहिले काहीं	५००			

गा.वि.स.मा देखापरेका स्वास्थ्य समस्याहरु

विवरण		वडा नं.	प्रकोप देखिएका मुख्य बस्तीहरु	प्रभावित पार्ने वार्षिक जनसंख्या	उमेर समूह	सूचनाको श्रोत
पानी जन्य रोगहरु	भाडा पखाला	१-९	सबै बस्तीहरु	८००	१-१०, ५०-६०	जिल्ला स्वास्थ्य जाजरकोट तथाङ्क फाँट
	आउ	१-९	सबै बस्तीहरु	७००	सबै उमेरका	
	टाइफाइड	१-९	सबै बस्तीहरु	५००	सबै उमेरका	
अन्य रोगहरु	स्वास प्रस्वास	१-९	वाइकाँडा, सीउना, फुम्दा	१५०	४०-६०	
	एच.आई.भी.एड्स		०	०	०	
	क्षयरोग	१-९	सबै बस्तीहरु	३५	१-९	
अन्य महिलाका सवालहरु	पाठेघर खस्ने	१-९	सबै बस्तीहरु	१२०	३०-५०	
	छाउपडी	१-९	०	०	०	
अन्य	कुपोषण	१-९	सबै बस्तीहरु	१२०	१-१२	

अपाङ्ग असहाय/किसिम	वार्ड नं.	संख्या	सूचनाको श्रोत
क) श्रेणी	१-९	८	गा.वि.स.को कार्यालय भगवतीटोल जाजरकोट
ख) श्रेणी	१-९	०	
ग) श्रेणी	१-९	४	

घ) श्रेणी	१-९	०	
-----------	-----	---	--

सामुदायिक पूर्वाधार

विवरण	वडा नं.	संख्या	लाभान्वित संख्या	पूर्वाधारहरुको भौतिक अवस्था	सूचनाको श्रोत
सामुदायिक भवनहरु	१-९	१	३००	राम्रो	ना.स.के.
सामुदायिक रेडियो/तालिम केन्द्रहरु	१-९	०	०	०	समुदाय
महिला तथा बालबालिका/वृद्धाश्रम तथा अपाङ्ग असहाय पुनस्थापना केन्द्र	१-९	०	०	०	छलफल
पौवा, चौतारी	१-९	१५	५५५	मर्मत गर्नुपर्ने	
कृषि/गैरकृषि उपज सङ्कलन केन्द्र तथा बजार	१-९	०	०	०	

५.३ जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण खानेपानी तथा सरसफाई

विवरण	संख्या	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी		सञ्चालनमा रहेको/नरहेको	मर्मत गर्नुपर्ने/नपर्ने	मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छ/छैन	मर्मत सम्भार कोष छ/छैन/कति	सूचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
खानेपानी पाइपको पानी धारा	६५	१-९	८५	३०५	आधा नरहेको	गर्नुपर्ने	छैन	छैन	जिल्ला खानेपानी तथा सरसफाई सब डिभिजन जाजरकोट
ढुङ्गे धारा, पंधेरा	१८	१-९	११५	१८३	फोहार भएको	गर्नुपर्ने	छैन	छैन	
इनार/	०	१-९	०	०	०	०	०	०	
टुबेल/	०	१-९	०	०	०	०	०	०	
आकाशेपानी सङ्कलन	०	१-९	०	०	०	०	०	०	
सरसफाई सार्वजनिक तथा निजी शौचालय (पक्की)	६२०	१-९	१९४	४२६	रहेको रहेको	गर्नुपर्ने			
चेतनामूलक क्रियाकलापहरु	१	१-९	१०५	३२५	कहिलेकाहीं				समुदाय छलफल

सिंचाई

विवरण	वडा नं.	निर्माण संख्या	लाभान्वित घरधुरी		सिंचित क्षेत्रफल (हे.)	सुविधा मौसम/वर्षभर	उपभोक्ता समिति संख्या	मर्मत सम्भार कोष	सूचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
कूलो/नहर	१-९	२	७५	१२५	१५	मौसम	२	छैन	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय जाजरकोट
पोखरी	०	०	०	०	०	०	०	०	
आकाशे पानी / स्प्रिङ्गलर	०	०	०	०	०	०	०	०	

विद्युत

विवरण	वडा नं.	क्षमता	संख्या	प्रयोग गर्ने घरधुरी		सूचनाको श्रोत
				दलित	अन्य	
जल विद्युत/पेल्ट्रिक सेट (निर्माणाधिन अवस्थामा)	७-९	१५	२	२०	१३०	ना.स.के.
नविकरणीय उर्जा (सौर्य)	१-९		४५०	९५	३५५	समुदाय

काठ, दाउरा	१-९		८६६	२००	६६६	छलफल
टेलिफोन, मोबाईल	१-९		५९५	१५५	४४५	
रेडियो	१-९		४००	१००	३००	

५.४ ग्रामीण यातायात पूर्वाधार क्षेत्र

विवरण	संख्या	कि. मी.	मुख्य सडकसम्म एकतर्फी दुरी	१ घण्टाभित्र मुख्य सडकमा पहुँच पुग्ने घरधुरी संख्या	गा.वि.स.बाट जिल्ला सदरमकामसम्मको दूरी (कि.मी.)	सूचनाको श्रोत
पक्की सडक	०	०	०	०	०	समुदाय छलफल
ग्रावेल सडक	०	०	०	०	०	
मौसमी/कच्ची सडक	१	५				
भोलुङ्गे पुल	४	२६मी.				
टुइन	०					
काठेपुल	३	३०मी.				

५.५ सुशासन तथा अन्य विवरण

गा.वि.स.मा तयार गरिएका क्षेत्रगत योजनाहरू	तयार गरिएको वर्ष	सहयोग गर्ने निकाय	योजनाको अवधि	कार्यान्वयन छ/छैन	सूचनाको श्रोत
१. गा.वि.स.को पार्श्वचित्र	२०६७	गा.वि.स. आफैँ		छ	गा.वि.स.को कार्यालय भगवतीटोल जाजरकोट
२. गा.वि.स.को क्षमता विकास योजना	छैन				
३. जल उपयोग गुरुयोजना	छैन				
४. विद्यालय सुधार योजना	२०६९	जि.शि.का.			
५. गाउँ लघु उद्यम विकास योजना	छैन				
७. सडक गुरुयोजना	छैन				
८. गा.वि.स.को आवधिक/रणनीतिक योजना	प्रक्रियामा				

गा.वि.स.मा भएका संस्था जनशक्ति र त्यसमा पहुँच

गा.वि.स.मा भएका संस्था	संख्या	सदस्य संख्या					कार्य समितिमा			सूचनाको श्रोत
		म.	पु.	द.	ज.	अन्य	म.	द.	ज.	
गैरसरकारी संस्थाहरू	१	५	६	३	०	८	५	३	०	उपाप आधारभुत सर्वेक्षण २०७०
समुह उपभोक्ता समिति (वन, खानेपानी, सिंचाई, निर्माण)	५	१५	३०	१०	०	३५	१५	७	०	
कृषि वन तथा वातावरण समिति	१	५	८	३	०	८	५	३	०	
व्यवस्थापन समिति (विद्यालय, स्वास्थ्य)	१०	३५	५५	२०	०	७०	१८	१०	०	
बाल क्लब	१	११	१४	८	०	१७	९	७	०	
पारालिगल	१	१५	०	६	०	९	१५	६	०	
सामुदायिक संस्थाहरू (वन उपभोक्ता समूह)	१३	२८७	१६०	१७१	२१	३४६	६५	४५	९	
सहकारी संस्थाहरू	१	२५	४५	२५	०	५५	३	५	०	
नागरिक सचेतना केन्द्र	१	४०	०	४०	०	०	२	३	०	
वडा नागरिक मञ्च	९	१२६	९९	५४	०	०	०	०	०	

दक्ष जनशक्ति

	डकमी/सिकमी	सुचिकार	जुत्तासिलाउने	सुनार/लोहार	प्लम्बर	इलेक्ट्रिसियन	शौचालयमिस्त्री	भोलुङ्गेपुल	हस्तकला	सूचनाकोश्रोत
संख्या	६२	१२	०	८	२	३	१५	०	०	ना.स. केन्द्र छलफल
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
सक्रिय	५२	२	२	२	०	३	२०	०	३	
निष्क्रिय	१०	०	०	२	२	०	३०	०	३	

लक्षित समुदाय सहयोग

	वृद्ध	असहाय	द्वन्द्वपिडित	एकलमहिला	बालपोषण	बालबालिका/दलित	दलित/पछाडिपारिएका वर्ग	सूचनाकोश्रोत
संख्या	७४	०	०	९१	०	२३		गा.वि.स. भगवतीटोल
वार्षिक बजेट विनियोजन (हजारमा)	४४४	०	०	५४६	०	५५२	२२५	

लेखापरीक्षण तथा अनुगमन

विवरण	संख्या	योजनाको नाम	सूचनाको श्रोत
नियमित अनुगमन गरिएका योजनाहरु	०		गा.वि.स.
सार्वजनिक सुनुवाई समीक्षा र लेखापरीक्षण गरेका योजना	छैत	०	

अनुसूची ४: भगवतीटोल गा.वि.स.का वडा स्तरीय आवश्यकता पहिचान

वडा नं.: १

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. तरकारी तथा नगदेवाली आलु, लसुन, प्याज टमाटर, मास, मसुरो, उखु आदिको आधुनिक खेती प्रणाली ।</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न वाली धान, गहुँ, मकै, जौ, फापर कोदोको खेती गर्ने ।</p> <p>३. फलफूल खेती: स्याउ, सुन्तला, कागती, नासपाती, पलम, आरु, आँप ।</p> <p>४. कृषकहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमको आयोजना गर्ने</p> <p>५. घरेलु तथा लघु उद्यम तर्फ राडी पाखी बुनाई र सिलाई कटाई सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. नर्सरीको स्थापना र बिरुवा उत्पादन गर्ने ।</p> <p>७. वडाका नाङ्गा डाँडाहरूमा वृक्षारोपणको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>८. छाडा चरिचरन सम्बन्धी अभिमुखिकरणको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>९. जडिबुटी नर्सरीको स्थापना गर्ने र स्थानीयस्तरमा भएका जडिबुटी संरक्षण गर्ने ।</p> <p>१०. पशु पालन तर्फ उन्नत बाखा, गाई, राँगा, भैसी, बंगुरको शुरुवात गर्ने ।</p> <p>११. वडाका प्रकोप ग्रस्त स्थानमा तटबन्धनको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>१२. स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरूको क्षमता विकास गरी परिचालन गर्ने ।</p> <p>१३. गा.वि.स.मा सहकारी शिक्षा तालिम सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१४. अदुवा, बेसार, उँखु, नगदेवाली तर्फ पकेट क्षेत्रको रुपमा घोषणा गर्न पहल गर्ने ।</p> <p>१५. सुधारिएको चुलो ।</p>	<p>१. गा.वि.स.स्तरबाट महिला तथा बालबालिकाका लागि जम्मा ३० जनालाई कम्प्युटर तालिमको माग गर्ने ।</p> <p>२. विद्यालयमा पुस्तकालय, फर्निचरको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>३. अपाङ्गता भएका तथा विपन्न वर्गहरूका लागि सीपमूलक तालिम गर्ने ।</p> <p>४. उप-स्वास्थ्यचौकीको स्थापनाको लागि पहल गर्ने ।</p> <p>५. महिलाहरूका लागि सीपमूलक र चेतना अभिवृद्धिका लागि तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. बाल क्लबको संस्थागत विकास गर्ने र बालबालिकाहरूका लागि नेतृत्व विकास तथा क्षमता विकास र अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>७. कुपोषणमा परेका बालबालिकाहरूलाई पौष्टिक आहाराको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>८. वडामा पाटी पौवा चौतारीको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>९. इन्टरनेट सेवा सञ्चालन ।</p> <p>१०. सुरक्षा ईकाइ स्थापना ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. गा.वि.स.को पायक पर्ने स्थानमा टेलिफोन टावरको माग गर्ने ।</p> <p>२. सार्वजनिक शौचालयको व्यवस्था गर्ने (ठूला बगर)</p> <p>३. बस पार्क निर्माण (ठूला बगर) ।</p> <p>४. ग्रामीण कृषि सडक माग गर्ने ।</p> <p>५. ठूला बगर बस पार्कदेखि भगवती मन्दिरसम्म कृषि सडकको माग गर्ने ।</p> <p>६. तटबन्धको आवश्यकता ।</p> <p>७. बस पार्कमा प्रहरीचौकी माग गर्ने ।</p> <p>८. ठूला बगरमा उप-स्वास्थ्यचौकी माग गर्ने ।</p> <p>९. तल्लु बगरबाट डाँडामाथि हुँदै वाइकाँडा हुँदै डोलपा कालिका, जुम्ला जोड्ने कृषि सडक निर्माण ।</p>	<p>१. छान्ने खा.पा. निर्माण (नाक्चुचे मुहान) ।</p> <p>२. ठूला बगरमा पाखापानी मुहानबाट खानेपानी धाराको निर्माण ।</p> <p>३. राममेला खा.पा. बभाङ्गेखोला मुहान ।</p> <p>४. गाउँमा खानेपानी धाराबाट जम्मा भएको फोहोर पानीबाट सिंचाई गर्न प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गर्ने ।</p> <p>५. कोटीलापानी ड्याम बाँधेर पैया खोला लघु जल विद्युत ।</p> <p>६. धौलेपाटा खा.पा. ।</p> <p>७. टिमुरे खा.पा. ।</p> <p>८. खीरा सुधारिएको घट्ट ।</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. वडामा ठोस योजनाको कार्यान्वयनको लागि कार्यविधि तयार गर्नुपर्ने ।</p> <p>२. गा.वि.स.स्तरमा उपभोक्ता समिति र उपभोक्ताहरूलाई योजना कार्यान्वयनका लागि क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन ।</p>	

वडा नं.: २

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. नगदेबाली तर्फ उँखु, चना, भटमास, अदुवा, बेसार, बोडी, मटर आदिको उन्नत जातको प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>२. फलफूल खेतीको प्रवर्द्धन गर्न सुन्तला, अमिलो, कागती, आँप, नास्पती, स्याउको खेती ।</p> <p>३. उन्नत जातको गहुँ, धान, कोदो, उवा, फापर आदि खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>४. पशु पालनमा भैसी, बाख्रा, कुखरा, खरायो, बंगुर, गाईको व्यवसायिकरण गर्ने ।</p> <p>५. कृषकहरूको व्यवसायिक योजना निर्माण र कृषकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>६. कृषि सामग्रीहरूको पहुँच विस्तार गर्न मल बीउ र जैविक विषादिको प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>७. दीगो भू-व्यवस्थापनमुखी प्रविधि विस्तारका लागि गोठ सुधार, गोठे मल सुधारका प्रविधिहरू अवलम्बन गर्ने ।</p> <p>८. परम्परागत सीप, घरेलु उद्योगको संरक्षण गर्दै राडी पाखी बुनाई र वन जन्य उद्योगहरूको विकास गर्ने ।</p> <p>९. नर्सरीको स्थापना तथा वृक्षारोपण (बकैना, इपिल, वैश, सिसौ) र व्यवस्थापन गर्ने ।</p>	<p>१. बाल विकासको भवन निर्माण तथा फिल्ड निर्माण (बाहुन गाउँ) ।</p> <p>२. विद्यालयमा पुस्तकालयको व्यवस्थापन ।</p> <p>३. महिलाहरूका लागि होजीयारी तालिम ।</p> <p>४. दलित, महिला, अपाङ्ग, समुदायका लागि सीपमूलक तालिम (सिलाईकटाई तालिम, जुत्ता सिलाउने, सिकर्मीडकर्मी, मेकानिकल) व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>५. सामुदायिक अध्ययन केन्द्रको स्थापना ।</p> <p>६. बाल क्लबहरूको गठन तथा संस्थागत विकास, क्षमता विकास तालिम र अतिरिक्त क्रियाकलापहरूको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>७. महिलाहरूको चेतना अभिवृद्धि र आयआर्जनका लागि सिलाई कटाई र बुनाई तालिमको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>८. जेष्ठ नागरिकहरूका लागि आम्दानी दिने उमेर सुहाउँदो सीपमूलक तालिम ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. सुधारिएको चुलो निर्माण ।</p> <p>२. कृषि तथा गैरकृषि उपज सङ्कलन केन्द्रको निर्माण गर्ने ।</p> <p>३. बाल ज्ञानज्योती प्रा.वि.को भवन निर्माण ।</p>	<p>१. बभाडेछहरादेखि बगेडर हुँदै राममेलाम खा.पा. ।</p> <p>२. आकाशेपानीको सङ्कलन गरी सिंचाईको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>३. सार्वजनिक शौचालयको निर्माण गर्ने ।</p> <p>४. नागचुनेवाट खत्रीगाउँ, बाहुनगाउँ हुँदै बाटा कम्ददेखि सीमसम्म खा.पा. ।</p> <p>५. लघु जलविद्युत योजनाको सञ्चालनको लागि पहल गर्ने ।</p> <p>६. गा.वि.स.मा टेलिफोन तथा टेलिभिजन टावरको माग गर्ने ।</p> <p>७. पोरखोलीवाट भारमिती ड्याम लाटीकोइली हुँदै माभबगरसम्म सिंचाई ।</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. गा.वि.स.स्तरमा सञ्चालन हुने क्षेत्रगत योजनाको कार्यान्वयन गर्न नियमित अनुगमन तथा समीक्षा जस्ता क्रियाकलापहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न निरन्तरता दिने ।</p> <p>२. असल शासन क्लबको शाखा गठन गर्ने ।</p>	

वडा नं.: ३

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. उन्नत जातको तरकारी खेती प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>३. फलफूल अमिलो, कागती, सुन्तला, कटहर आदि ।</p> <p>४. नगदेबाली तर्फ बदाम, अदुवा, बेसार आदि ।</p> <p>५. कृषि तथा गैरकृषि उपजको बजार व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>६. कृषकहरूको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने ।</p>	<p>१. गा.वि.स.मा रहेका अपाङ्गहरूका लागि मेकानिकल तालिमको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>२. सुधारिएको चुलो ।</p> <p>३. दलित समुदायका लागि सीपमूलक तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>४. महिलाहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमहरूको आयोजना गर्ने ।</p> <p>५. बालबालिकाहरूका लागि स्टेशनरी र अतिरिक्त</p>

<p>७. परम्परागत सीपहरूको संरक्षण गर्दै राडी पाखी बुनाई तथा सिलाई कटाई तालिमको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>८. सुधारिएको घट्ट ।</p> <p>९. नर्सरी स्थापना र वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>१०. वडामा प्रकोपग्रस्त स्थानमा तबन्धन गर्ने ।</p> <p>११. वडामा पुस्तकालय र क्याम्पसको स्थापना गर्ने ।</p> <p>१२. वडामा महिला तथा पुरुषको चेतना अभिवृद्धिका लागि साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१३. एग्रोभेट स्थापना गर्ने ।</p>	<p>क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>६. बाल क्लबहरूको संस्थागत विकास गर्ने र बालबालिकाहरूलाई नेतृत्व विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>७. अपाङ्गहरूका लागि आयआर्जन, सीपमूलक तालिमको आयोजना गर्ने र कुखुरा पालन व्यवसाय सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>८. वडामा पाटी पौवा चौतारीको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>९. सामुदायिक भवनको निर्माण ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. वडामा जडिबुटी सङ्कलन र प्रशोधन केन्द्रको स्थापना गर्ने ।</p> <p>२. वडामा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण गर्ने ।</p> <p>३. टेलिफोन टावरको क्षमतामा वृद्धि ।</p> <p>४. वर्थिङ सेन्टर निर्माण ।</p> <p>५. मा.वि घेराबार निर्माण ।</p> <p>६. सार्वजनिक शौचालय निर्माण ।</p> <p>७. बाल शिक्षा भवन निर्माण ।</p> <p>८. विसाउनादेखि खलढुङ्गासम्म घो.वा. ।</p>	<p>१. पाखापानीबाट गाउँसम्म खानेपानी निर्माण ।</p> <p>२. आकाशे पानी सङ्कलनको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>३. आराखोलाबाट नागमारेसम्म सिंचाई निर्माण ।</p> <p>४. वडामा प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गर्ने ।</p> <p>५. लघु जल विद्युत आयोजना निर्माण गर्ने ।</p> <p>६. करासे सिंचाई योजना ।</p> <p>७. मालजुवा सिंचाई कुलो पक्की नहर निर्माण ।</p> <p>८. वुदीमारे पाइप सिंचाई ।</p> <p>९. दामाचौर खा.पा. (चीउरा खोला मुहान)</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. वडामा सञ्चालन हुने विकास निर्माणका योजनाहरूको नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कन समीक्षाको व्यवस्था गर्ने</p> <p>२. गा.वि.स.स्तरमा समुदाय, गा.वि.स. कर्मचारी र उपभोक्ता समितिहरूको क्षमता विकास सम्बन्धी तालिमहरूको आयोजना गर्ने ।</p> <p>३. गा.वि.स.मा विभिन्न सामुदायिक सरोकारका विषयहरू सम्बन्धी जनचेतनामूलक अभियान सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>४. कृषि र पशु सेवा केन्द्र स्थापना गर्न अनुरोध गर्ने ।</p>	

वडा नं.: ४

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. सिमी, काउली, बन्दा, खेती प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>३. फलफूल खेती (स्याउ, सुन्तला कागती, लिची) गर्ने ।</p> <p>४. उन्नत जातका भेंडा, बाखा, बंगुर पालन, भैंसी पालन गर्ने ।</p> <p>५. कृषकहरूको क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. परम्परागत सीप आरनको थप क्षमता विकास र संरक्षण गर्दै राडी, पाखी बनाउनका लागि थप तालिमको व्यवस्था गर्ने ।</p> <p>७. अल्लो प्रशोधन ।</p> <p>८. वडामा कुटानी पिसानी मिलको स्थापना गर्ने ।</p> <p>९. वडामा नर्सरीको स्थापना गरी वडामा नाङ्गा डाँडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>११. जडीबुटी खेती गर्ने (सतुवा, अल्लो, कुरिलो समयो आदि ।)</p>	<p>१. वडामा जनचेतना जगाउने क्षमता अभिवृद्धिका तालिमहरू सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>२. पाटी पौवा चौतारीहरूको निर्माण तथा मर्मत सम्भार गर्ने ।</p> <p>३. अपाङ्गहरूका लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्न तालिमको सञ्चालन ।</p> <p>४. वडामा सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रको माग गर्ने ।</p> <p>५. दलितहरूको क्षमता विकासका लागि सीपमूलक तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. महिलाहरूको जीवनस्तर सुधारका लागि सिलाई, कटाई तालिम सञ्चालन</p> <p>७. वडामा बाल शिक्षा कक्षा सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>८. अपाङ्गहरूका लागि सीपमूलक तालिम र आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>९. बालबालिकाहरूका लागि नेतृत्व विकास तालिम र अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र

<p>१. वडामा गोरेटो घोरेटो बाटोको स्तर उन्नती गर्ने । २. बाल शिक्षा भवनको निर्माण गर्ने । ३. बालमैत्री भवन निर्माण गर्न आवश्यक । ४. सामुदायिक भवनको निर्माण गर्ने । ५. विद्यालयको फिल्ड निर्माण । ६. कृषि सडकको निर्माण । ७. भोलुङ्गे पुलको निर्माण । (खन्या पानी) ८. पुल हुँदै वाइकाडा, लसुनडाँडा, घोरेटो बाटो निर्माण । ९. तल्लुबगर हुँदै राममेला हुँदै वाइकाँडा मोटर बाटो । १०. दामाचौर औलगुर्ता हुँदै वायकाँडा लसुनडाँडा मोटर बाटो निर्माण । ११. सामुदायिक भवन निर्माण वाइकाडा । १२. दलित प्रा.वि. भवन तथा फिल्ड, घेराबार निर्माण ।</p>	<p>१. वजङ्गे मुहान देखि वायकाडा खलदुङ्गा खानेपानी योजना । २. खायापानी राममेला सिंचाई निर्माण । ३. नामारेकुना सिंचाई । ४. वडामा प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गर्ने । ५. लघु जल विद्युतको लाइन बिस्तार । ६. गा.वि.स.मा टेलिफोन टावरको क्षमता वृद्धि । ७. चिउराखोला मुहान हुँदै सिनेरीतातर पेवा खा.पा. दामाचौरसम्म खा.पा. । ८. आराखोला लघु जल विद्युत । ९. वयालडाँडा वायु उर्जा ।</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. गा.वि.स.का क्षेत्रगत योजनाहरुको कार्यान्वयन, मूल्याङ्कन, अनुगमन, समीक्षा र लेखापरीक्षण नियमित गर्न आवश्यक । २. गा.वि.स.देखि समुदायस्तरसम्म क्षमता विकास तालिमको आवश्यकता ।</p>	

वडा नं.: ५

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. उन्नत जातको नगदे बाली, अदुवा, बेसार, सिमी, मसुरो, मास चना । २. उन्नत जातको खाद्यान्न बालीको प्रवर्द्धन गर्ने । ३. स्याउ, सुन्तला, कागती अंगुर, नास्पती मेवा, आरुबखडा फलफूल खेती प्रवर्द्धन गर्ने । ४. उन्नत जातका पशु पालन गाई, भैंसी, बाखा, पालन तथा तालिम । ५. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने । ६. कृषि सामग्री मल वीउ जैविक विषादीको व्यवस्थापन गर्ने । ७. परम्परागत सीपहरुको प्रवर्द्धन गर्दै निगालोको डोको र काठको हलो निर्माण सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्ने । ८. चिरानी तथा पिसानी मिलको स्थापना गर्ने । ९. वडामा नर्सरी स्थापना गरी, नाङ्गा डाँडापाखामा वृक्षारोपण गरी सामुदायिक वन विकास गर्ने । १०. वडाका प्रकोपग्रस्त स्थानहरुमा तटबन्धन गर्ने । ११. बगरमा बदाम खेती ।</p>	<p>१. विद्यालयको पक्की भवन निर्माण गर्ने । २. कक्षा कोठाको निर्माण व्यवस्थापन गर्ने । ३. वडामा सामुदायिक भवनको निर्माण, पुर्नस्थापना केन्द्रको माग गर्ने । ४. वीरेन्द्र हिमालय उच्च मा.वि.मा कम्प्युटर कक्षा सञ्चालन । ५. प्राथमिक स्वास्थ्यचौकी व्यवस्थापन र गाउँघर क्लिनिकको व्यवस्थापन गर्ने । ६. स्वयं सेविकाहरुको क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने । ७. महिलाहरुका लागि सीपमूलक र क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने । ८. महिलाहरुका लागि सामुदायिक भवनको निर्माण गर्ने । ९. बालबालिकाहरुका लागि नेतृत्व विकास तालिमको आयोजना गर्ने, बाल पोषणको व्यवस्था गर्ने । १०. अपाङ्गहरुका लागि सीपमूलक तालिमको व्यवस्था र सिलाई कटाई तालिमको व्यवस्था गर्ने । ११. वडामा पाटी पौवा चौतारीको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. गा.वि.स.मा टेलिफोन टावरको निर्माण । २. कृषि सडकको निर्माण । ३. भोलुङ्गे पुलको निर्माण तथा मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने ।</p>	<p>१. ठूला बगर खापा । २. ठूला बगर सिंचाई निर्माण । ३. वडामा प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गर्नुपर्ने । ४. लघु जल विद्युतको निर्माणको लागि पहल गर्ने ।</p>

<p>४. नागचुने खत्रीगाउँ खानेपानीको योजना निर्माण ।</p> <p>५. आकासेपानी सङ्कलन तथा प्रयोगको लागि पोखरी निर्माण ।</p> <p>६. सार्वजनिक शौचालयको निर्माण ।</p> <p>७. बाल ज्ञानज्योती प्रा.वि. भवन निर्माण तथा घेरावार र फिल्ड निर्माण ।</p>	<p>संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र</p> <p>१. वडामा सञ्चालन हुने सम्पूर्ण योजनाहरूको नियमित सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र लेखापरीक्षण अनिवार्य गर्ने ।</p> <p>२. गा.वि.स.देखि समुदायस्तरका लागि क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p>
---	--

वडा नं.: ६

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. नगदेवाली तर्फ अदुवा, बेसार, टिमु, सतुवा, खेती ।</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>३. स्याउ, नास्पती, सन्तोला, दाते ओखर खेती प्रवर्द्धन गर्ने तथा पकेट क्षेत्रको लागि पहल गर्ने ।</p> <p>४. उन्नत जातका जर्सी गाई पालन गर्ने ।</p> <p>५. कृषि तथा गैरकृषि उपजका लागि सङ्कलन केन्द्रको निर्माण गर्ने ।</p> <p>६. कृषकहरूको क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>७. कृषि सामग्रीको पहुँच विस्तार गर्ने ।</p> <p>८. गोठ सुधार र गोठेमल सुधार गरी दीगो भू-व्यवस्थापनमुखी प्रविधिको विकास गर्ने ।</p> <p>९. परम्परागत सीपको प्रवर्द्धन गरी आयआर्जन सीप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१०. चिरानी कुटानी पिसानी मिलको स्थापना गर्ने ।</p> <p>११. नर्सरीको स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>१२. सामुदायिक वनको विकास गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>१४. प्रकोपग्रस्त स्थानहरूमा तटबन्धन तथा वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>१५. भिरालो खेती योग्य जमिनको गह्वा सुधार योजना सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१६. स्याउ खेतीका लागि विशेष स्थानीय श्रोत व्यक्ति तयार गर्ने ।</p>	<p>१. विद्यालयको कक्षा कोठा सुधार तथा मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने ।</p> <p>२. भगवती प्रा.वि.लाई नि.मा.वि.मा स्तरोन्नती गर्ने ।</p> <p>३. फर्निचरको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>४. महिलाहरूको क्षमता विकास र आयआर्जनका लागि तालिमको सञ्चालन ।</p> <p>५. महिला साक्षरता कक्षाहरू सञ्चालन र यसको प्रभावकारिता विस्तार गर्ने ।</p> <p>६. फोहोर सङ्कलन गर्ने टोकरी, भाँडाकुँडा धुने स्थान बुदालोका साथै भाँडाकुँडा सुकाउने (मचान र जुठ्यान) चाडको व्यवस्थापन ।</p> <p>७. दलित समुदायको जनचेतना अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>८. दलित समुदायको आयआर्जन वृद्धि गर्न सिकर्मी, डकर्मी तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>९. सार्वजनिक पाटी पौवा चौतारीको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>१०. बालबालिकाहरूकालागि नेतृत्व विकास तालिम र क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>११. बालबालिकाहरूका लागि अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१२. अपाङ्गमैत्री विद्यालय व्यवस्थापन गर्ने ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. बाढीपहिरो नियन्त्रण कार्यक्रम ।</p> <p>२. खालीबाट गोलखारा घोवा निर्माण ।</p> <p>३. गा.वि.स.बाट कालापानीसम्म घोरेटो बाटोको निर्माण गर्ने ।</p> <p>४. शाही कुवारी मन्दिर निर्माण तथा तिर्थालुका लागि नुहाउने धारा निर्माण ।</p> <p>५. भोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने ।</p> <p>६. काठे पुलको मर्मत गर्ने ।</p> <p>७. थारीगाउँबाट पाथिमेरेसम्म घोरेटो बाटो निर्माण ।</p> <p>९. नाङ्गा डाँडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>१०. भलखोलादेखि तिर्थसम्म बाटो निर्माण ।</p> <p>११. माइभगवती मन्दिर घेरावार निर्माण ।</p> <p>१२. गा.वि.स. कार्यालयदेखि कालापानीसम्म मोटर बाटो निर्माण ।</p> <p>१३. थारीगाउँदेखि भैसीगारसम्म गोरेटो बाटो निर्माण ।</p>	<p>१. लघुजल विद्युत आयोजना निर्माणको लागि पहल गर्ने ।</p> <p>२. सुधारिएको पानी घट्ट र सुधारिएको चुल्होको लागि पहल गर्ने ।</p> <p>३. वडाका खानेपानी योजनामा मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>४. वडामा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण गर्ने ।</p> <p>५. कुलो निर्माण मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्थापन तथा परिचालन गर्ने ।</p> <p>६. फुम्दाखानेपानी योजना ।</p>
	संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र
	<p>१. गा.वि.स.का क्षेत्रगत योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा, अनुगमन मूल्याङ्कन र जनलेखा परीक्षणको अनिवार्य व्यवस्थापन गर्ने ।</p>

१४. धारचौरदेखि दूरकुमासम्म गोरेटो बाटो । १५. अडा खोला ट्रशवृज ।	२. गा.वि.स.स्तरदेखि समुदायस्तरसम्म क्षमता विकास तालिमहरुको आयोजना गर्ने ।
--	---

वडा नं.: ७

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
१. उन्नत जातको तरकारी आलु, काउली, प्याज खेतीको प्रवर्द्धन गर्ने । २. उन्नत जातको खाद्यान्न मकै, कोदो, धान बालीको प्रवर्द्धन गर्ने । ३. फलफूल खेती सुन्तला, जुनार, दाँते ओखर, अंगुर, अलैची, खेती गर्ने । ४. सुधारिएको चुलो निर्माण । ५. वडाका स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरुको क्षमता विकास तालिम तथा परिचालन सम्बन्धी व्यवस्थापन गर्ने । ६. कृषकहरुको क्षमता विकास तालिम र भ्रमणको व्यवस्थापन गर्ने । ७. वडामा कृषि सामग्रीहरुको पहुँच बिस्तार र गोठ सुधार र जैविक विषादिको बिस्तारको कार्यक्रम । ८. पौराणीक सीपको लागि राडी पाखी बुनाई सीपको प्रवर्द्धन गर्ने । ९. नर्सरी स्थापना र व्यवस्थापन गर्ने । १०. उन्नत खाले बोका, बाखा, गधा । ११. युवाहरुका लागि सिकर्मी, डकर्मी, हाउस वाइरिङ्ग तालिम ।	१. कालिका प्रा.वि. भवन, कक्षा कोठा, फर्निचर निर्माण गर्ने । २. वडामा सामुदायिक भवनको निर्माण गर्ने । ३. वडामा पाटी पौवा र चौतारीहरुको निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने । ४. अहेव र मासिकाको आवश्यकता परिपुर्ती । ५. महिलाहरुको क्षमता विकासका लागि सिलाई कटाई तालिमको आयोजना गर्ने । ६. वडामा महिला साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्ने । ७. युवाहरुको लागि सीपमूलक तालिम । ८. बालबालिकाहरुका लागि नेतृत्व विकास र क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने । ९. विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप र शैक्षिक सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गर्ने । १०. वडामा बालमैत्री भवन निर्माण गर्ने । ११. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुका लागि आयआर्जन क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	
१. नेप्टी खानेपानी निर्माण २. नि.मा.वि. फिल्ड निर्माण ३. जगदुलादेखि दहसम्म तटबन्धन निर्माण ४. तल्लसबगरहुँदै खातीगुर्ता मोटर बाटो ५. घट्टेखोला ट्रशवृज निर्माण	
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
१. गा.वि.स.मा क्षेत्रगत योजनाहरुको कार्यान्वयनका लागि नियमित अनुगमन, समीक्षा, मूल्याङ्कन र जनलेखापरीक्षणको व्यवस्था गर्ने । २. गा.वि.स.स्तरदेखि समुदायस्तरको क्षमता विकासका लागि तालिमहरुको आयोजना गर्ने ।	१. नेप्टीपुजा सिचाई कुलोको निर्माण । २. खुदी खानेपानी योजना (जारे मुहान बाट) । ३. चौला ओढारदेखि जोगी दुला पाईप सिचाई । ४. गाउँखोला मुहानदेखि औल हुँदै घरंगा दह खा.पा. योजना । ५. चौवरालदेखि बगर दुर्गमासम्म खा.पा. तथा पाईप सिचाई ।

वडा नं.: ८

आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
१. उन्नत जातको नगदेवाली खेती प्रवर्द्धन गर्ने । २. उन्नत जातको खाद्यान्न बाली खेतीको प्रवर्द्धन गर्ने । ३. स्याउ र ओखर खेती गर्ने । ४. उन्नत जातका भेंडा बाखा पालन गर्ने ।	१. वडामा माध्यमिक विद्यालयको स्थापना गर्ने । २. साक्षरता कक्षाहरु सञ्चालन गर्ने । ३. बाल शिक्षाको निर्माण गर्ने । ४. सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन । ६. परम्परागत रुपमा सञ्चालित आरनहरुको स्तर

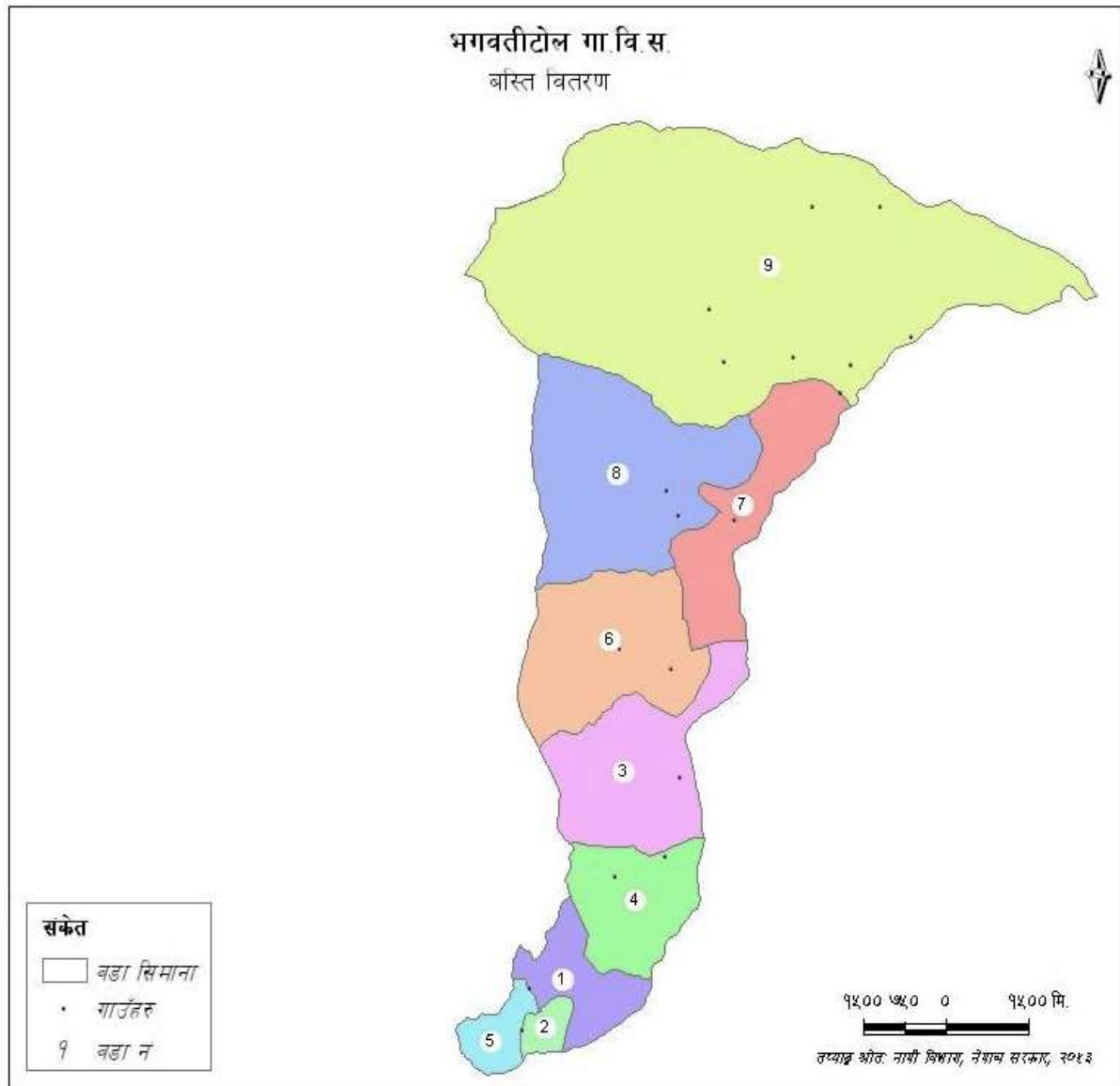
<p>५. कृषकहरूका लागि प्राविधिक ज्ञान र क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. उन्नत जातको बीउको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>७. गोठ सुधार गोठे मल सुधार, जैविक विषादी निर्माण र विस्तार गर्ने ।</p> <p>८. सिकर्मी, डकर्मीहरूको क्षमता विस्तारका लागि तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>९. घरेलु तथा लघु उद्यम विकासका लागि भवन, सामाग्री, उद्योग दर्ता र अभिमुखिकरण तालिमको आवश्यकता ।</p> <p>१०. वडामा कुटानी, पिसानी र चिरानी मिलको निर्माण ।</p> <p>११. वडामा नर्सरीको स्थापना गरी नाङ्गा डाँडापाखामा वृक्षारोपण गर्ने ।</p> <p>१२. जडीबुटी नर्सरीको स्थापना, व्यवस्थापन र गह्वर सुधार गर्ने ।</p> <p>१३. सतुवा, चिराइतो, अंगुरखेती ।</p> <p>१४. एग्रोभेटको स्थापना ।</p> <p>१५. फर्निचर उद्योग ।</p>	<p>वृद्धि ।</p> <p>७. वडामा चेतना अभिवृद्धि तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>८. दलित समुदायको आयआर्जन वृद्धिका लागि सीपमूलक तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>९. महिलाहरूको क्षमता विकास आयआर्जन विकासका लागि सिलाईकटाई बुनाई तालिमहरू सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१०. बालबालिकाहरूका लागि अतिरिक्त क्रियाकलापहरूको सञ्चालन ।</p> <p>११. बाल क्लबहरूको संस्थागत विकास गर्न नेतृत्व विकास र क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१२. फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूका लागि तालिमको सञ्चालन ।</p> <p>१३. अपाङ्गहरूका लागि आयआर्जन वृद्धि गर्न कुखुरा पालन व्यवसाय सञ्चालन गर्ने ।</p> <p>१४. वडाका वृद्धवृद्धाहरूका लागि उचित औषधी उपचारको आवश्यकता ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र
<p>१. प्रकोपग्रस्त स्थानहरूमा तटबन्धन ।</p> <p>२. माथिल्लोभचौरदेखि थाङ्गा जोड्ने भो.पु. ।</p> <p>३. कालुपानी घट्टेखोला ट्रशवृज निर्माण ।</p> <p>४. वडामा बालमैत्री भवनको निर्माण ।</p> <p>६. वडामा सामुदायिक भवनको निर्माण ।</p> <p>७. मौजादेखि बाघछेर्ना काँधसम्म बाटो निर्माण ।</p> <p>८. पाईपवाट सिंचाई निर्माण ।</p> <p>९. नि.मा.वि. फिल्ड निर्माण ।</p> <p>५. टेलिफोनको टावरको निर्माण ।</p>	<p>१. खैना खानेपानीको निर्माण ।</p> <p>२. आकाशेपानी सङ्कलन ।</p> <p>३. जारेखोला मुहान हुँदै छाङ्गादेखि कालापानीसम्म खानेपानी निर्माण ।</p> <p>४. कट्यारा, रुपकोटमा प्लाष्टिक पोखरी ।</p> <p>५. लघु जल विद्युतको माग गर्ने ।</p> <p>६. नि.मा.वि. फिल्ड निर्माण ।</p> <p>७. नेप्टेपुजा सिंचाई निर्माण ।</p>
संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र	
<p>१. क्षेत्रगत योजनाहरूको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न नियमित अनुगमन, समीक्षा, मूल्याङ्कन र लेखापरीक्षण गर्ने ।</p> <p>२. गा.वि.स. स्तरदेखि समुदायस्तरसम्म क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>३. उपभोक्ता समितिलाई क्षमता विकास तालिम, गोष्ठीको आयोजना गर्ने ।</p>	

वडा नं.: ९

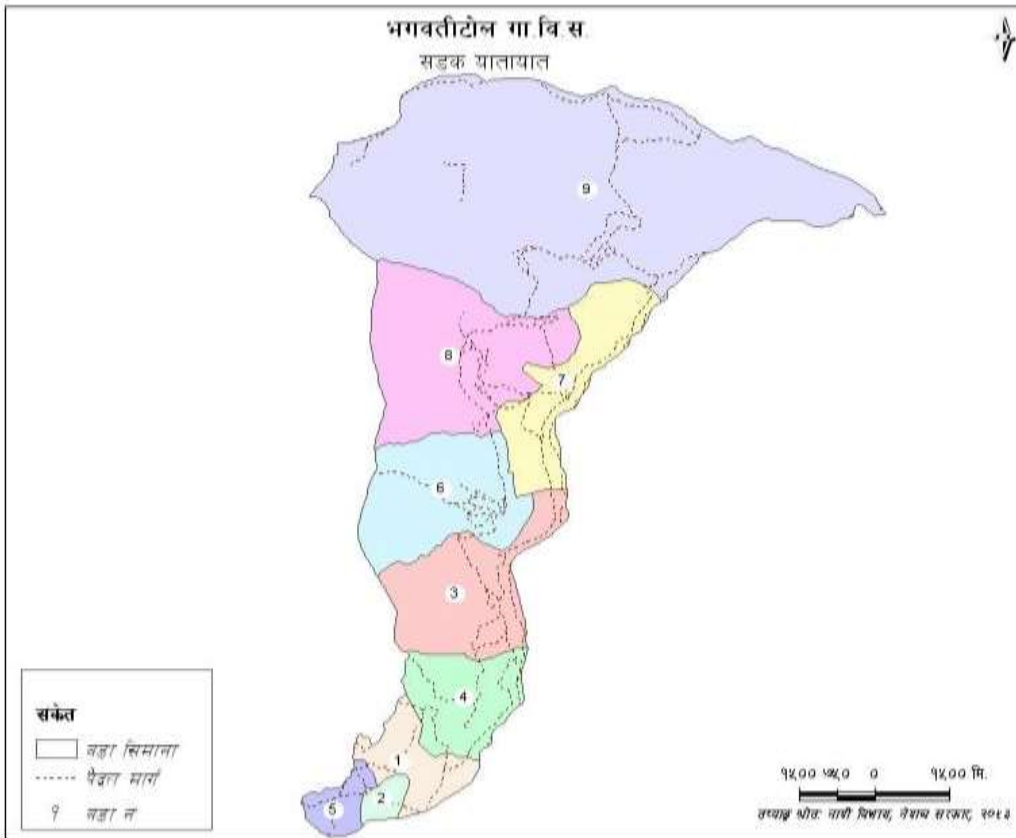
आर्थिक विकास क्षेत्र	सामाजिक विकास क्षेत्र
<p>१. नगदेवाली दाल, आलु, खेती ।</p> <p>२. उन्नत जातको खाद्यान्न वाली धान, मकै, कोदो, प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>३. फलफूल खेती सुन्तला, स्याउ, दाँतेओखरको पकेट क्षेत्र विस्तार गर्ने ।</p> <p>४. उन्नत जातको भेंडाबाखा पालन गर्ने ।</p> <p>५. कृषकहरूको क्षमता विकास तालिम र भ्रमणको आयोजना गर्ने ।</p> <p>६. उन्नत जातको बीउको व्यवस्थापन गर्ने ।</p> <p>७. गोठ सुधार, गोठेमल सुधार र जैविक विषादिको प्रवर्द्धन गर्ने ।</p> <p>८. परम्परागत सीपको प्रवर्द्धन गर्दै सिकर्मी, डकर्मीका लागि</p>	<p>१. जनसेवा प्रा.वि.को भवन निर्माण ।</p> <p>२. विद्यालयको घेरवार गर्ने, फर्निचरको व्यवस्थापन र फिल्ड निर्माण गर्ने ।</p> <p>३. महिलाहरूका लागि सिलाई, कटाई र बुनाई तालिमको आयोजना गर्ने ।</p> <p>४. महिलाहरूको क्षमता विकासका लागि तालिमहरूको आयोजना गर्ने ।</p> <p>५. मालिका बाल विकास केन्द्रको भवन निर्माण गर्ने ।</p> <p>७. बालमैत्री शैक्षिक सामग्रीहरूको आवश्यकता ।</p>

<p>तालिमको आयोजना गर्ने । ९. राडी पाखी र गलैँचा बुनाई तालिमको आयोजना गर्ने । १०. नर्सरी स्थापना गर्ने र वृक्षारोपण गर्ने । ११. गढा सुधार, तटबन्धन र वृक्षारोपण गर्ने । १२. सुधारिएको चुलो । १३. सुधारिएको घट्ट । १४. काठ फर्निचर उद्योग ।</p>	<p>८. बाल क्लबहरुको संस्थागत विकासका लागि नेतृत्व विकास र क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने । ९. अपाङ्गहरुको आयआर्जन वृद्धि गर्न कुखुरा पालनको माग गर्ने । १०. मनका बगर, खोली बजार, ढारथला बजार व्यवस्थापन गर्ने ।</p>
भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र	संस्थागत तथा सुशासन विकास क्षेत्र
<p>१. सामुदायिक भवन, वृद्धाश्रम र असहाय पुर्नस्थापना केन्द्रको निर्माण गर्ने । २. रुपगाड (भेरीखोला) भोलुङ्गे पुलको निर्माण गर्ने । ३. रुपगाड, छिरेना हुँदै कटेरासम्म घोरेटो बाटो । ४. सिउना खानेपानी निर्माण । ५. तल्लुबगर, वाइकाडा, वडा नं. ६, ७, ८ हुँदै रुपा, कालिकासम्म ग्रामीण मोटर बाटो । ७. नि.मा.वि.को भवन र फिल्ड निर्माण । ८. भेरी पुलदेखि दुवालासम्म घोरेटो बाटो निर्माण । ९. तल्लोभेरी खोला काठे पुल । १०. पोरीबगर र मनका खोला जोड्ने पुल । ११. पोरीबगर हुँदै रुप सिउनासम्म ग्रामीण सडक ।</p>	<p>१. गा.वि.स.का क्षेत्रगत योजनाहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन, सार्वजनिक सुनुवाई, समीक्षा र जनलेखापरीक्षणलाई निरन्तरता दिने । २. उपभोक्ता समितिलाई क्षमता विकास तालिमको आयोजना गर्ने ।</p>
जलश्रोत तथा विद्युतीकरण विकास क्षेत्र	
<p>१. घुत्कनेमुलदेखि सिउना खानेपानीको निर्माण । २. बेरीखोला गैरा छीराना दुवाला खानेपानी । ३. आकाशे पानीको सङ्कलन र प्रयोगका लागि व्यवस्थापन गर्ने । ४. सिउना पाईप सिंचाइ कुलो (मुला खोला मुहान) । ५. भेरी खोला लघु जल विद्युत योजना निर्माण । ६. गा.वि.स.मा टेलिफोनका लागि टावरको क्षमता वृद्धि । ७. बल्चौर डोबका खानेपानी निर्माण ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● कटेरालेख रुप खानेपानी योजना ● भेरीखोला टूशबृज 	

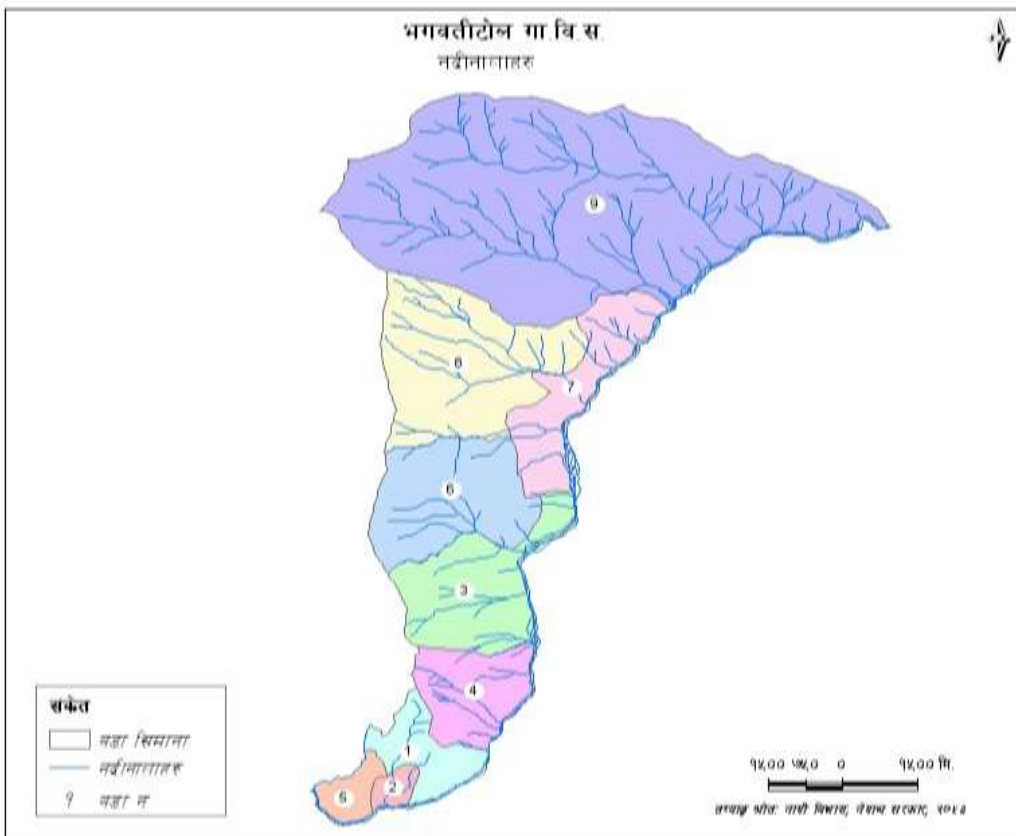
अनुसूची ५: गा.वि.स.को श्रोत नक्साहरु

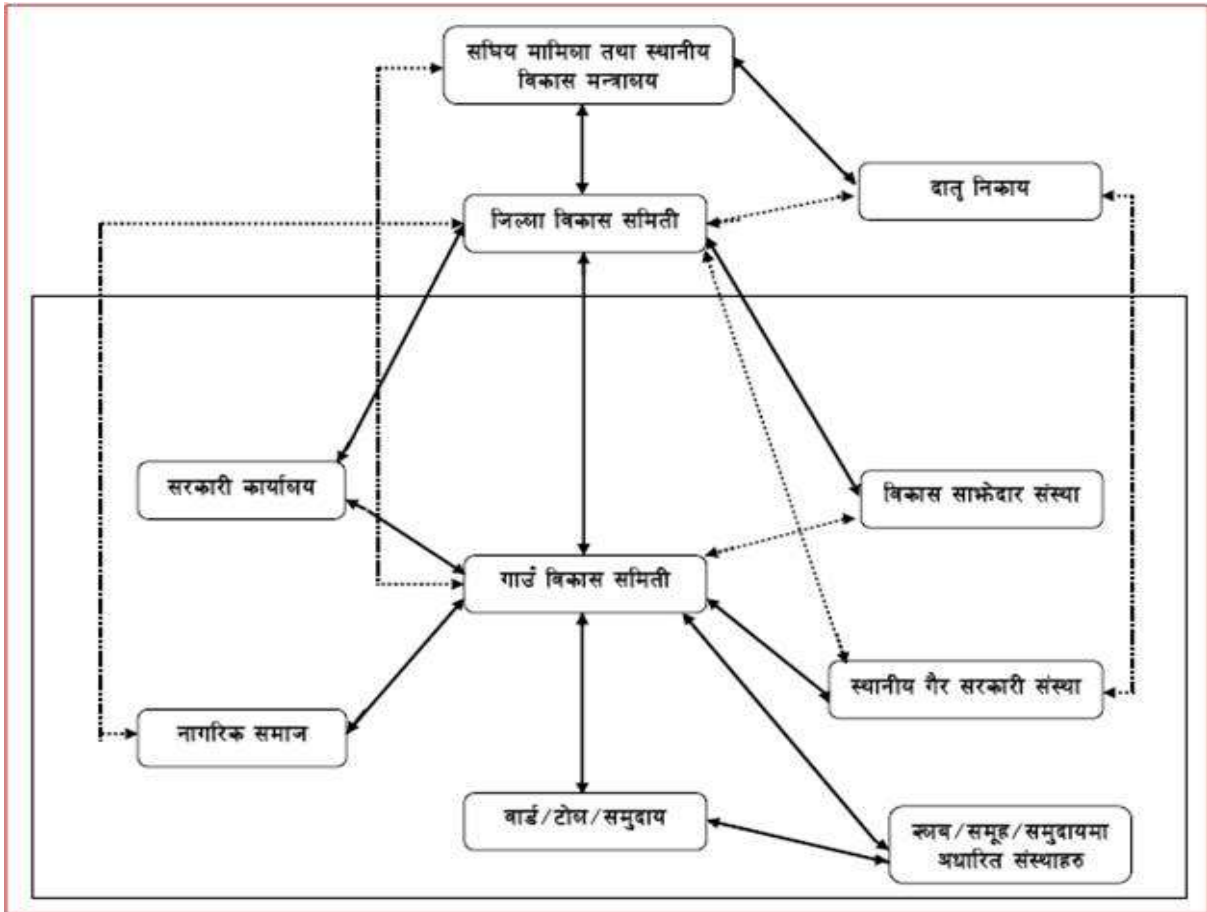
भगवती गा.वि.स.को सडक तथा बाटोघाटोको स्थिति

भगवती गा.वि.स.को नदीनालाहरु

अनुसूची ६: गा.वि.स.को सङ्गठन संरचना र संस्थागत सम्बन्ध

अनुसूची ७: सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिबद्धता

हामी हामीले बनाएको हाम्रो गा.वि.स.को आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न सामूहिक रूपमा प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछौं ।

क्र.सं.	सहभागीको नाम	ठेगाना	कार्यालय/निकाय	पद	हस्ताक्षर
१.	ठगेन्द्र गिरी	भगवतीटोल गा.वि.स.	गा.वि.स. कार्यलय	सचिव	
२.	नरेन्द्र ध्यार	भगवतीटोल	उप-स्वास्थ्यचौकी	गा.स्वा.का.	
३.	जयबहादुर विष्ट	३	नेपाली कांग्रेस	प्रतिनिधी	
४.	जयबहादुर शाही	३	ने.क.पा.एमाले	प्रतिनिधी	
५.	अमरबहादुर शाही	३	ए.ने.क.पा. (माओवादी)	प्रतिनिधी	
६.	विरबहादुर मल्ल	७	ने.क.पा. (माओवादी)		
७.	चन्द्र बहादुर बि.क.	४	दलीत प्रतिनिधी		
८.	लक्ष्मी बि.क.	८	जनजाति प्रतिनिधी		
९.	बुद्धीबहादुर गुरुङ्ग	८	एनेकपा (माओवादी)	जि.क.सदस्य	
१०.	विरेन्द्रमान श्रेष्ठ	ने.रा.मा.वी.अवलगुर्ता		प्र.अ.	
११.	नरेन्द्रबहादुर शाही	६			
१२.	रामबहादुर मल्ल	६			
१३.	अशोककुमार शाही	६			
१४.	प्रेम खत्री	१			
१५.	शान्तबहादुर विष्ट	३			
१६.	अनन्त विष्ट	४			
१७.	दलहादुर बि.क.	९			
१८.	लोकेन्द्र शाही	९	ने.रा.मा.वि.	शिक्षक	
१९.	डिल्लीबहादुर शाही	३	लक्ष्मी नि.मा.वि.	प्रतिनिधी	
२०.	तेजबहादुर बि.क.	४			
२१.	तेजबहादुर शाही	३			
२२.	डिल्लीबहादुर शाही	३			
२३.	मिलन शाही	३			
२४.	सुदीप बि.क.	४			
२५.	पूर्णबहादुर शाही	५			
२६.	केशव बि.क.	४			
२७.	बालजीत बि.क.	४			
२८.	जिते नेपाली	८			
२९.	विरबहादुर बस्नेत	९			
३०.	निमबहादुर बि.क.	७			
३१.	बलकुमार बि.क.	४			
३२.	नैने बि.क.	४			
३३.	पदमबहादुर सिंह	४	रा.प्र.पा.	प्रतिनिधी	
३४.	शिला विष्ट	३			
३५.	निमा विष्ट	३			
३६.	विपना सिंह	३			
३७.	दलबहादुर मल्ल	८			
३८.	निमकुमार विष्ट	३			
३९.	खर्कबहादुर बोहोरा	३			
४०.	दानबहादुर विष्ट	३			
४१.	रामबहादुर शाही	६			

४२.	सुरेन्द्रबहादुर शाही	६			
४३.	दिलबहादुर विष्ट	६			
४४.	हरीप्रसाद ज्ञावली	ने.रा.मा.वि	अवलगुर्ता	शिक्षक	
४५.	जिते दमाई	ने.रा.मा.वि			
४६.	कर्णे दमाई	ने.रा.मा.वि			
४७.	जितबहादुर नेपाली	ने.रा.मा.वि			
४८.	गोविन्द पण्डित	हेल्भेटास जाजरकोट	लिङ्ग/हेल्भेटास	जि.का.सं.	
४९.	सानुमाया थापा	हेल्भेटास जाजरकोट	एस.एस.एम.पी.	लेखापाल	
५०.	कर्णबहादुर रोकाया	पहाडी क्षेत्र विकास अभियान जाजरकोट		व.प्र.सं.	
५१.	सहदेव बस्नेत	सहजकर्ता		सहजकर्ता	
५२.	मोहन बस्नेत	जि.वि.स.	उपाप	सा. परिचालक	
५३.	प्रेमबहादुर खत्री	भगवति			
५४.	नविन सिंह	गा.वि.स. प्रशासन तथा लेखा सहायक			
५५.	विरबहादुर मल्ल	भगवती	सरसफाई सहजकर्ता		
५६.	टेकबहादुर कार्की	भगवती प्रा.वि.फुम्दा	प्र.अ.		
५७.	अमरबहादुर बस्नेत	१	ने.क.पा. एमाले.	जि.क.स.	
५८.	भिमबहादुर खत्री	२			

सहभागीहरूको उपस्थिति र प्रतिबद्धता

आज मिति २०७०/१२/१४ अर्थात् १४ अक्टोबर २०१३ गतेका दिन गाउँ विकास आर्वाधिक योजना भगवती गाविसको १
प्रतिबद्धता गोष्ठीमा उपस्थित हामी सहभागीहरू हाम्रो गाविसको आर्वाधिक योजना कार्यान्वयन
सामुहिक रूपमा प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछौं ।

क्र.सं.	सहभागीको नाम, थर	ठेगाना	कार्यालय/निकाय	पद	हस्ताक्षर
१	ठक्रेन्द्र गिरी		गाविसको कार्यालय	सचिव	
२	नरैन्द्र बघार		सुप-स्को चौकी	ग्रा.स्को.का.	
३	जयकृष्ण विष्ट	भागवती-३	नेपाली कांग्रेस	पाटी प्रतिनिधी	
४	जयकृष्ण शाही	— " —	तेकण्डा स्थान	— " —	
५	अमरक शाही	— " —	एलेकण्डामाकोशी	— " —	
६	वीरमल मल्ल	भागवती-६	तेकण्डा माकोशी	— " —	
७	चन्द्रकृष्ण विक	भागवती-४	दलित प्रतिनिधी	—	
८	नारायण विष्ट	भागवती-२	महिला	— " —	
९	बुद्धि नहापुर सुब्बा	भागवती-५	अल्पजमी	— " —	
१०	विरैन्द्रमान श्रेष्ठ		नेरामावि गाविसको	शिक्षक	
११	नरैन्द्रकृष्ण शाही	भागवती-६			
१२	रामकृष्ण मल्ल	— " —			
१३	अशोक कु. शाही	— " —			
१४	रम रवनी	भागवती-७			
१५	जयकृष्ण विष्ट	भागवती-३			
१६	चन्द्रकृष्ण विक	भागवती-४			

28/03/20

	दस्तावेज का प्रकार	भाग्यवती		दिनांक	स्थिति
१७	लोकेशन शर्ही	भाग्यवती ९		२०१५	अंतिम
१८	दिल्ली का शर्ही	भाग्यवती	लेखन/विशेषज्ञता	२०१५	अंतिम
१९	रेज का विकल्प	भाग्यवती ४	अंतिम/निष्पत्ती	२०१५	अंतिम
२०	रेज का शर्ही	भाग्यवती २			अंतिम
२१	दिल्ली का शर्ही	भाग्यवती			अंतिम
२२	मिलन शर्ही	भाग्यवती			अंतिम
२३	सुदूर विच्छेद	भाग्यवती ४			अंतिम
२४	पुर्ण का शर्ही	भाग्यवती			अंतिम
२५	कैशाल विच्छेद	भाग्यवती ४			अंतिम
२६	बालजित विच्छेद	भाग्यवती ४			अंतिम
२७	जिते नेपाली	भाग्यवती			अंतिम
२८	वि. ० वस्तेल	भाग्यवती			अंतिम
२९	निम ० विच्छेद	भाग्यवती			अंतिम
३०	दल का विच्छेद	भाग्यवती ४			अंतिम
३१	दल का विच्छेद	भाग्यवती ४			अंतिम
३२	पदम का विच्छेद		राज्य	अंतिम	अंतिम
३३	शिला विच्छेद	भाग्यवती ३			अंतिम
३४	निमा विच्छेद	भाग्यवती ३			अंतिम
३५	मिपना विच्छेद	रजवा ३			अंतिम

क्र.सं.	सहभागीको नामघर	ठेगाना	कार्यालय/निकाय	पद	हस्ताक्षर
२६.	दुलाल क. मल्ल	भगवती - ८			
२७.	विमल क. विष्ट	भगवती - ३			
२८.	खडक क. शही	भगवती - ३			
२९.	दाल क. विष्ट	भगवती - ३			
३०.	राम क. शही	भगवती - ६			
३१.	शरद क. शही	भगवती			
३२.	वि. क. विष्ट	भगवती			
३३.	श्री प. शर्मा	गेश्यावाते अंतर्गत			
३४.	जि. क. शर्मा				
३५.	कृष्ण क. शर्मा				
३६.	जित क. नेपथी				
३७.	गोविन्द पाठक	हेल्थोरास जाजरकोट	नि.क. हेल्थोरास	नि.का. सं.	
३८.	रामभाषा थापा	" " "	रा.प.स. एम. वि.	नेपाल	
३९.	कर्ण क. शर्मा	पहाडी राज/विद्यालय	को.वि.प.न. जाजरकोट	म. प्र. सं.	
४०.	सुद क. शर्मा	" " "	" " "	संस्कृत	
४१.	मोहन क. शर्मा	जि.क. वि. वि. वि. वि. वि. वि.	दशरथ शर्मा		
४२.	प्रेम क. शर्मा	भगवती - १	ज.क. वि. वि. वि.		
४३.	नरविन विष्ट	भगवती - ६	भगवती शर्मा वि. वि. वि.		
४४.	वि. क. शर्मा	भगवती - १	रा.प.स. एम. वि.	ज. क.	
४५.	देव क. शर्मा	भगवती - १	प्रा. वि. वि. वि.	ज. क.	
४६.	अमर क. शर्मा	भगवती - १	ने. क. वि. वि. वि.	ज. क.	
४७.	भिम क. शर्मा	" " "	" " "		

अनुसूची ९: गा.वि.स.का न्यूनतम शर्तका सूचकहरु

९.१ गा.वि.स.का न्यूनतम शर्तका सूचकहरु

मूल्याङ्कन गरेको आधार वर्ष:- आ.व.

क्र.सं.	सूचकहरु	मापन तालिका	छ	छैन
१	योजना तथा बजेट स्वीकृति	चालू आ.व.को बजेट तथा कार्यक्रम गत आ.व.को पौष मसान्तभित्र गाउँ परिषद्बाट स्वीकृत गरेको		
		स्वीकृत गाउँ विकास कार्यक्रमको विवरण माघ मसान्तभित्र जिल्ला विकास समितिमा पठाएको		
२	वार्षिक प्रगति समीक्षा	गत भन्दा अघिल्लो आ.व.मा गाउँ विकास समितिद्वारा सञ्चालित आयोजना तथा कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति समीक्षा गत आ.व.को पहिलो चौमासिक अवधिभित्र सम्पन्न गरेको		
		समीक्षाको उपस्थिति सहितको निर्णय पुस्तिका तयार गरेको		
		समीक्षा भएको मितिले एक महिनाभित्र सोको प्रतिवेदन सहितको जानकारी सम्बन्धित जिल्ला विकास समितिको कार्यालयमा पठाएको		
३	अनुदानको उपयोग तथा आय-व्ययको अभिलेख	सबै प्रकारका आन्तरिक आय प्राप्त गर्दा आम्दानी रसिद (अनुसूची ९) प्रयोग गरेको		
		दैनिक आय शीर्षकगत कर सङ्कलन खाता (अनुसूची १०) प्रयोग गरेको		
		बैंक नगदी किताब (अनुसूची १७) प्रयोगमा ल्याएको		
		पेशकी खाता (अनुसूची २०) खडा गरी पेशकीको अभिलेख राखेको		
४	अन्तिम लेखापरीक्षण	नेपाल सरकारले उपलब्ध गराउने पूँजीगत अनुदानको रकम चालू प्रकृतिका कार्यमा खर्च नगरेको		
		सूचीकृत लेखापरीक्षक मध्येबाट लेखापरीक्षण गराउनको लागि लेखापरीक्षकको नाम स्वीकृतिका लागि सिफारिश गरी गत आ.व.को पहिलो चौमासिकभित्र जिल्ला विकास समितिमा पठाएको		
		गत आ.व.भन्दा अघिल्लो आ.व.को सम्पूर्ण आम्दानी-खर्चको अन्तिम लेखापरीक्षण जिल्ला विकास समितिबाट खटाएको लेखापरीक्षकबाट गत आ.व. भित्रै सम्पन्न गराएको		
५	जिन्सी व्यवस्थापन	लेखापरीक्षणको प्रतिवेदन गाउँ परिषद्मा पेश भई छलफल भएको		
		खर्च भएर जाने सबै जिन्सी मालसामानको लगत स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावलीको अनुसूची ५० बमोजिमको खातामा राखेको		
		खप्ने सबै जिन्सी मालसामानको लगत स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावलीको अनुसूची ५१ बमोजिमको खातामा राखेको		
६	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम	आफ्नो हक भोगको सम्पूर्ण अचल सम्पत्तीको अभिलेख राखेको		
		चालू आ.व.मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको विवरण अद्यावधिक गरी गत आ.व.को पौष मसान्तभित्र जिल्ला विकास समितिमा पठाएको		
		गत आ.व.मा भत्ता प्राप्त गरेका व्यक्तिहरूको फोटो सहितको अभिलेख प्रमाणित गरी राखेको		
७	कर्मचारी व्यवस्थापन	सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको लागि जिल्ला विकास समितिबाट पेशकी प्राप्त गरेको मितिले ३५ दिनभित्र पेशकी फछ्यौट गरेको		
		ऐनको दफा २४९ बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी परिषद्बाट दरबन्दी स्वीकृत भएको		
		स्वीकृत दरबन्दीमा नियुक्ति गर्दा प्रशासनिक खर्चको सीमा ननाघ्ने गरी		

	पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा नियुक्ति गरेको		
	लोक सेवा आयोगको प्रतिनिधि सहितको उपस्थितिमा पदपूर्ति सम्बन्धी निर्णय गरेको		
	स्वीकृत स्थायी दरबन्दीभन्दा बढि कर्मचारी नियुक्ति नगरेको		
	स्वीकृत स्थायी दरबन्दीमा अस्थायी नियुक्ति नगरेको		

मूल्याङ्कन कार्य गरेको मिति देखि सम्म

 मूल्याङ्कनकर्ताको दस्तखत प्रमाणितकर्ता (गा.वि.स. सचिव) को
 दस्तखत

९.२ गा.वि.स.का कार्यसम्पादन मापनका सूचकहरु

सूचक नं.	सूचक	मापन तालिका	छ	छैन
१	सहभागितात्मक गाउँ विकास योजना तर्जुमा	गाउँ विकास कोषमा प्राप्त हुने सबै प्रकारको श्रोतको अनुमान गरेको वडास्तरीय भेला गरेको एकीकृत योजना तर्जुमा समितिको बैठकबाट गाउँ विकासका आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको प्राथमिकता निर्धारण गरेको आयोजनागत/कार्यक्रमगत रुपमा बजेट बाँडफाँड गरेको गाउँ परिषद्बाट स्वीकृत गाउँ विकास योजना गाउँबासीको जानकारीका लागि गा.वि.स.को सूचना पाटी मार्फत एक महिनाभित्र सार्वजनिक गरेको		
२	निकास र खर्चको अवस्था	गा.वि.स. अनुदान वापत प्राप्त भएको रकम चौमासिक रुपमा निकास माग गरेको परिषद्बाट स्वीकृत कार्यक्रममा गा.वि.स. अनुदान वापत प्राप्त बजेटको ८० प्रतिशत भन्दा बढि खर्च गरेको		
३	लक्षित समूह र क्षेत्र विकास कार्यक्रमको बजेट विनियोजन र खर्च	चालु आ.व.का लागि गत वर्षको परिषद्बाट विपन्न वर्गका महिला र बालबालिकाहरुलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रमका लागि न्यूनतम दश/दश प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको चालु आ.व.का लागि गत वर्षको परिषद्बाट सबै जातजातिका आर्थिक रुपमा विपन्न तथा आर्थिक एवं सामाजिक रुपमा पिछडिएका वर्ग एवं क्षेत्र तथा नेपाल सरकारले सूचना प्रकाशित गरी लक्षित समूह भनि तोकिएका वर्ग एवं समुदायले प्रत्यक्ष फाइदा पाउने कार्यक्रम वा आयोजनाका लागि न्यूनतम पन्ध्र प्रतिशत विनियोजन गरेको माथि १ र २ बमोजिम विनियोजित बजेट आयोजनागत रुपमा बाँडफाँड गरेको चालु आ.व.का लागि गत वर्षको परिषद्ले कृषिक्षेत्रको विकासका लागि तोकिए बमोजिमको बजेट विनियोजन गरेको माथि १, २ र ४ मा उल्लेखित समूह र क्षेत्रमा गत आ.व.का लागि विनियोजित बजेटको ८० प्रतिशतभन्दा बढि खर्च गरेको		
४	आय व्ययको विवरण सार्वजनिक	गत आ.व.को आय-व्ययको विवरण चालू आ.व.को श्रावण मसान्तभित्र गा.वि.स. कार्यालय, गा.वि.स. क्षेत्रभित्रको स्वास्थ्य संस्था र नजिकको विद्यालय समेतको सूचना पाटी मार्फत सार्वजनिक गरेको गत आ.व.को आय व्यय विवरण आ.व. समाप्त भएको ३५ दिनभित्र जि.वि.स.मा पठाएको		

		गत आ.व.मा प्रत्येक महिनाको मासिक आय सङ्कलन र खर्च विवरण सूचनापाटी मार्फत सार्वजनिक गरेको		
५	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम	गत आ.व.मा भत्ता पाईरहेका व्यक्तिहरू मध्ये मृत्यु भएका वा बसाईसराई भई गएका सबै व्यक्तिहरूको लगत कट्टा गरी अभिलेख अद्यावधिक गरेको		
		गत आ.व.मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको नाम नामेशी सहितको विवरण चालू आ.व.को श्रावण मसान्तभित्र गा.वि.स., स्वास्थ्य संस्था र सार्वजनिक स्थलमा टाँसी सार्वजनिक गरेको		
६	व्यक्तिगत घटना दर्ता अभिलेख	व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी ५ वटै दर्ता रजिष्टर अद्यावधिक गरी अभिलेख राखेको		
		सबै घटना दर्ताको लागि (जन्म, मृत्यु, विवाह र बसाईसराईको) सूचना फाराम निःशुल्क उपलब्ध गराउने गरेको		
		गत वर्षको व्यक्तिगत घटना दर्ताको विवरण मासिक रूपमा जि.वि.स.मा पठाएको		
		व्यक्तिगत घटना दर्ताको वार्षिक प्रतिवेदन गत आ.व.को बैशाख मसान्त भित्र जिविसको कार्यालयमा पठाएको		
७	गा.वि.स.को वस्तु स्थिति विवरण	गा.वि.स.को वस्तुस्थिति विवरण मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा तयार गरेको		
		वस्तु स्थिति विवरण गाउँ परिषद्बाट स्वीकृत भएको		
		अद्यावधिक वस्तु स्थिति विवरण जि.वि.स.को कार्यालयमा पठाएको		
८	नागरिक वडापत्र	नागरिक वडापत्र सबैले देख्ने र बुझ्ने गरी गा.वि.स.को कार्यालय रहेको भवनमा राखेको		
		नागरिक वडापत्रमा प्रदान गर्ने सेवा र सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमका सम्बन्धमा जिम्मेवार कर्मचारी, लाग्ने दस्तुर र समय, सेवाग्राहीले अवलम्बन गर्नुपर्ने प्रक्रिया आदि उल्लेख भएको		
९	सार्वजनिक परीक्षण	सम्पन्न सबै भौतिक पूर्वाधार आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण गरेको		
		८० प्रतिशत वा सोभन्दा बढि भौतिक पूर्वाधारका आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण गरेको		
१०	जाँचपास फरफारक	सम्पन्न सबै आयोजनाहरूको असार मसान्तभित्र जाँचपास तथा फरफारक भएको		
११	आन्तरिक श्रोत व्यवस्थापन	चालु आ.व.का लागि गा.वि.स.का आन्तरिक आय वृद्धिका लागि आन्तरिक आयको प्रक्षेपण गरको		
		गतभन्दा अधिल्लो आ.व.को तुलनामा गत आ.व.मा दश प्रतिशतभन्दा बढि बीस प्रतिशतभन्दा कम आन्तरिक आय वृद्धि भएको		
		गतभन्दा अधिल्लो आ.व.को तुलनामा गत आ.व.मा बीस प्रतिशत वा सोभन्दा बढि आन्तरिक आय वृद्धि भएको		
१२	सार्वजनिक सुनुवाई	एक चौमासिकमा एक पटक पर्ने गरी कम्तिमा दुई वटा सार्वजनिक सुनुवाई गरेको		
		एक पटक मात्र सार्वजनिक सुनुवाई गरेको		
१३	पेशकी र बेरुजु फछ्यौट	गत आ.व.मा भएको कुल खर्चमा पेशकी बाँकी नभएको		
		गत आ.व.मा भएको कुल खर्चमा पाँच प्रतिशतसम्म पेशकी रहेको		
		गत आ.व.भन्दा अधिल्लो आ.व.सम्मको बाँकी पेशकी मध्ये ७५ प्रतिशत फछ्यौट भएको		
		बेरुजुको अध्यावधिक अभिलेख राखेको		
		कुल बेरुजुमध्ये ७५% वा सोभन्दा बढि फछ्यौट गरेको		

अनुसूची १०: बाली मौसमी पात्रो

तरकारीको उन्नत जात तथा लगाउने समय

क्र. सं.	बाली	जातहरु	रोप्ने (बेर्ना सार्ने) समय			बीउ दर/ रो. (ग्राम)	रोप्ने तरिका	लगाउने दुरी (फिट)		सारेको दिनदेखि पहिलो बाली दिने दिन	उत्पादन प्रति रोपनी (के.जी.)
			उच्च पहाड	मध्य पहाड	खोंच, बेसी, तराई			पक्ति- पक्ति	बोट - बोट		
१	काउली	१. काठमाण्डौ स्थानीय	चैत्र-आषाढ	श्रावण-भाद्र	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	२	१.५	९०-११०	१५००-२०००
		२. स्नेक्राउन (हाइब्रिड)	चैत्र-आषाढ	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	११०-१२०	१५००-२०००
		३. स्नोबल/किवोजायन्ट	चैत्र-आषाढ	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	४०	बेर्ना सार्न	१.५	१	४०-५०	७००-१०००
		४. दिपाली/कात्तिकी	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-वैशाख	आषाढ-श्रावण	४०	बेर्ना सार्न	१.५	१	४०-५०	७००-१०००
		५. स्नो किंग (हाइब्रिड)	चैत्र-आषाढ	श्रावण-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	५००-८००
		६. स्नो मिस्टीक (हाइब्रिड)	माघ-चैत्र	भाद्र-माघ	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	२	१२०-१३५	८००-१०००
		७. रामी (हाइब्रिड)	वैशाख-श्रावण	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	५००-८००
		८. मिल्क वे (हाइब्रिड)	आषाढ-भाद्र	श्रावण-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	७०-८०	१५००-३६००
		९. सिल्भर कप-६० (हाइब्रिड)	जेष्ठ-श्रावण	श्रावण-भाद्र	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५०-६५	११००-१८००
		१०. एन.एस-८४(हाइब्रिड)	फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७०	१८००-२४००
		११. स्वेता (हाइब्रिड)	आश्विन-चैत्र	माघ-चैत्र	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७५	१८००-२४००
		१२. एन.एस.-९०(हाइब्रिड)	फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण	आश्विन-कार्तिक	२०	बेर्ना सार्न	२	२	९०-१००	१८००-५०००
		१३. ह्वाइट कन्टेसा (हाइब्रिड)	जेष्ठ-श्रावण	श्रावण-भाद्र	आश्विन-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	१.५	१.५	६०-६५	१०००-१५००
२	बन्दा	१. गोल्डेन एकर	फाल्गुण-वैशाख	श्रावण-भाद्र	भाद्र-आश्विन	४०	बेर्ना सार्न	२	१.५	९०-१००	१०००-१५००
		२. प्राईड अफ इन्डिया	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	१.५	१	८०-८५	१०००-१५००
		३. लेट लार्ज ड्रम हेड	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	३०	बेर्ना सार्न	२	२	१००-१२०	१५००-२५००
		४. कोपन हेगन मार्केट	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	८०-१२०	१५००-२५००
		५. ग्रीन कोरोनेट(हाइब्रिड)	फाल्गुण-वैशाख	चैत्र-आश्विन	भाद्र-आश्विन	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	८०-१२०	१५००-२५००
		६. ग्रीन स्टोन (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	श्रावण-मार्ग	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५५-६५	९००-२७००
		७. ग्रीन काउन (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६०-७०	१८००-७०००
		८. टि ७२१ (हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-माघ	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	५५-६५	१८००-२४००
		९. रुबी बल(हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर	२०	बेर्ना सार्न	२	१.५	६५	२४००-५०००

		१०. ग्रीन कप (हाइब्रिड) ११. ट्रिपल किंग(हाइब्रिड)	वैशाख-भाद्र वैशाख-भाद्र	भाद्र-चैत्र भाद्र-चैत्र	भाद्र-मंसिर भाद्र-मंसिर	२० २०	बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न	२ २	१.५ १.५	७३ ६५-७०	२४००-५००० २४००-५०००
३	टमाटर	१. पुसारोबी २. पनप्रेकस/मनिमेकर ३. पुसअर्लि ड्वार्फ ४. रोमा ५. नविन/नुतन (हाइब्रिड) ६. मनिषा (हाइब्रिड) ७. अविनास, एक पटक फले ८. एन.एस-१५/८१२/२५३५ ९. स्वरक्षा १०. टि-५९७५	चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख फाल्गुण-चैत्र फाल्गुण-चैत्र फाल्गुण-चैत्र फाल्गुण-चैत्र फाल्गुण-चैत्र	माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण श्रावण-भाद्र माघ-वैशाख असार-भाद्र	भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन भाद्र-आश्विन आश्विन-माघ आश्विन-माघ आश्विन-माघ आश्विन-पौष	२० २० २० २० १० १० १० १० १० १०	बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न	२ २.५ २ २ २.५ २.५ २.५ २.५ २.५	२ २ १.५ १.५ २ २ २ २ २	८०-९० ८०-९० ७०-८० ७०-८० ६०-९० ६०-१२० ९०-१२० ५०-९० ५५ ६०-९०	१०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० १०००-१५०० ३०००-८००० ३०००-८००० ४०००-७००० ४०००-७००० ५०००-७०००
४	भेंडे खुर्सानी	१. कार्लिफोनीया	चैत्र-वैशाख	माघ-फाल्गुण	भाद्र-आश्विन	५०	बेर्ना सार्न	१.५	१.५	६०-९०	५००-८००
५	भण्टा	१. क्रान्ति २. नुर्की ३. विरगंज सेतो/सर्लाही हरियो ४. पि.पि.एल.(पर्पल लामो)	चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ चैत्र-जेष्ठ	माघ-चैत्र माघ-चैत्र माघ-चैत्र माघ-चैत्र	भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक भाद्र-कार्तिक	३० ३० ३० ३०	बेर्ना सार्न	२ २ २ २	१.५ १.५ १.५ १.५	७०-९० ७०-९० ७०-९० ७०-९०	२०००-३००० २०००-३००० २०००-३००० २०००-३०००
६	सिमी	१.घिउ सिमी (केन्दुकी ओण्डर) २. कन्टेण्डर/ जायन्टस्टुगीलेस ३. चौमासे सिमी	चैत्र-वैशाख चैत्र-वैशाख आषाढ-श्रावण	माघ-फाल्गुण माघ-फाल्गुण जेष्ठ-आषाढ	भाद्र-आश्विन भाद्र-माघ माघ-आश्विन	२.५ ३ २.५ के.जी.	बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने	३.५ ३ ३.५	१ १ १	६०-९० ६०-९० ६०-९०	६००-१००० ६००-१००० ६००-१०००
७	मूला	१. चालिसदिने २. मिनुअर्लि ३. अलसिजन (टोकानासी) ४. प्युठाने रातो	वैशाख-भाद्र वैशाख-आश्विन फागुन-चैत्र वैशाख-आश्विन	जेष्ठ-भाद्र जेष्ठ-आश्विन चैत्र-वैशाख जेष्ठ-आश्विन	श्रावण-आश्विन भाद्र-मंसिर भाद्र- मंसिर भाद्र-मंसिर	२५० २५० २५० २५०	बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने बीउ रोप्ने	१ १ १ १	०.५ ०.५ ०.५ ०.५	३५-४० ५०-६० ५०-६० ४५-५०	१५००-२००० २०००-२५०० १०००-१५०० २०००-२५००
८	भिण्डी	१. अर्का अनामिका (ए.ए.) २. पुसाश्रवाणी/ पर्वातीक्रान्ति	वैशाख-जेष्ठ	माघ-आषाढ	फाल्गुण-श्रावण	६००	बीउ रोप्ने	२	१	५०-६०	१५००-२०००
९	काँक्रो	१. भक्तपुर लोकल २. निन्जा ३. कुसुले	वैशाख-जेष्ठ वैशाख-जेष्ठ वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र फाल्गुण-वैशाख फाल्गुण-वैशाख	माघ-जेष्ठ माघ-वैशाख फाल्गुण-जेष्ठ	१०० १०० १००	बीउ रोप्ने बेर्ना सार्न बेर्ना सार्न	५ ५ ५	३.५ ३.५ ३.५	६० ६० ६०	१०००-२००० १०००-१५०० १०००-१५००

१०	पिरो खुर्सानी	१. ज्वाला	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन	४०	बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
		२. स्थानीय नेपाली/ अकवरे	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन	४०४०	बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
		३. सुर्यमुखी	चैत्र-वैशाख	माघ-चैत्र	भाद्र-आश्विन		बेर्ना सार्ने	२	१.५	७५-१००	१००-१५०
११	तिते करेला	१. स्थानीय सेतो	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०	बेर्ना सार्ने	५	२	६०	५००-१०००
		२. हरियो लामो	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०	बीउ रोप्ने	५	२	६०	५००-१०००
		३. कोयमवटोर	वैशाख-जेष्ठ	फाल्गुण-चैत्र	माघ-जेष्ठ	१५०		५	२	६०	५००-१०००
१२	रायो	१. खुमलचौडा पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
		२. खुमलरातो पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
		३. मार्फा चौडा पाते	फाल्गुण-वैशाख	भाद्र-मंसिर	आश्विन-मंसिर	३०	बेर्ना सार्ने	१	१	३०	१२००-१५००
१३	बोडी	१. सबै जातका तने बोडीहरु	चैत्र-वैशाख / श्रावण-भाद्र	माघ-फाल्गुण श्रावण-भाद्र	श्रावण-आश्विन	२ के.जी.	बीउ रोप्ने	२	१	३०	५००-८००
१४	प्याज	१. रेड क्रिबल/डार्क रेडरेड	कार्तिक-मंसिर	कार्तिक/पौष	कार्तिक/पौष	४००	बेर्ना सार्ने	०.५	०.३३	१००-१२०	२०००-४०००
		२. नासीक	कार्तिक-मंसिर	कार्तिक/पौष	कार्तिक/पौष	४००	बेर्ना सार्ने	०.५	०.३३	१००-१२०	२०००-४०००
१५	केराउ	१. सिक्किम लोकल	चैत्र-वैशाख	भाद्र-आश्विन	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	४ के.जी.	०.५-१	०.५	६०-६५	५००-१०००
		२. आर्केल/बोनेभिल	चैत्र-वैशाख	आश्विन-कार्तिक	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	३ के.जी.	१-१.५	०.५	९०-१००	५००-१०००
		३. न्युलाईन पर्फेक्सन	चैत्र-वैशाख	आश्विन-कार्तिक	आश्विन-कार्तिक	बीउ रोप्ने	३ के.जी.	१-१.५	०.५	९०-१००	५००-१०००